

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Škola pro měnící se svět

Scioškola Olomouc - základní škola, s.r.o.

1. Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Škola pro měnící se svět

Dnešní globální svět je výzvou pro současnou školu. Mění se společenské i celosvětové podmínky nás podněcují k tomu, abychom vedli děti k samostatnosti, kreativitě, umění učit se a schopnosti efektivně komunikovat. Provádíme děti světem vzdělávání tak, aby se staly emocionálně stabilními a lidsky zralými osobnostmi. Vedeme děti tak, aby jim neustálé učení nebylo na obtíž, ale naopak se stalo radostí a celoživotní výzvou.

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: ScioŠkola Olomouc – základní škola, s.r.o.

ADRESA ŠKOLY: Horní náměstí 8, 779 00, Olomouc

JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY: Mgr. Michal Vodička

KONTAKT: e-mail: olomouc@scioskola.cz, web: olomouc.scioskola.cz

RED-IZO: 691 009 279

1.3 Zřizovatel

www.scio.cz, s.r.o.

IČO: 271 561 25

DIČ: CZ 271 561 25

Zapsána v obchodním rejstříku, vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C., vložka 100551

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST OD: 1. 9. 2016

DATUM PROJEDNÁNÍ VE ŠKOLSKÉ RADĚ: 12. 10. 2016

DATUM PROJEDNÁNÍ v PEDAGOGICKÉ RADĚ: 31. 8. 2016

Mgr. Michal Vodička

ředitel školy

Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Jsme malá škola komunitního typu a poskytujeme vzdělání od 1. do 9. ročníku pro maximálně 100 žáků. Ve škole funguje výdejna jídla. Jídlo je dováženo ze školní jídelny při ZŠ Nedvědova, na základě vzájemné smlouvy. Prostor školy máme pronajatý dlouhodobou smlouvou. Pro pohybové a sportovní aktivity máme smluvně zajištěné vhodné prostory v blízkosti školy.

2.2 Umístění školy

Sídlíme uprostřed města v jeho historickém jádru, v památkově chráněné oblasti, s výhledem na Městskou radnici a Sloup nejsvětější trojice, památku chráněnou jako součást světového kulturního dědictví UNESCO. Žáci mají v pěším dosahu všechny olomoucké kulturní instituce: muzea, galerie, divadla, knihovny, kina a v neposlední řadě jednotlivé fakulty Univerzity Palackého. Přirozeným prostorem pro hry a poznávání jsou dětem městské parky, obzvláště nejbližší park kolem historické městské Střelnice a Bezručovy sady.

Budova školy je přístupná pěšky, do 10:00 je možné do památkové rezervace vjet i autem. Centrum Olomouce a tím i škola jsou snadno dostupné ze širokého okolí díky městské hromadné dopravě. Prostory školy splňují všechny platné hygienické předpisy.

2.3 Charakteristika žáků

Škola se zaměřuje na vzdělávání žáků ve věku 6-16 let. Přestože jsme škola soukromá, financovaná kromě příspěvku MŠMT, zejména díky školnému, dobrovolným a sponzorským darům, jsme školou maximálně přístupnou pro děti ze všech vrstev společnosti. I proto se snažíme udržovat školné na relativně nízké úrovni (ve školním roce 2016/2017 ve výši 40 000,-). Poskytujeme také sourozenecké slevy. Naši žáci a rodiče tak tvoří velmi pestrou směsici zájmů, talentů, národností, oborů či profesí. Někteří docházejí pěšky, jiní dojíždějí zdaleka. Všechny však spojuje zájem aktivně a pravidelně se zajímat o vzdělávání, spolu vytvářet kulturu a jedinečnost školy, být její součástí a respektovat její pravidla a základní hodnoty. Toto je také základním kritériem pro přijetí do školního vzdělávání, (kromě ověření nezbytných předpokladů školní zralosti).

2.4 Podmínky školy

Olomoucká Scioškola těží ze skutečnosti, že interiéry byly citlivě navrženy k rekonstrukci architektonickým studiem, které bylo vybráno veřejnou soutěž**šidlíme v prvním patře budovy, které můžeme plně využívat.**

Máme k dispozici 5 samostatných učeben a jídelnu, všechny místnosti jsou variabilní – mohou být propojeny v jeden celek a zase odděleny. Školní jídelna může být rychle upravena do podoby divadelního sálu s pódium. K dispozici je také výtah umožňující bezbariérový přístup a bezdrátové internetové připojení v celém prostoru školy. K vybavení školy patří 10 přenosných počítačů, které můžeme využívat pro přípravu hodin, ve výuce nebo je mohou děti využívat i k individuální práci. **Dětem ponecháváme co nejvíce volného prostoru pro herní a pohybové aktivity,** které jsou součástí vzdělávacího procesu.

Vycházíme z přesvědčení, že svět je přirozeným místem trvalého vzdělávacího procesu, proto věříme, že škola nesmí být uzavřená sama do sebe. Snažíme se pravidelně zapojovat externisty/odborníky do života školy, a to buď do organizace školního života či přímo do vzdělávacího procesu. Také se snažíme do života školy co nejvíce zahrnout rodiče a rodiny dětí. Podporujeme rodiče, aby pro žáky ve škole organizovali semináře, přednášky, dílny a seznamovali tak děti se svým světem, ve kterých jsou odborníky.

2.5 Spolupráce s dalšími institucemi

Scioškola je živým a stále se rozvíjejícím organismem – snažíme se zvát svět do školy a pouštět školu zpět do světa. Do školy zveme zajímavé hosty, chodíme na návštěvy do neziskových organizací, firem, kulturních a vzdělávacích institucí. Za tímto účelem se škola snaží navazovat a rozvíjet vztahy s místními i mezinárodními institucemi. Cílem je postupně rozšiřovat nabídku vzdělávacích možností pro děti i průvodce. Probíhá praktická spolupráce s Pevností poznání, jejíž laboratorní zázemí žáci mohou využívat při svých projektech, spolupráce je dlouhodobá a má charakter partnerství. Další spolupráce probíhá s Muzeem umění a Univerzitou Palackého.

2.6 Formy spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery

Rodič je pro Scioškolu zcela nezbytný partner ve výchově a vzdělávání. Od našich rodičů očekáváme, že se budou aktivně účastnit života školy. Proto pro rodiče vytváříme maximálně vstřícné podmínky, které umožňují mj. účastnit se podle potřeby vyučování, mít kontinuální přehled o obsahu a plánech výuky na aktuální i následující období. Víτάme účast rodičů na akcích školy či přímo ve výuce. Zajímají nás profese našich rodičů a oceňujeme, když se je rodiče snaží přiblížit i ostatním dětem naší školy. Podle možností vítáme, pokud mohou děti ze školy nahlédnout do praktického pracovního prostředí rodičů a propojit tak své představy o světě práce s reálnou praxí dospělých. Od rodičů očekáváme soulad s hodnotami školy a s naší školou kompatibilní výchovný styl.

2.7 Charakteristika pedagogického sboru

Trvale budujeme stabilní tým odborníků na vzdělávání dětí, kterým říkáme průvodci.

Průvodci je nazýváme proto, protože pomáhají dětem orientovat se v neustále se měnícím světě a protože provázejí děti na cestě za poznáním. Pomáhají jim odhalovat jejich silné stránky a nalézat jedinečnou vzdělávací cestu každého dítěte. Usnadňují dětem určit si to, co, kdy a jak se učit.

Sbor v našem pojetí není jen prostý součet jednotlivců, ale vnitřně provázaný živoucí organismus, kde každý jednotlivec přispívá k fungování celku. Organismus, který neustále reflektuje skutečnost, vyvíjí se a zdokonaluje. Ačkoli ředitel a vedení školy jsou formálně zodpovědní za chod celku, je nám cizí tradiční hierarchická struktura školství, kde je potlačována kreativita lidí a počítá se s malou motivací dospělých dělat věci nejlépe jak umí, dokáží a mohou. Naši průvodci jsou silně motivováni především tím, že dělají práci, kterou si sami vybrali, která je těší, v jejímž provádění jsou maximálně podporováni svým okolím – podobně naladěnými kolegy.

Průvodci společně připravují výukový obsah a společně jím provázejí děti a poskytují jim zpětnou vazbu. Děti jsou každodenně v kontaktu prakticky se všemi průvodci a ti tak mohou neformálně a maximálně pestře ovlivňovat a působit na jejich svět.

Minimálním cílem práce týmu průvodců je naplnění cílů stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV), jinými slovy naplnění všech požadavků daných českou legislativou. Kromě toho se průvodci snaží působit v dalších oblastech, které vnímáme jako nepostradatelnou součást komplexního vzdělání a které jsou popsány níže a jsou v souladu s platnými českými normami.

Pro dosažení svých cílů využívají průvodci škálu pedagogicky opodstatněných metod, strategií a forem výuky. Průvodci se neomezují jen na jednu pedagogickou školu či doktrínu, ale snaží se vybírat ty metody, strategie a formy, které se jim v daný okamžik jeví jako nejefektivnější pro daný problém, látku a dítě.

Průvodci usilují o trvalé zdokonalování své práce a hledají ideální metody, strategie a formy výuky pro jednotlivé děti i jejich skupiny. Za tím účelem aktivně vyhledávají a účastní se nejrůznějších projektů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, v čemž jim vychází vstříc vedení školy i zřizovatel.

Pedagogický sbor dále podporují odborní konzultanti (interní nebo externí), jejichž znalosti a zkušenosti přispívají k plánování výuky a jejímu interdisciplinárnímu pojetí.

Všichni průvodci a další pracovníci působící na škole procházejí náročným přijímacím a zaškolovacím řízením.

Velikost pedagogického sboru, jeho odborná kvalifikovanost a rozvoj odpovídají cílům, které jsou uvedeny v tomto dokumentu.

2.8 Interdisciplinární přístup - projekty

Základním stavebním kamenem výukové koncepce je práce ve věkově smíšených pracovních

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM - Škola pro měnící se svět skupinách, které se po několik týdnů setkávají na projektech. Projekt je komplexním a zároveň vnitřně koherentním zpracováním vymezeného tématu. Téma v sobě přirozeně spojuje motivy z různých vzdělávacích oblastí, tak jak jsou definovány v předmětu *Svět v souvislostech*. Výstupem projektu je obvykle realizace konkrétního díla (např. přednáška, analýza či nějaký produkt), které je po jeho skončení prezentováno pro ostatní žáky stejné věkové skupiny. Prezentaci výstupů realizují děti za pomoci průvodců na konci každého týdne v rámci své koleje. Všechny děti dané věkové skupiny jsou během pravidelných setkání seznámeny s výstupy projektů, které se v daném časovém rozmezí odehrály (s hmatatelnými výstupy projektů i s výstupy dle tohoto ŠVP). Každý projekt má definované jasné očekávané vzdělávací obsahy (např. klíčové kompetence, které se v něm budou rozvíjet). Na projektu (tj. plánování, výběr metod, realizace) se v maximální možné a vhodné míře podílejí děti. Projekt je zakončen reflexí a prezentací výstupů na úrovni průvodců, účastníků, rodičů (tripartita).

Kromě těchto pravidelných projektových složek výuky mohou průvodci, děti i rodiče iniciovat delší (např. čtvrtletní, roční apod.) aktivity, které v případě zájmu mohou probíhat i v odpoledních hodinách nebo o prázdninách.

2.9 Mezinárodní spolupráce

Naše škola má zájem navázat vztahy a zapojit se do mezinárodních projektů se školami a institucemi, které poskytují podobné vzdělávání v zahraničí. Sem patří školy jako např. Solvik (Švédsko), svobodné školy typu Sudbury (např. Jerusalem Sudbury (Democratic) School), Summerhill School (Velká Británie), a mnoho dalších. Usilujeme o budování dostatečné sítě kontaktů pro další vzdělávání našich pracovníků, podporujeme neustálý proud inspirace ze škol, které lze ve světovém měřítku považovat za příklady dobré praxe. Zahájili jsme vzájemnou spolupráci se školou Fantázia (Slovensko), kam naši průvodci vyjíždí na pedagogické náslechy a praxe.

Oblasti autoevaluace

3.1 Hodnocení žáků

Hodnocení žáků je organickou součástí fungování školy. Těžiště hodnocení vnímáme ve smysluplné a včasné zpětné vazbě. Pokud je to možné, chceme dítěti dát zpětnou vazbu na jeho práci okamžitě. Cílem dlouhodobé zpětné vazby je umožnit dětem i rodičům, aby se odpovědně účastnili jak reflexe, tak i plánování dalšího studijního postupu pomocí stanovování konkrétních cílů pro bezprostředně následující období. Hodnocení v naší škole není zaměřeno na srovnávání dětí mezi sebou. Hodnocení není používáno jako trest, ale naopak, jako nástroj posilující vnitřní motivaci dítěte. Proto se snažíme děti postupně učit se adekvátnímu sebehodnocení i pracovat se zpětnou vazbou a to i směrem od dětí ke škole.

Chceme, aby děti postupně přebíraly odpovědnost za vlastní učení, uměly si vědomě a efektivně vybírat učební strategie a techniky a aby postupovaly v souladu se svými možnostmi, zájmy a silnými stránkami.

Proto se s rodiči a dětmi scházíme v pravidelných cyklech (na základě individuální dohody mezi průvodci, dítětem a rodičem) k tripartitním rozhovorům, které shrnují výsledky předchozího období (zpravidla dvouměsíčního) a kde si průvodce, dítě a rodič nastavují cíle a metody pro další období. Z těchto schůzek jsou pořizovány písemné záznamy.

V naší škole se snažíme ke každému dítěti přistupovat individuálně a vytvářet pro každé dítě

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM - Škola pro měnící se svět
individualizovaný studijní plán, nad kterým přebírá postupně (dle svých možností a vyspělosti)
kontrolu dítě a vědomě tak utváří postup svého vzdělávání.

Ve škole se snažíme aktivně pracovat s chybou. Chybu vnímáme jako důležitý prvek učení, který pomáhá dětem hledat a nacházet cesty k správným či žádoucím řešením problémů.

Kvantitativní klasifikace je nahrazena slovním hodnocením.

Bližší pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků jsou obsažena ve Školním řádu.

3.2 Autoevaluace školy

Cílem autoevaluačních aktivit je zhodnocení stavu v klíčových oblastech fungování školy a následné zefektivnění procesu vzdělávání a řízení školy jako instituce.

Naše škola průběžně sleduje zejména tyto oblasti:

- 1) Obsah a průběh vzdělávání – zda zvolené strategie a formy vzdělávání jsou v souladu s ŠVP a očekáváními a možnostmi průvodců a potřebami dětí. Zda zvolené formy hodnocení jsou pro děti a rodiče srozumitelné a naplňují své cíle. Zda se k dětem přistupuje v dostatečné míře individuálně. Zda škola reflektuje soudobý stav poznání a aktuální podobu kognitivních věd.
- 2) Výsledky vzdělávání – zda a v jaké míře škola naplňuje požadavky RVP ZV, očekávání rodičů i možnostmi dětí.
- 3) Klima školy – zda se děti, průvodci i další pracovníci školy ve škole cítí bezpečně; zda ve škole panují dobré vztahy. Zda klima školy přispívá k rozvoji vnitřní motivace dětí. Zda je zachován požadavek maximální možné otevřenosti v komunikaci.
- 4) Materiálně technické vybavení školy – zda děti a průvodci mají k dispozici vše, co potřebují pro svou práci.
- 5) Další vzdělávání pracovníků a odborný růst – zda pracovníci školy (pedagogičtí i nepedagogičtí) mají dostatečné podmínky pro svůj odborný růst a zda tyto možnosti využívají.

Oblasti autoevaluace	Kritéria autoevaluace	Nástroje autoevaluace	Časové rozvržení
Obsah a průběh vzdělávání	- soulad s ŠVP - soulad s očekáváními a možnostmi průvodců - efektivnost hodnocení - míra individualizace - soulad s nejlepší světovou praxí	Pravidelná hodnocení (tripartita, výstupy sebehodnocení, vzájemného hodnocení), komunitní kruh, pozorování, evidence pozorovaných jevů, ankety, hospitace, kulaté stoly, dotazníky	Průběžně dle harmonogramu
Výsledky vzdělávání	- soulad s RVP ZV - soulad s očekáváním rodičů a dětí	Použití interních i externích evaluačních nástrojů (např. testy)	Dle potřeby
Klima školy	- bezpečí - vztahy	Diskuse, teambuildingové aktivity, komunitní kruh, pozorování, dotazníky,	Průběžně dle harmonogramu

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM - Škola pro měnící se svět

	- motivace	supervize	
Materiálně technické vybavení školy	- vybavenost v souladu s potřebami	Diskuse, porady	Průběžně dle harmonogramu
DVPP	- podmínky pro rozvoj - využívání možností	Diskuse, porady, hodnocení pracovníků	Průběžně dle harmonogramu

První autoevaluační zpráva bude vypracována v září 2017 a následující každoročně v zářijovém termínu. Bližší podmínky a termíny autoevaluace budou stanoveny v samostatném dokumentu.

Charakteristika ŠVP

4.1 Zaměření školy

Naše škola se zaměřuje na komplexní vzdělávání dětí a snaží se je tak co nejlépe připravit pro naplněný a spokojený život v proměnlivých podmínkách dnešního a budoucího světa. Připravujeme děti na produktivní život v polovině 21. století. Vycházíme z předpokladu, že svět se rychle mění a klade na děti jiné požadavky na jejich znalosti, dovednosti a postoje, než tomu bylo v minulosti. V našem školním vzdělávacím programu klademe velký důraz na možnost rozvíjení těchto znalostí, dovedností a postojů, u kterých předpokládáme, že je budou děti ve svém životě ve zvýšené míře potřebovat.

Dále při práci s dětmi akcentujeme individualizaci, práci s vnitřní motivací, rozvíjení dobrých vztahů a aktivní přijetí zásad fair play.

3.1.1 Měnící se svět

Jak bude vypadat svět za čtvrt století, s jistotou říci nemůžeme, možných scénářů je mnoho. Je však jisté, že bude vypadat odlišně a že společnost se bude stále dynamicky proměňovat, jako tomu bylo doposud. Obzvláště poslední století bylo časem proměn a není důvod domnívat se, že by tomu v globálně propojeném světě 21. století mělo být jinak. Současné děti budou vyrůstat do nejistého a pro nás neznámého světa, který může přinést mnoho možností a radosti, ale také frustrace a obavy.

Děti bude pravděpodobně čekat **více možností a životních cest, budou neustále volit z mnoha variant a ponesou důsledky svých rozhodnutí a jednání.** Narůstající míra svobody, tolerance, vzdělanosti, možnosti cestování a dostupnosti informací množství těchto voleb ještě zvyšuje. Mít mnoho možností s sebou kromě velké svobody však nese i velkou míru odpovědnosti a nutnost neustále se rozhodovat a vyrovnávat se s nepohodlím neustále nových situací. Možnost něco přijmout a jiné odvrhnout s sebou nese odpovědnost za rozhodnutí (a to i za rozhodnutí, které jsme neučinili).

Naše děti proto vedeme k tomu, aby se uměly kompetentně rozhodovat a přijímat výsledek svých voleb. Nabízíme jim dostatek podnětů a aktivit pro poznání sebe sama a svých silných stránek; podnětujeme odvahu, zodpovědnost a optimistický pohled na svět.

Technologický vývoj proměňuje strukturu práce, jelikož stále více práce přebírají technologie a zaměstnanci se s novými vynálezy musí učit pracovat. V důsledku toho již dnes ubývá rutinní práce, zejména té manuální a přibývá práce nerutinní a to jak manuální (pečovatelé), tak i kognitivní (dnes např. analytici, vývojáři, programátoři, pracovníci PR).

Usnadňuje se přístup k informacím, kterých je neobyčejně velké množství a tak se musíme učit je třídit, analyzovat a vybírat.

Naše děti proto systematicky učíme pracovat s novými technologiemi, kriticky posuzovat

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM - Škola pro měnící se svět
informace. Podporujeme u dětí odolnost a flexibilitu tak, aby byly v budoucnu schopné se adaptovat na změny způsobené technologickým rozvojem.

Spolu s rozvojem technologií narůstá množství informací, které jsou dostupné téměř všem. Internet je prostředkem emancipace, osvobození a rovnosti pro velkou část lidstva. Vědění a znalosti již nejsou dostupné jen úzké elitě, ale jsou tu pro všechny, kdo mají zájem. To s sebou nese rizika zneužití, ale také to otevírá nové pole svobody, vědění a možností.

Naše děti proto systematicky učíme efektivně a kriticky pracovat s informacemi, nalézat je, analyzovat, posuzovat a zasazovat do kontextu. Vedeme děti k tomu, aby k nim dokázaly zaujmout vlastní postoj na základě dosavadních znalostí, kritického myšlení i vlastních hodnot a etiky. Stavíme na interdisciplinaritě a průřezových tématech.

S velkou pravděpodobností zažijí naše děti proměny struktury pracovních pozic během svého produktivního života několikrát. A budou na ně muset reagovat, učit se nové věci, hledat nová uplatnění. Pracovní trh bude zřejmě proměnlivý, nejistý a bude **vyžadovat, aby se naše děti uměly celý život učit novým znalostem a hlavně dovednostem, měly dobré sociální dovednosti, byly psychicky odolné, společensky tvořivé, měly zdravou sebeúctu a znaly dobře samy sebe a své silné stránky.**

Naším dětem proto systematicky nabízíme aktivity, které budou podporovat přirozenou dětskou touhu se učit a navazovat a rozvíjet bezpečné sociální kontakty ať již v rámci školy či mimoškolních aktivit. Vedeme děti tak, aby jim neustálé učení nebylo na obtíž, ale radostí a výzvou. Podporujeme jejich rozvoj kreativity jak v rámci výukových hodin, tak i možností podílet se na plánování projektového vzdělávání spolu s dospělými.

V posledních 20 letech došlo ke globalizaci a tím i ke "zmenšení" světa. I nejexotičtější destinace jsou snadno dostupné, máme přátele po celém světě, studovat a pracovat můžeme kdekoli. Lidé ze zemí odlišných kultur přicházejí k nám a spousta nás a našich dětí odchází pracovat do zahraničí. Tento vývoj může plodit obavy, nebo nás obohacovat. Můžeme na něj nadávat, nebo se z něj těšit, ale ani jedno jej nezastaví. Je naší realitou a pravděpodobně i budoucností.

Naše děti proto systematicky učíme respektovat druhé a rozumět složitým mezilidským a mezikulturním situacím a obstát v nich.

Jsou však věci, které se pravděpodobně nezmění, protože jsou nám lidem vlastní a do velké míry definují naše lidství jako takové. Vždy budeme chtít a potřebovat **někoho milovat, mít přátele a sdílet s nimi radosti i strasti, zakládat rodiny, těšit se ze svých dětí** a ukazovat jim svět. Rovněž budeme vždy **toužit po příjemném domově, místě bezpečí a spočinutí.** A to bez ohledu na to, zda celý život strávíme v jednom městě, či se každoročně budeme stěhovat. I v budoucnosti budeme chtít **dělat věci, které pro nás mají smysl, a u kterých věříme, že jsou dobré.** Věci, v něž budeme věřit a které budou dle našeho nejlepšího vědomí a svědomí přispívat k dobru světa i našich individuálních životů.

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM - Škola pro měnící se svět

Vždy budeme chtít **mít svůj život maximálně pod kontrolou**, ve svých rukou. Nebudeme chtít podléhat manipulaci a vnějším okolnostem. Vždy budeme toužit po autonomii. Vždy se budeme chtít **bavit a smysluplně trávit svůj volný čas. Prostě vždy, bez ohledu na změny světa, budeme toužit po tom, abychom prožívali štěstí. A to samé si budeme přát pro své děti.**

Pro děti se proto snažíme budovat školu, která bude příjemným a bezpečným místem, kde budou moci dělat věci, které pro ně budou mít smysl a kde se děti naučí převzít kontrolu nad svým vzděláváním a životem. Kde se v neposlední řadě naučí i přijmout spoluodpovědnost za své okolí a za svět, ve kterém žijí.

3.1.2 Každé dítě je jiné

Každé dítě potřebuje něco jiného. Některé více pohybu, jiné více prostoru na otázky, další více praktického tvoření a jiné zase více času na dokončení své práce. Každý scioškolák s průvodcem a rodiči sestavuje svůj individuální plán učení a aktivit, který se odvíjí od jeho schopností a potřeb. Usilujeme o to, aby všechny děti dosáhly elementární úrovně v základních oblastech a měly možnost se mimořádně rozvinout v oblastech svého zájmu či silných stránek. Zároveň si děti mohou u nás v bezpečném prostředí mohou vyzkoušet studijní přístupy, které jim nejsou přirozeně nejbližší, ale mohou je posunout dál a přispět k jejich komplexnímu rozvoji.

3.1.3 Vnitřní motivace

Nejlepší motivací je, když děti mohou dělat věci, které jsou pro ně zvládnutelnou výzvou, dávají jim smysl a umožňují jim být součástí něčeho většího.

Děti proto často pracují na reálných projektech (naplánování výletu, tvorba knihy, příprava výstavy..). Spoustu podstatných věcí se tak učí zdánlivě mimochodem. Chyby považujeme za přirozenou součást učení, děti za ně netrestáme špatnými známkami. Průvodci pravidelně poskytují dětem i rodičům srozumitelnou zpětnou vazbu.

3.1.4 Dobré vztahy

Věříme, že k tomu, aby byl člověk šťastný, je mimo jiné potřeba, aby měl dobré vztahy s druhými lidmi. Průvodci ve Scioškole rozvíjejí s dětmi osobní vztah a podporují zdravé vztahy mezi dětmi navzájem. Dbáme i na dobré vztahy mezi průvodci a zajímá nás, jak rodiče vnímají naši práci. Průvodci se pravidelně setkávají s dětmi individuálně. Děti často pracují ve skupinkách a učí se od sebe navzájem (i tím, že učí druhé). K tomu slouží projektový způsob práce, ve kterém spolupracují děti stejného ročníku, i celoškolské projekty a programy jednotlivých školních kolejí, při kterých spolupracují žáci napříč ročníky. Důsledně uplatňujeme respektující a provázející přístup.

3.1.5 Fair play

Chceme, aby děti, které projdou Scioškolou, žily dobré a spokojené životy a aby byly aktivními tvůrci budoucího světa. Jsme přesvědčeni, že dobrý život má ten, kdo něčeho čestně dosáhl, váží si sám sebe, rozvinul své silné stránky, respektuje ostatní a ostatní respektují jeho, umí se radovat ze života a má odvahu prosazovat, co je správné. V takovém duchu děti ve škole doprovázíme v jejich poznávání světa, ostatních lidí a sebe sama.

3.2 Výchové a vzdělávací strategie

3.2.1 Východiska naší výchovné a vzdělávací strategie

Východiska pro naše uvažování o volbě vzdělávacích strategií lze shrnout do těchto třech oblastí: DÍTĚ, PROCES EDUKACE A PROSTŘEDÍ.

Dítě

Děti jsou lačné učit se. Mají přirozenou, vrozenou a evolucí rozvinutou chuť a potřebu učit se a rozvíjet. To, že se děti touží učit a rozvíjet, znamená, že jejich touhu nepodporujeme vnějšími motivátory, ale naopak těžíme z jejich přirozené chuti učit se. Vnější motivaci můžeme využít v případě, že dítě např. nemůže vzhledem k věku rozumět smyslu dané činnosti či pokud se jedná o rutinní úkol. Uchylujeme se k nim však jen ve výjimečných případech a poté, co jsme vyčerpali možnosti využití motivace vnitřní.

Důvěřujeme dětem, že se učit chtějí. Podporujeme jejich zájem prostřednictvím pilířů vnitřní motivace:

- Ukazujeme jim smysl toho, co se učí.
- Dopřáváme jim autonomii v tom, jak a kdy se učí, co dělají.
- Poskytujeme jim zpětnou vazbu, aby viděly svůj pokrok směrem k mistrovství.
- Využíváme sociální kontext – učení od sebe navzájem, chuť učit se, když to ostatní umí apod. (Toto necháváme na přirozené dynamice skupiny – neříkáme „podívej, Tereška už čte a ty ne, chceš být taková ostuda?“)

Děti jsou jedinečné. Každé má svou individualitu, zájmy a potřeby. Každé dítě se učí a poznává jinak. Každé dítě si přináší jiné zkušenosti a znalosti, jiné prekoncepty a naivní teorie. Tyto respektujeme a aktivně s nimi pracujeme. Pracujeme s dětmi individuálně v zóně jejich nejbližšího rozvoje. Poskytujeme dětem dostatek času, který potřebují na přemýšlení apod. Odlišnosti a individualitu oceňujeme.

Pro učení a rozvoj dětí jsou klíčové jejich vývojové úkoly a potřeby typické pro určité vývojové období. Ačkoli jsou děti jedinečné a jejich schopnosti a dovednosti se mohou lišit i mezi dětmi stejného věku, jistá vývojová období mají společná. Tato ovlivňují vývojové potřeby (E. Erikson), míru schopnosti abstraktně myslet, rozvoj heteronomní morálky apod. Respektujeme tato vývojová stádia a s dětmi jednáme adekvátně tomu, v jakém stadiu jsou.

Děti také tvoří vlastní kulturu – sdílí vlastní jazyk, zájmy, kulturní kontext (seriály, hry). Snažíme se jejich „kulturu“ poznat, aktivně s ní pracovat a neznevažovat ji.

Proces edukace

Hlavním aktérem učení je dítě (nikoli průvodce). Učení je aktivní proces a v každém dítěti probíhá jiným způsobem (někdy se může zdát, že dítě jen zírá, ale ono přemýšlí). Děti se učí zejména aktivním zkoumáním (praktickým, ale i teoretickým) a jsou do velké míry za své učení odpovědné (opět úměrně své studijní autonomii). Je potřeba aktivitu přenášet na stranu dítěte, tedy průvodce se upozaďuje, provádí. Není tím, kdo aktivně do dětí vědění tlačí, ale ani

Učení a rozvoj nepotřebuje hodnocení, ale zpětnou vazbu. Zpětná vazba dítěti ukazuje míru jeho pokroku (srovnáváme výkon dítěte pouze s jeho výkony předešlými, nikoli s dalšími dětmi). Motivuje je a ukazuje mu jeho silné stránky i to, na čem je třeba pracovat, aby došlo k vzdělávacímu cíli. Dítě nehodnotíme, nesrovnáváme s ostatními, nenálepkujeme. Podporujeme schopnost dětí navzájem si poskytovat zpětnou vazbu a jdeme jim vlastním příkladem. Vedeme děti k tomu, aby byly schopny hodnotit sebe sama a své hodnocení zdůvodnit. Pomáháme dětem pojmenovávat a zvědomovat, co právě dělají – na úrovni obsahu i metakognice. (např. počítají spotřebu dřeva na stavu bunkru – pojmenováváme jim, že se učí spočítat plášť kvádrů a zároveň že při stavbě bunkru plánují, počítají, zvažují realističnost apod.)

Učení a rozvoj nejsou možné bez náročných výzev, překonávání vlastních limitů a vycházení z komfortní zóny. Rosteme a zlepšujeme se tehdy, pokud překonáváme sebe sama, překračujeme své limity. To není vždy příjemné, ale o to příjemnější pocit se dostaví, když to zvládneme. Klademe před děti výzvy (ne jen to, co jim jde), umožňujeme jim selhat. Protože když dítě dělá něco rychle a bez chyb, pak nemá smysl, aby to dělalo – neučí se. Selhání a chyby bereme jako prostor k dalšímu rozvoji a učení. Podporujeme děti ve vytrvalosti, vycházení z komfortní zóny a překonávání sebe sama. Vždy jim ale umožníme reflektovat nekomfort a náročnost a v diskusi srovnáváme náklady a náročnost s tím, co dítě získalo.

Prostředí

Svět sám vzdělává. Děti se učí pořád, nejen ve škole. Většinu toho, co umíme a známe, se naučíme jinde než ve škole a jinak, než záměrným a uvědomělým učením. Proto se otevíráme světu, necháváme děti, aby své znalosti a zkušenosti přinášely do školy a učily jim ostatní. Víme, že mnoho věcí nemusíme dětem vysvětlovat a učit je, protože je pochybí ze svého okolí, z médií, ze světa. Podporujeme různorodé aktivity dětí, které se na první pohled nemusí zdát být učením, protože i při nich se děti rozvíjí a vzdělávají.

Učení probíhá dobře jen v bezpečném a srozumitelném prostředí. Bezpečné prostředí je potřebné pro optimální fungování mozku. Stresové hormony, adrenalin apod. snižují schopnost učit se novému a být kreativní. Bezpečné prostředí je založené na důvěře a přijetí, ale také na jasných a srozumitelných pravidlech. U menších dětí je pro pocit bezpečí důležitá také jistá předvídatelnost prostředí. Citlivě proto nastavujeme pravidla a důsledně trváme na jejich dodržování (a sami je dodržujeme). Budujeme důvěru mezi průvodci a dětmi i mezi dětmi navzájem. Snažíme se minimalizovat emoční zranění mezi dětmi, jasně vysvětlujeme apod.

Pro učení a rozvoj je nutné prostředí s dostatečným přístupem k informacím, zdrojům a nástrojům dané kultury, plné podnětů a výzev, s dostatkem sociálních kontaktů s inspirativními zapálenými lidmi, kteří jdou příkladem. Děti se mnoho dokážou naučit samy. Blízkost informačních zdrojů a nástrojů typických pro náš svět budí v prvé řadě zájem a zvědavost. Dále umožňuje tuto zvědavost uspokojit. Když děti pracují s různými zdroji, mohou následně v diskusi své poznatky konfrontovat, zpřesňovat, doplňovat. Děti se do velké míry učí také nápodobou. Chuť k učení nemohou převzít od někoho, kdo se sám nerozvíjí. Naopak, pokud na průvodcích vidí, že je vzdělávání součástí jejich života, snáze je přijmou i do svého. Děti jsou schopny chápat a dodržovat pravidla, ale nejsilněji na ně působí, pokud jim jdou

Pro učení je nutná přirozená a soudržná komunita stojící na morálních základech a vzájemném respektu. V průběhu evoluce se stal náš mozek vysoce výkonným nástrojem. Jeho vývoj a zrání však probíhal zejména v dobách zcela odlišných od naší éry – v období lovců a sběračů a prvních usedlých kultur. Náš mozek se stále vyvíjí (např. pod vlivem digitálních technologií se mění podíl šedé kůry mozkové – pozitivně (při jejich aktivním užívání) i negativně (při pasivní konzumaci)), ale z většiny je determinován z období před mnoha tisíci lety. Moderní výzkumy sociální psychologie potvrzují, že schopnost navazování vztahů je zhruba stejná dnes jako v období vzniku prvních měst. Na osobní bytí vzdálenější úrovni jsme schopni mít vztah s cca 200 lidmi (to ovlivňuje vhodnou velikost školy), blízký vztah s pár desítkami, ideálně do 20 (velikost domovských skupin (např. kolejí)). Děti také potřebují jednu až dvě vztahné osoby, ke kterým mají nejbližší a které je chrání (patroni kolejí). Navíc nejlépe prospívají a rozvíjejí se ve věkově smíšených skupinách. Děti i dospělí mají potřebu někam patřit. Jejich individuální identita se tvoří spolu se skupinovou, která bývá hierarchická (od velkých po nejmenší skupiny). Hledání příslušnosti k určitým skupinám je přirozené a zdravé, zejména v období dospívání a hledání vlastní identity. Dáváme proto dětem pocit příslušnosti ke škole, koleji, jimi zvolené např. kamarádské skupině a respektujeme i jejich experimentování s identitou a případnou příslušnost k subkulturám.

3.2.2 Metody výchovné a vzdělávací práce

Jsme škola otevřená různým podnětům. Nedržíme se dogmaticky jedné určité pedagogické doktríny. Věříme, že není jen jedna konkrétní metoda či pedagogická škola, která by byla vhodná absolutně. Svou práci stavíme na individuálním přístupu k dítěti, a proto k různým dětem a různým cílům volíme různé metody, u kterých vždy vyhodnocujeme jejich vhodnost, potenciální efektivitu a proveditelnost. Z teorií a metod, které jsou pro nás inspirativní a které častěji bereme v potaz při plánování výuky, lze uvést např.:

- Konstruktivismus (Tonucci)
- Provázející výchova (Pelikán)
- Respektující výchova (Nováčková, Gordon, Goleman)
- Čtením, psaním ke kritickému myšlení
- Globální výchova (Pike, Selby)
- Matematika profesora Hejného
- Intuitivní pedagogika (škola Solvik)

3.2.3 Způsoby výuky

Zde uvádíme nejčastější způsoby vedení vzdělávací a výchovné práce realizované v naší škole. Níže uvedené vzdělávací strategie nejsou jedinými, které jsou ve škole používány. Jsou však těmi, které se používají častěji než jiné.:

Projektové vyučování

Ve škole pracujeme s několika typy projektů. Ústřední téma je vždy zpracováváno z různých pohledů, které pak propojením umožňují hlubší a komplexnější porozumění než jednooborové

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM - Škola pro měnící se svět
vnímání jevů a problémů. Tento přístup rozvíjí všechny klíčové kompetence definované v RVP
ZV a navíc umožňuje přirozeně začleňovat a aktivně rozvíjet průřezová témata.

Skupinové učení

Žáky často rozdělujeme do pracovních skupin nebo je necháváme tyto skupiny spontánně vytvářet. V jejich rámci si děti osvojují vedle informací o učivu také dovednost spolupracovat, rozdělovat práci, plánovat ji, získávají tak další pracovní, komunikační a sociální kompetence.

Kooperativní vyučování

Během kooperativního vyučování skupinu rozdělujeme do malých skupin či zpočátku jen dvojic, v nichž děti komunikují tváří v tvář. Úkoly, před které jsou děti stavěny, by měly vycházet z principu, že dosažení úkolu je vázáno na spolupráci s ostatními tak, jak to také ve spoustě zaměstnání skutečně funguje. Jestliže tedy dítě bude na úkolu pracovat s ostatními, naučí se více či zvládne úkol rychleji či lépe. Důležité je, že díky plnění úkolů, při nichž se dítě dozvídá nové vědomosti, se učí i dovednostem sociálním. Zpočátku se jim může učit jakoby mimochodem, mnohem efektivnější je však pracovat s nimi jako s vědomým cílem, který se pak na konci hodiny reflektuje. Tento přístup rozvíjí všechny klíčové kompetence definované v RVP ZV a umožňuje aktivně rozvíjet průřezová témata.

Problémové vyučování

Tam, kde je to možné, nepředkládáme žákům hotové informace, ale na základě toho, co vědí, formulujeme problém, který pak mají žáci řešit. Žáci při této metodě pracují buď individuálně, ve dvojici nebo skupině. Problémovou metodou žáci rozvíjejí své kompetence k řešení problémů.

Návaznost učiva na životní zkušenosti žáků

Aktivně využíváme představ, které žáci o probíraném jevu získali ve svém předchozím životě, tedy dříve, než je systematicky probírán ve škole. Samotné kompetence si zde buduje sám žák, průvodce mu svou činností vytváří bezpečné „lešení“. Úlohou průvodce při tomto postupu je mimo jiné navozovat takové situace, ve kterých si žák uvědomuje nejen to, co již ví, ale také to, co ještě neví, a je motivován k tomu, aby si vědomosti, dovednosti, znalosti doplnil, případně upravil. Tímto podporujeme vnitřní motivaci dětí a kompetenci k učení a řešení problémů.

Vrstevníkové vyučování a vyučování napříč ročníky – učení vyučováním

Výsledky pedagogického výzkumu i praxe ukazují, že nejvíce se člověk naučí to, co sám učí. Schopnosti, dovednosti a znalosti totiž musí být při učení propojeny souvislostmi s velkými přesahy do jiných oblastí. Při použití této metody se učitel se žákem (žáky) dohodne na tématu, které bude (budou) prezentovat jiným žákům. Učitel přitom plní funkci poradenskou. Touto metodou žáci rozvíjejí zejména své kompetence k učení, kompetence komunikační a kompetence pracovní. Vedeme děti k tomu, aby přebíraly zodpovědnost za učení mladších spolužáků a pomáhaly jim s učením.

Základní sociální jednotkou ScioŠkoly je kolej, která sdružuje cca dvacet dětí napříč věkovým spektrem. Kolej se v pravidelných intervalech setkává k svému programu, jehož těžiště je především v rozvíjení sebe-poznání a posilování schopnosti aktivní a solidární kooperace. Kolej je patronována dvěma průvodci a představuje kontinuální "domovskou" skupinu žáka. Nad rámec běžné výuky je kolej také centrem mimoškolních aktivit, výletů a akcí s rodiči.

V rámci projektů i při programu jednotlivých kolejí dochází k setkáním žáků, kteří sedí často skutečně v kruhu a společně řeší aktuální problémy, reflektují průběh výuky a svou roli v něm, hledají odpovědi na otázky spojené s výchovou nebo vzděláváním. Zde je vytvářen bezpečný prostor pro prezentování, formování i případnou korekci postojů dětí k nejrůznějším otázkám, skutečnostem, které se jich týkají. Komunitní kruhy rozvíjejí hlavně kompetence komunikační, občanské, sociální a kompetence k řešení problémů.

Pedagogické projekty

Jde o vyučovací metodu, kterou jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování zadaných úkolů a získávají zkušenosti praktickou činností a experimentováním. V naší škole mají nejčastěji formu tzv. poloprojektů krátko- až střednědobého charakteru. Výhodou této metody je, že propojuje život školy s praxí. Pedagogické projekty napomáhají rozvoji kompetencí k učení, k řešení problémů, kompetencí pracovních a v případě propojení s metodou skupinového učení i kompetence komunikační.

Vzdělávání v souvislostech

Dalším způsobem, který umožňuje žákům pohlížet na svět a lidskou společnost globálně, je vzdělávání v souvislostech. Ty nejsou vždy předkládány jako hotové a neměnné, žáci je objevují aktivně vlastní činností. Tento přístup je realizován v rámci integrovaných předmětů a aktivního vytváření mezipředmětových vztahů. Také tento postup rozvíjí všechny klíčové kompetence stanovené RVP ZV.

Certifikáty specialistů/odborníků

Na naší škole podporujeme vznik a rozvoj tzv. **odborných kruhů**, do kterých se děti nominují tím, že získají **certifikát specialisty**. V praxi to znamená, že například členové odborného kruhu knihovníků mají nárok půjčovat si knihy ze školní knihovny domů, pokud prokáží odbornou znalost půjčovního řádu, prokáží svou spolehlivost při sledování kalendáře, potřebnou k včasnému vracení knih, atd. Po prokázání těchto schopností dostává žadatel certifikát odborníka. Odborný kruh je poradním orgánem v oboru knihovnictví na škole a může využívat práv s tím spojených, například navrhování knih k nákupu. Odborné kruhy se v praxi podobně zaměřených škol v zahraničí prokázaly jako velmi užitečné v rozvoji klíčových kompetencí žáků, v podpoře čtenářství a v neposlední řadě také při rozvoji matematických a jazykových schopností dětí přirozeným a praktickým způsobem.

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše škola staví na důsledné individualizaci výuky, kdy k reflexi předchozího období a nastavování plánu na další období dochází v pravidelných dvouměsíčních cyklech. V rámci

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM - Škola pro měnící se svět

tohoto mechanismu je možné do určité míry reflektovat i specifické vzdělávací potřeby dětí se zdravotním či sociálním znevýhodněním.

Jestliže průvodce zpozoruje u žáka projevy, které by mohly být způsobeny specifickou poruchou učení nebo jiným zdravotním či sociálním handicapem, informuje o svém zjištění zákonného zástupce žáka a společně s nimi a příslušným odborníkem (školní psycholog) hledá další cesty individualizace výuky.

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami máme na paměti fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Naším cílem vzdělávání je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. V případě dětí se speciálními vzdělávacími potřebami jdeme vstříc novému znění RVP ZV z roku 2016. V situaci námi zjištěné potřeby podpory ve vzdělávání vypracováváme Plán pedagogické podpory (PLPP), kde definujeme problematiku potřeby vzniku PLPP, předpokládané individuální vzdělávací potřeby žáka a plánovaný způsob jejich naplňování. Toto naplňování je průběžně během školního roku monitorováno a zaznamenáváno v dokumentu PLPP s minimálně dvoutýdenní frekvencí.

V případě zvýšené potřeby podpůrných potřeb v oblasti vzdělávání žáka informujeme rodiče žáka a dáme podnět ke zkontaktování školského poradenského zařízení (ŠPZ) rodiči a jeho následné návštěvě žákem. Pokud ŠPZ vydá náležité doporučení a rodiče o to zažádají, škola vypracovává Individuální vzdělávací plán (IVP), kde jsou podrobně popisovány strategie vzdělávání žákovi na míru. V rámci podpůrných opatření můžeme upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima. Naplňování IVP je průběžně během školního roku monitorováno a zaznamenáváno v dokumentu s minimálně dvoutýdenní frekvencí.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). To znamená, že části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem.

Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem metodické podpory. Pedagogickým pracovníkům bude zajištěna metodická podpora formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Žák se speciálními vzdělávacími potřebami je hodnocen slovně, v souladu s doporučeními odborného pracoviště a individuálního vzdělávacího plánu vytvořeného na podkladě diagnostických závěrů z vyšetření. S poskytnutými údaji zacházíme jako s důvěrnými.

Věkově heterogenní skupinky v některých oborech umožňují vytváření pracovních skupin dle úrovně dosažených znalostí, schopností a dovedností. Je rovněž zajištěna propustnost mezi těmito skupinami, což umožňuje zařadit děti se specifickými potřebami v daném oboru do takové skupiny, která nejvíce vyhovuje jeho schopnostem a tempu. Při skupinové práci naopak často využíváme vrstevnické učení nebo učení pokročilejšími či staršími žáky. Jsme si vědomi, že učení ostatních dětí podporuje pochopení problematiky do větší hloubky u pokročilejších žáků samotných a zároveň může být lépe stravitelné a pochopitelné žáky vyučovanými. Využíváme vnitřní motivace dětí a neřadíme je do skupin žáků s méně rozvinutými schopnostmi, pokud mu vyhovuje stávající stav.

3.4 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Postup výuky u žáků mimořádně nadaných je obdobný jako u dětí se znevýhodněním. Vycházíme ze skutečnosti, že i mimořádně nadaný žák má své specifické vzdělávací potřeby, které je možné v maximální možné míře reflektovat a podle nich upravit výuku.

Vzhledem k tomu, že v naší škole je výuka důsledně individualizována, a to průběžně při vzájemné zpětné vazbě průvodce-dítě -rodič, je možné takové specifické potřeby zohlednit při plánování výuky.

V případě, že průvodce identifikuje u dítěte projevy mimořádného nadání, informuje o tom zákonné zástupce a společně s nimi a případně dalšími odborníky (školní psycholog či jiná zařízení zabývající se praxí s mimořádně nadanou mládeží) hledají optimální cesty pro další edukaci.

V situaci zjištěné potřeby podpory ve vzdělávání vypracováváme Plán pedagogické podpory (PLPP), kde definujeme problematiku potřeby vzniku PLPP, předpokládané individuální vzdělávací potřeby žáka a plánovaný způsob jejich naplňování. Toto naplňování je průběžně během školního roku monitorováno a zaznamenáváno v dokumentu PLPP s minimálně dvoutříměsíční frekvencí.

V případě zvýšené potřeby podpůrných opatření v oblasti vzdělávání žáka informujeme rodiče žáka a dáme podnět ke zkontaktování školského poradenského zařízení (ŠPZ) rodiče a jeho následné návštěvě žákem. Pokud ŠPZ vydá náležité doporučení a rodiče o to požádají, škola vypracovává Individuální vzdělávací plán (IVP), kde jsou podrobně popisovány strategie vzdělávání žákovi na míru. V rámci podpůrných opatření můžeme upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima. Naplňování IVP je průběžně během školního roku monitorováno a zaznamenáváno v dokumentu s minimálně dvoutříměsíční frekvencí.

3.5 Začlenění průřezových témat

Průřezové téma/Tematický okruh	1. - 3. ročník	4. - 5. ročník	6. - 7. ročník	6. - 9. ročník	8. - 9. ročník
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA					
Rozvoj schopností poznávání	Čj, M, SvS	M, SvS	M, SvS	M, SvS	M, SvS
Sebepoznání a sebepojetí	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
Seberegulace a sebeorganizace	Tv, SvS	SvS	Tv, SvS	SvS	SvS
Psychohygienu	Čj, TV, SvS	Čj, TV, SvS	Tv, SvS	SvS	Tv, SvS
Kreativita	Čj, M, SvS	Čj, M, SvS, Aj	M, SvS	M, SvS	M, SvS
Poznávání lidí	SvS	Aj, SvS	SvS	SvS	SvS
Mezilidské vztahy	Čj, M, Tv, SvS	M, Tv, SvS	Aj, M, Tv, SvS	M, SvS	M, Tv, SvS
Komunikace	Aj, M, SvS	Aj, M, SvS	Aj, M, SvS	M, SvS	Aj, M, Dj, SvS
Kooperace a kompetice	M, Tv, SvS	M, Tv, SvS	M, Tv, SvS	M, SvS	M, Tv, SvS
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	M, SvS	M, SvS	M, SvS	M, SvS	M, SvS
Hodnoty, postoje, praktická etika	Čj, M, SvS	M, SvS	M, SvS	M, SvS	M, SvS
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA					
Občanská společnost a škola	SvS	Aj, SvS	SvS	SvS	Aj, Dj, SvS
Občan, občanská společnost a stát	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
Formy participace občanů v politickém životě	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM - Škola pro měnící se svět

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
VÝCHOVA k MYŠLENÍ v EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH					
Evropa a svět nás zajímá	SvS	Aj, SvS	Aj, SvS	SvS	SvS
Objevujeme Evropu a svět	SvS	SvS	Aj, SvS	SvS	SvS
Jsme Evropané	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA					
Kulturní diference	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
Lidské vztahy	Tv, SvS	Aj, Tv, SvS	Tv, SvS	SvS	Tv, SvS
Etnický původ	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
Multikulturalita	SvS	Aj, SvS	SvS	SvS	SvS
Princip sociálního smíru a solidarity	Tv, SvS	Tv, SvS	Tv, SvS	SvS	Tv, SvS
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA					
Ekosystémy	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
Základní podmínky života	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	SvS	SvS	SvS	SvS	Aj, Dj, SvS
Vztah člověka k prostředí	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA					
kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Čj, SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Čj, SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
stavba mediálních sdělení	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
vnímání autora mediálních sdělení	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
fungování a vliv médií ve společnosti	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
tvorba mediálního sdělení	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS
práce v realizačním týmu	SvS	SvS	SvS	SvS	SvS

Zkratky použité v tabulce začlenění průřezových témat:

Zkratka	Název předmětu
Aj	Anglický jazyk
Čj	Český jazyk
Dj	Další cizí jazyk
M	Matematika
Tv	Tělesná výchova
SvS	Svět v souvislostech

3.6 Celkové dotace - přehled

Ročníky	Předmět	Vzdělávací oblast RVP: počet hodin týdně	Týdenní hodinová dotace předmětu	Celková týdenní hodinová dotace ročníku	
1. - 2. Ročník	Český jazyk	Český jazyk a literatura: 2	2	20	
	Matematika	Matematika a její aplikace: 3	3		
	Anglický jazyk	Cizí jazyk: 1 (přidáno do dotace jako disponibilní hodina navíc)	1		
	Tělesná výchova	Člověk a zdraví: 2	2		
	Svět v souvislostech	Český jazyk a literatura: 5	12		
		Matematika: 1			
		Umění a kultura: 3			
		Člověk a svět práce: 1			
	Člověk a jeho svět: 2				
3. - 5. ročník	Český jazyk	Český jazyk a literatura: 1	1	26	
	Matematika	Matematika a její aplikace: 3	3		
	Anglický jazyk	Cizí jazyk: 2	2		
	Tělesná výchova	Člověk a zdraví: 2	2		
	Svět v souvislostech	Český jazyk a literatura: 6 (z toho 1 hodina čerpána z disponibilní čas. dotace)	18		
		Umění a kultura: 2			
		Člověk a svět práce: 1			
		Matematika a její aplikace: 6 (z toho 5 hodin čerpáno z disponibilní časové dotace)			
	Člověk a jeho svět: 3				
6. ročník	Český jazyk	Český jazyk a literatura: 1	1	28	
	Matematika	Matematika a její aplikace: 3	3		
	Anglický jazyk	Cizí jazyk: 2	2		
	Tělesná výchova	Člověk a zdraví: 2	2		
	Svět v souvislostech	Český jazyk a literatura: 4 (z toho 1 hodina čerpána z disponibil. čas. dotace)	20		
		Cizí jazyk: 1			

		Matematika a její aplikace: 3 (z toho 2 hodiny čerpány z disponibil. čas. dotace)			
		Člověk a společnost: 3			
		Člověk a příroda: 5			
		Umění a kultura: 3			
		Člověk a svět práce: 1			
7. ročník	Český jazyk	Český jazyk a literatura: 1	1	30	
	Matematika	Matematika a její aplikace: 3	3		
	Anglický jazyk	Cizí jazyk: 2	2		
	Tělesná výchova	Člověk a zdraví: 2	2		
	Svět v souvislostech	Český jazyk a literatura: 6 (z toho 1 hodina čerpána z disponibil. čas. dotace a 2 hodiny jsou hodiny navíc)	22		
		Cizí jazyk: 1			
		Matematika a její aplikace: 3 (z toho 2 hodiny čerpány z disponibil. čas. dotace)			
		Člověk a společnost: 3			
		Člověk a příroda: 5			
		Umění a kultura: 3			
Člověk a svět práce: 1					
8. ročník	Matematika	Matematika a její aplikace: 3	3	32	
	Anglický jazyk	Cizí jazyk: 2	2		
	Další cizí jazyk	Další cizí jazyk: 3	3		
	Tělesná výchova	Člověk a zdraví: 3	3		
	Svět v souvislostech	Český jazyk a literatura: 5 (z toho 1 hodina čerpána z disponibil. čas. dotace)	21		
		Cizí jazyk: 2 (z toho 1 hodina čerpána z disponibil. čas. dotace)			
		Matematika a její aplikace: 1			
Člověk a společnost: 3					
	Člověk a příroda: 6 (z toho 1 hod. čerpána z disponibil. čas. dotace)				
	Umění a kultura: 2				

		Člověk a svět práce: 1		
		Informační a komunikační technologie: 1		
9. ročník	Matematika	Matematika a její aplikace: 3	3	32
	Anglický jazyk	Cizí jazyk: 2	2	
	Další cizí jazyk	Další cizí jazyk: 3	3	
	Tělesná výchova	Člověk a zdraví: 3	3	
	Svět v souvislostech	Český jazyk a literatura: 5 (z toho 2 hodiny čerpány z disponibil. čas. dotace)	21	
		Cizí jazyk: 2 (z toho 1 hodina čerpána z disponibil. čas. dotace)		
		Matematika a její aplikace: 1 (z toho 1 hod. čerpána z disponibil. čas. dotace)		
		Člověk a společnost: 3 (z toho 1 hodina čerpána z disponibil. čas. dotace)		
		Člověk a příroda: 6		
		Umění a kultura: 2 (z toho 1 hodina čerpána z disponibil. čas. dotace)		
Člověk a svět práce: 1 (z toho 1 hod. čerpána z disponibil. čas. dotace)				
Informační a komunikační technologie: 1 (z toho 1 hod. čerpána z disponibil. čas. dotace)				

Učební osnovy

3.7 Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika předmětu:

Cílem předmětu je vést děti k tomu, aby dovedly používat jazyk ke komunikaci ústní i písemnou formou dle svých schopností. Uměly vyjádřit a hájit své myšlenky, vhodně komunikovat v dané situaci, rozuměly přečteným textům i mluvenému slovu, určily

hlavní myšlenky sdělení a dále s nimi pracovaly. Snažíme se, aby děti používaly všechny možnosti jazyka tak, aby dokázaly vyjádřit své pocity a myšlenky.

Obsahové vymezení předmětu 1. - 5. ročník:

Výuce čtení předchází zařazování cviků na zrakové/sluchové vnímání a zrakovou/sluchovou paměť, pravolevou a prostorovou orientaci. Výuku čtení realizujeme metodou analyticko-syntetickou nebo genetickou - dle individuálních potřeb a možností žáků.

Čtenářská gramotnost - děti se učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním a interpretovat text tak, aby věděly, o čem je, co je důležité a co z toho vyplývá. To co děti čtou, dovedou také převyprávět, shrnout a kriticky posoudit.

Mluvený projev a užívání jazyka (komunikační a slohová výchova) - děti dovedou ústně vyjádřit, co si myslí, hájit svůj názor a předat druhému, co znají. Jazyk využívají v celé jeho bohatosti, dovedou tvořivě zacházet se slovy, vytvářet svým vyprávěním atmosféru a vyvolávat pocity.

Při výuce psaní postupujeme od rozvoje celkové tělesné motoriky, hrubé motoriky, přes cviky na propojování pravé a levé mozkové hemisféry, koordinace oka - ruky. Po dosažení dostatečné motorické zralosti zařazujeme grafomotorické cviky zaměřené na uvolnění ruky a následně přecházíme na samotný nácvik písma. Žáci se učí písmo velké tiskací, písmo Comenia script a písmo psací - dle jejich individuálních potřeb a možností.

Psaní a písemné vyjadřování (jazyková výchova) - děti se učí rozlišovat mezi zvukovou a grafickou podobou písma, zaměřují se na čitelnost a formální správnost písemného projevu, aby mohli písemně odpovídat na jednoduché otázky, zaznamenávat své myšlenky a krátké příběhy. Dovedou spisovně psát různé typy textů a sdělení a vyjádřit své myšlenky vhodně k situaci a čtenáři. Umí se vyjadřovat i hovorově a nespisovně, rozpoznají, v jaké situaci je vhodné zvolit spisovný či nespisovný způsob vyjadřování.

Literární a slohová výchova - děti poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje.

Během výuky využíváme různé zdroje informací: slovníky, encyklopedie, katalogy, česká i světová literatura, internet.

V 1. - 5. ročníku je Český jazyk a literatura prakticky realizován také v rámci předmětu Svět v souvislostech.

Obsahové vymezení předmětu 6. - 9. ročník:

Při výuce navazujeme na dovednosti a vědomosti žáků získané v nižších ročnících. Tyto poznatky upevňujeme a prohlubujeme tak, aby se jazyk stal nástrojem plnohodnotné komunikace a prostředkem k úspěšnému osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání a sebevzdělávání. Zaměřujeme se na rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu na takovou úroveň, aby se žáci dokázali orientovat v různých komunikačních situacích, dovedli lépe porozumět okolnímu světu, uměli vyjádřit své pocity a myšlenky, dokázali přednést své názory a obhájit je. Žáci se seznamují s různými druhy psaného i mluveného projevu, získání informace kriticky posuzují, vzájemně diskutují nad jejich možnými záměry, argumentují.

V 8. a 9. ročníku je předmět Český jazyk a literatura realizován v rámci předmětu Svět v souvislostech.

Časové vymezení předmětu:

1. - 2. ročník s časovou dotací 2 hodiny týdně.

3. - 5. Ročník 1 hodinu týdně.

6. a 7. Ročník 1 hodinu týdně

8. a 9. Ročník - Český jazyk je integrován do předmětu Svět v souvislostech

Organizační vymezení předmětu:

Žáci pracují s různými typy textů přiměřenými jejich schopnostem. Žáci pracují samostatně nebo ve věkově a dovednostně smíšených skupinách - pro možnost vzájemného učení. Své dovednosti uplatňují i při tvorbě projektů.

Při výuce využíváme různé zdroje informací: slovníky, encyklopedie, katalogy, česká i světová literatura, internet.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Žák:

- má pozitivní vztah k rozvoji čtení jako prostředku dalšího vzdělávání.

Průvodce:

- nabízí žákům rozmanitou nabídku textů ke čtení a další práci s nimi;
- užívá mluvnické a literární termíny v rámci výuky přiměřené věku žáků.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- vyvozuje daná pravidla na základě samostatného bádání;
- zvažuje různé možnosti řešení a zdůvodňuje je;
- nalézá chyby, považuje je za způsob vlastního poznání;
- diskutuje o možných řešeních.

Průvodce:

- zadává žákům problémové úkoly, které vyžadují jeho aktivní zapojení a nalezení řešení, poskytuje mu oporu při jejich hledání, pokud ji žák vyžaduje;
- nabízí žákům materiály k vyřešení problému, případně může žáky odkázat na potřebné zdroje.

Kompetence komunikativní

Žák:

- vyjadřuje se správně v mluveném i písemném projevu;
- rozlišuje různé typy textů za účelem získávání informací nebo čtení pro literární zážitek;
- zamýšlí se nad texty a vyjadřuje k nim svůj postoj.

Průvodce:

- nabízí žákům rozmanité vzorové komunikační situace z běžného života a

- podněcuje žáka, aby se nad nimi zamýšlel a aktivně komunikoval;
- poskytuje žákům různé typy textů ke čtení a vede je k jejich následnému rozboru.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- komunikuje ve dvojici nebo v malé skupině;
- ocení dovednosti druhých;
- je sebevědomý ve svém mluveném projevu, v případě potřeby požádá o pomoc a je rovněž schopen nabídnout svou pomoc druhým.

Průvodce:

- nabízí aktivity vyžadující spolupráci dvou či více žáků;
- vede žáky k vzájemné pomoci a spolupráci při výuce čtení a psaní, podporuje vznik čtenářských skupin;
- učí žáky vzájemnému hodnocení nabídkou hodnotících kritérií.

Kompetence občanské

Žák:

- respektuje názory druhých lidí;
- vžívá se do situací ostatních skrze čtenářský zážitek;
- rozumí pravidlům chování, která jsou vyjádřena písemným či obrazovým záznamem přiměřeným věku a uvědomuje si podstatu zavádění těchto pravidel;
- oceňuje hodnotu slovesné tvorby jako součást národního uvědomění.

Průvodce:

- naslouchá názorům žáků a respektuje je, čímž vytváří model chování pro žáky;
- pomáhá s žáky spoluvytvářet bezpečné prostředí, vede žáky k vzájemnému naslouchání/ společně s žáky vytváří bezpečné prostředí, vede žáky ke vzájemnému naslouchání;
- nabízí žákům texty podněcující jejich vcítění se do situace za účelem rozvoje jejich sociálních dovedností a navrhuje/ vede je k zamýšlení se nad těmito situacemi;
- zařazuje do výuky texty ze slovesného dědictví a zamýšlí se s žáky nad jejich hodnotou pro žáky jako občany/ vede žáky k zamýšlení se nad jejich hodnotou pro žáky jako občany.

Kompetence pracovní

Žák:

- upevňuje si pracovní návyky, dokončí zadaný úkol, udržuje si čisté pracovní prostředí;
- vytváří si vlastní rozvrh činností;
- dbá na hygienické návyky pro čtení a psaní.

Průvodce:

- navrhuje žákům vytvoření si pracovních návyků, zamýšlí se s nimi nad výhodami, které tyto návyky přinášejí/ vede žáky k osvojení pracovních návyků, zamýšlení se nad jejich výhodami;
- poskytuje vedení při upevňování hygienických návyků pro čtení a psaní / poskytuje podporu při upevňování hygienických návyků pro čtení a psaní.

ŠVP výstupy	RVP výstupy	Učivo
Komunikační a slohová výchova		
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	ČJL-3-1-01 ČJL-3-1-05	Praktické čtení Praktické naslouchání Mluvený projev – výslovnost Komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, rozhovor, poděkování, vypravování, dopis Písemný projev - základní hygienické návyky, technika psaní Aktivní naslouchání Spisovná a nespisovná slova Práce podle písemných pokynů Vypravování dle vlastního prožitku nebo obrázkové osnovy
správně vyslovuje, dbá na správnou intonaci při čtení	ČJL-3-1-01 ČJL-3-1-04	
ověří si nejasnosti	ČJL-3-1-09 ČJL-3-1-10	
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	ČJL-3-1-03 ČJL-3-1-07	
zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním a čtením	ČJL-3-1-05 ČJL-3-1-08	
čitelně zapíše jednoduchá slova a věty, kontroluje vlastní písemný projev	ČJL-3-1-09 ČJL-3-1-10	
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a seřadí podle nich jednoduchý příběh	ČJL-3-1-02 ČJL-3-1-11	
slovně/písemně odpoví na otázky vztahující se k písemnému textu	ČJL-3-1-02 ČJL-3-1-10	
orientuje se v textu slyšeném i čteném	ČJL-3-1-02	
rozumí jednoduchým písemným pokynům a jedná dle nich	ČJL-3-1-02	
písemně zaznamená slyšené	ČJL-3-1-08 ČJL-3-1-09 ČJL-3-1-10	
rozlišuje spisovný, nespisovný, verbální, neverbální jazyk a vhodně jej užívá	ČJL-3-1-03 ČJL-3-1-06	
Jazyková výchova		
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	ČJL-3-2-01	Sluchové rozlišení a výslovnost hlásek Tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
rozezná správně napsanou větu	ČJL-3-2-08	

porovnává významy slov (slova opačného významu, slova souřadná, nadřazená a podřazená)	ČJL-3-2-02	Ů/ů na začátku slova bez předpon Měkké a tvrdé souhlásky
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	ČJL-3-2-05	Obojetné souhlásky Slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
v rámci výuky čtení si všímá pravopisných pravidel přiměřených věku a dovednostem, aplikuje je v psaném projevu	ČJL-3-2-06 ČJL-3-2-07 ČJL-3-2-08	Slova nadřazená, podřazená, příbuzná Druhy vět podle postoje mluvčího Psaní vět - velké písmeno
odvozuje kategorie třídění slov podle různých kritérií	ČJL-3-2-03 ČJL-3-2-04	Znaménka na konci vět Vlastní jména Význam slov - antonyma, synonyma, homonyma Věta jednoduchá, souvětí, řazení slov ve větě, řazení vět v textu
Literární výchova		
čte plynule, správně vyslovuje	ČJL-3-3-01	Poslech literárních textů Tvořivé činnosti s literárním textem: přednes, reprodukce, dramatizace, výtvarný doprovod Základní literární pojmy: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka Orientace v textu
rozlišuje různé typy textů	ČJL-3-3-03	
pozná důležitá místa příběhu, hlavní postavy či hlavní informace	ČJL-3-3-04	
slovně/písemně odpoví na otázky vztahující se k přečtenému textu	ČJL-3-3-02	
dokáže namalovat nebo říct, o čem příběh je	ČJL-3-3-02 ČJL-3-3-04	
umí vyjádřit svůj názor a pocity týkající se textu	ČJL-3-3-02	
4. - 5. třída		
ŠVP výstupy	RVP výstupy	Učivo
Komunikační a slohová výchova		
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	ČJL-5-1-01	Čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu)

rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu	ČJL-5-1-01 ČJL-5-1-02 ČJL-5-1-09	Čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, kritické čtení
vede správně telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na základě zadaných informací	ČJL-5-1-05	Klíčová slova Typy a tvorba otázek
posoudí, zda ve sdělení, televizní ukázce, dialogu atd. něco chybí nebo zda je úplná, změní dialog ve vzkaz apod.	ČJL-5-1-03 ČJL-5-1-07	Rozšiřování slovní zásoby Praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem)
reprodukuje obsah přiměřeně náročného textu podle svých schopností	ČJL-5-1-02 ČJL-5-1-04	Věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
vyjadřuje se přiměřeně v běžných situacích, kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu	ČJL-5-1-08	Základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci
vypravuje podle osnovy, popíše jednoduchou věc	ČJL-5-1-10	Komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu
při vypravování a popisu užívá slova výstižná, spisovná, citově zbarvená	ČJL-5-1-10	Základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
rozezná nesprávně přečtené slovo a sám se opraví	ČJL-5-1-01	Písemný projev - technika psaní (přehledný písemný projev, formální úprava textu)
písemně si zaznamenává podstatné informace	ČJL-5-1-02	Elektronická komunikace
umí porovnat různé texty, najde shody a rozdíly	ČJL-5-1-02	Žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	ČJL-5-1-03	
formuluje podstatné vlastními slovy	ČJL-5-1-04	
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	ČJL-5-1-06	
mluví srozumitelně se správnou intonací	ČJL-5-1-07	
volí a používá slova ve vhodném kontextu a formuluje správně otázky	ČJL-5-1-08	Tvůrčí psaní
má základní návyky psaní na	ČJL-5-1-09	

počítači		
Jazyková výchova		
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova mnohoznačná	ČJL-5-2-01	<p>Zvuková stránka jazyka- sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)</p> <p>Slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)</p> <p>Tvarosloví - slovní druhy, tvary slov</p> <p>Skladba - věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice</p> <p>Pravopis - lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)</p> <p>Slovní zásoba a tvoření slov – význam slov</p> <p>Vyjmenovaná slova</p> <p>Velká písmena</p>
slovní zásobu rozšiřuje o nová slova, jejichž význam se snaží zjistit	ČJL-5-2-01	
seznáme se se stavbou slova (předpona, kořen, přípona, koncovka)	ČJL-5-2-02	
rozlišuje předpony a předložky	ČJL-5-2-02	
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	ČJL-5-2-08	
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	ČJL-5-2-04	
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	ČJL-5-2-06 ČJL-5-2-07	
seznáme se se základní skladební dvojicí ve větě jednoduché a seznámíme se s pravidlem shody přísudku s podmětem	ČJL-5-2-05	
pracuje s ohebnými slovními druhy	ČJL-5-2-03	
rozumí stavbě slova	ČJL-5-2-03	
všímá si pravopisných pravidel přiměřených věku a dovednostem a aplikuje je v psaném textu	ČJL-5-2-08	
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	ČJL-5-2-09	
gramatické znalosti aplikuje při větné skladbě (věta, souvětí, shoda,...)	ČJL-5-2-05	
Literární výchova		
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	ČJL-5-3-01	Poslech literárních textů

volně reprodukuje text podle svých schopností	ČJL-5-3-02	Zážitkové čtení a naslouchání
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	ČJL-5-3-03	Tvořivé činnosti s literárním textem -volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	ČJL-5-3-04	Základní literární pojmy-literární druhy a žánry: báseň, pohádka, bajka, povídka, pověst, verš, rým, přirovnání Principy vyhledávání informací

6.-7.tř.		
ŠVP výstupy	RVP výstupy	Učivo
Komunikační a slohová výchova		
orientuje se v textu	ČJL-9-1-01	Popis
vystihne podstatné rysy věcí a jevů		Zpráva a oznámení
využije pozorování předmětu k popisu a jeho funkčnost	ČJL-9-1-05	Hlavní myšlenky textu
vhodně používá dějová slovesa	ČJL-9-1-06	Charakteristika
používá termíny	ČJL-9-1-04	Vypravování
dokáže popsat své city, pocity, nálady	ČJL-9-1-09	Tvůrčí psaní
výstižně vyjádří charakteristické rysy popisované osoby		
použije zprávu a oznámení v praxi		ČJL-9-1-08
pracuje s osnovou, vytvoří osnovu textu	ČJL-9-1-06	
formuluje hlavní myšlenky textu		
vyjadřuje se srozumitelně ke sdělovanému obsahu		
v elektronické komunikaci dodržuje	ČJL-9-1-10	

typografická pravidla		
chápe rozdíl mezi zprávou a oznámením		
vnímá rozdíl mezi vypravováním a popisem děje		
pozná rozdíl mezi osnovou, výpiskem a výtahem		
pozná rozdíl mezi osobním a úředním dopisem		
Jazyková výchova		
rozlišuje způsoby tvoření slov	ČJL-9-2-02	Slovní zásoba a tvoření slov
rozpozná slovotvorný základ, příponu a předponu		Tvarosloví (ohebné slovní druhy)
orientuje se v pravopisných jevech ve stavbě slov		
orientuje se v pravopisných jevech morfologických	ČJL-9-2-07	Slovní zásoba (význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, termíny, tvoření slov)
určuje ohebné slovní druhy		
orientuje se v práci s jazykovými příručkami	ČJL-9-2-03	
určí základní skladební dvojici	ČJL-9-2-06	Skladba (větná stavba – základní a rozvíjející větné členy)
rozlišuje řídicí a závislé větné členy		
orientuje se ve větných členech		
ve větě správně používá přímou řeč	ČJL-9-2-07	
Literární výchova		
rozpozná realitu a fikci	ČJL-9-3-01	Záznam a reprodukce hlavních myšlenek
rozvíjí vlastní představivost		Interpretace literárního textu
vnímá různost literární formy při vyjádření citového zabarvení	ČJL-9-3-02	Dramatizace Vytváření vlastních textů
chápe provázanost historie a současnosti	ČJL-9-3-07	Vlastní výtvarný doprovod k literárním textům
porozumí, chápe a reprodukuje přečtený text či obsah divadelního představení	ČJL-9-3-08	Literatura umělecká a věcná
formuluje vlastní názory na přečtený text	ČJL-9-3-03	Literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání

- cvičení pozornosti a soustředění;
- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygienu

- dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.);
- hledání pomoci při potížích.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti).

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika

- analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí.

VÝCHOVA k MYŠLENÍ v EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Evropa a svět nás zajímá

- život dětí v jiných zemích;
- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce;
- rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem.

3.8 Anglický jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika předmětu:

Konkrétním cílem výuky anglického jazyka je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa. Prioritou výuky je rozvíjení schopnosti žáka dorozumět se v reálných situacích běžného života. Kromě toho žáci v tomto předmětu rozvíjí své schopnosti a dovednosti pracovat efektivně s anglicky psanými informačními zdroji. Vyučovací předmět Anglický jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Cizí jazyk a patří svým obsahem do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Na 1. stupni se jedná především o probuzení zájmu o učení se cizímu jazyku a vytváření pozitivního vztahu k tomuto vyučovacímu předmětu a zejména o rozvoj vhodných učebních postupů a strategií, které se mají stát základem pro celoživotní učení. Pozornost se věnuje převážně rozvoji dovedností poslechu a mluvení, pro něž se využívá audioorální metody a jiných aktivizujících metod. k osvojování receptivních dovedností dochází rychleji než k osvojování dovedností produktivních. Dítě v počátku prochází obdobím tzv. "silent period"- tichého období, které může u některých jednotlivců trvat i několik let. v tomto období je klíčové zajistit dítěti dostatek zajímavých a inspirujících podnětů v cizím jazyce. Učivo se zaměřuje především na přibližování tematických celků, se kterými se žák v daném období setkává i v jiných předmětech. Pokud to bude možné, hodiny angličtiny budou směřovat k rozvíjení slovní zásoby týkající se probíhajících projektů. Skrze tematické celky se žák přirozeně setkává i s gramatickými jevy jazyka a postupně si tyto jevy osvojuje (z tohoto důvodu nejsou jednotlivé gramatické jevy zařazeny v učivu - každý žák si je totiž osvojuje individuálně). Výčet zařazených tematických celků je pouze orientační a průvodce zařazuje do učiva tematické celky s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální potřeby žáků.

Na 2. stupni se věnuje pozornost rozvoji všech řečových dovedností, zvláště pak dovednostem produktivním a interaktivním, tj. dovednosti mluvení a dovednosti psaní. Ve výuce jsou používány autentické materiály, neboť ty jsou klíčové pro vedení smysluplných a zajímavých hodin stejně jako pro učení autentického jazyka.

Tam, kde to není možné, používáme adaptované materiály pro danou jazykovou úroveň. Ve stále větším rozsahu se žáci seznamují s reáliemi dané jazykové oblasti včetně příslušných sociokulturních aspektů. Žáci jsou vedeni k rostoucí samostatnosti při plánování a realizaci svých vzdělávacích cílů plánů v rámci předmětu, učí se efektivně pracovat s anglicky psanými zdroji a používají ICT jako prostředku, který umožňuje rychlý přístup k informacím pro snadnou a pohotovou komunikaci. Tím dává prostor k rozvoji samostatnosti, zodpovědnosti a jazykových dovedností v autentickém prostředí.

Učivo se zaměřuje především na přibližování tematických celků, se kterými se žák v daném období setkává i v jiných předmětech. Skrze tematické celky se žák přirozeně setkává i s gramatickými jevy jazyka a postupně si tyto jevy osvojuje (z tohoto důvodu nejsou jednotlivé gramatické jevy zařazeny v učivu - každý žák si je totiž osvojuje individuálně). Výčet zařazených tematických celků je pouze orientační a průvodce zařazuje do učiva tematické celky s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální potřeby žáků.

Organizační vymezení vyučovacího předmětu:

Výuka anglického jazyka probíhá na různých místech (učebny školy, venkovní prostory, tělocvična, muzea, atd.), která nejlépe odpovídají metodám zvoleným pro konkrétní vyučovací

hodinu. Standardní délka vyučovací hodiny je 45 minut, přičemž pro výuku cizího jazyka se v ročníkových skupinách využívají dělené hodiny. Žáci mají možnost zařadit se do studijní skupinky, která nejlépe odpovídá jejich úrovni a potřebám. Ve vyučovacím procesu se využívá různých organizačních forem (frontální výuka, skupinová práce s prvky individualizované výuky, práce ve dvojicích), zohledňují se odlišné učební styly žáků a volí se vhodné učební strategie, na jejichž formulování se podílejí i žáci.

Časové vymezení vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Anglický jazyk se realizuje v 1.-9. ročníku ZŠ v této hodinové dotaci:

1. ročník - 1 hodina týdně
2. ročník - 1 hodina týdně
3. ročník - 2 hodiny týdně
4. ročník - 2 hodiny týdně
5. ročník - 2 hodiny týdně
6. ročník - 2 hodiny týdně
7. ročník - 2 hodiny týdně
8. ročník - 2 hodiny týdně
9. ročník - 2 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- Samostatně řeší jazykové problémy
- myslí kriticky při čtení různorodých cizojazyčných textů
- vhodně reaguje při navozovaných problémových situacích z reálného života

Průvodce:

- poskytuje žákům příležitost a dostatek času k samostatnému řešení jazykových problémů v rámci projektů;
- výběrem různorodých cizojazyčných textů rozvíjí u žáků kritické myšlení;
- navozováním problémových situací z reálného života učí žáky vhodně reagovat (metoda hraní rolí, simulace).

Kompetence komunikativní

Průvodce:

- dává žákům bezpečný prostor a podporu pro ústní i písemné vyjádření a sebe prezentaci
- Poskytuje žákům co nejvíce příležitostí používat přirozeně anglický jazyk i mimo hodiny angličtiny
- podporuje uplatnění znalostí cizího jazyka žáků v praxi, např. v rámci mimoškolní výměny
- metodou hraní rolí a simulací reálných situací rozvíjí u žáků schopnost započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma

Žák:

- srozumitelně se prezentuje písemnou i ústní formou
- uplatňuje znalosti z cizího jazyka při komunikaci v praxi
- při hraní rolí a simulacích reálných situací je schopen započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma, dokáže podat souvislé informace

Kompetence sociální a personální

Průvodce:

- při řešení různých jazykových úkolů využívá skupinovou práci k nastavení pravidel práce v týmu;
- využívá každou vhodnou příležitost k **ke komunikaci v anglickém jazyce** žáků na aktuální témata
- zařazováním vhodných konverzačních témat vede žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu.

Žák:

- řeší jazykové úkoly ve skupině a dokáže nastavovat pravidla práce v týmu
- diskutuje na aktuální témata v každodenním životě
- spolupracuje, pomáhá svým spolužákům a respektuje je
- Učí se přijímat i dávat zpětnou vazbu

Kompetence k učení

Průvodce:

- Podporuje žáky, aby si všimaly struktury jazyka, formulovali hypotézy a experimentovali s jazykem
- pracuje s žáky různými metodami a organizačními formami a tím je vede k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu
- představuje žákům různé učební metody a povzbuzuje je k jejich používání
- při hledání neznámých výrazů vede žáky k používání různých druhů tištěných i elektronických slovníků
- seznamuje žáky s různými doplňkovými materiály a poskytuje jim příležitosti s nimi pracovat
- využíváním kompenzačních strategií (odhadování z kontextu, používání synonym a opisů, využívání gest a pauz) rozvíjí u žáků efektivní komunikaci v cizím jazyce

Žák:

- **je schopen si nejen všimnout obsahu, ale i vnímat jazyk jako medium, které má svou strukturu a slovní zásobu**
- seznamuje se se svým učebním stylem a umí s ním pracovat za účelem dosahování vytyčených vzdělávacích cílů
- **je seznámen s metodami efektivního učení slovní zásoby a používá je**
- pracuje efektivně s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě
- při vyhledávání neznámých výrazů používá různé druhy elektronických i tištěných slovníků
- ovládá kompenzační strategie za účelem efektivní komunikace v cizím jazyce (odhadování z kontextu, používání synonym a opisů, využívání gest a pauz)

1. - 3. ročník		
ŠVP výstupy	RVP výstupy	Učivo
Identifikuje otázku	CJ-3-1-01	

Porozumí jednoduchým mluveným instrukcím		Pasivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (poslech)
Na osvojované jednoduché otázky odpoví jedním či dvěma slovy	CJ-3-1-02	Aktivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (mluvený projev)
Zopakuje krátká osvojovaná slova		
S vizuální oporou rozumí obsahu jednoduchého krátkého projevu	CJ-3-1-04	Tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, lidské tělo, jídlo, oblékání, zvířata, příroda
V mluveném projevu rozezná osvojovaná slova		

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace

- zvuky a slova, porovnávání a naslouchání

4. - 5. ročník		
ŠVP výstupy	RVP výstupy	Učivo
S vizuální oporou rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu	CJ-3-1-03	Pasivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (poslech)
Rozeznává psanou formu osvojovaných slov bez vizuální opory	CJ-3-1-05	Aktivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (mluvený projev)
Přiřazuje jednoduchou definici k obrázkům		
Vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	CJ-3-1-06	Pasivní psaná forma jazyka v kontextu vybraných témat (čtení)
S pomocí textové a vizuální předlohy v krátkém písemném neformálním sdělení požádá o informace nebo pomoc s řešením problému		Aktivní psaná forma jazyka v kontextu vybraných témat (psaní)
Rozumí instrukcím a běžně zadávaným úkolům	CJ-5-1-01	Tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
V příběhu zachytí základní dějové události	CJ-5-1-02	Základní gramatické struktury a typy vět
V mluveném projevu s vizuální oporou zachytí základní myšlenky a informace		
Vyrovňuje se s neznámými slovy a	CJ-5-1-03	Základní výslovnostní návyky

rozumí základním frázím		Vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
V reprodukováném projevu s vizuální oporou zachytí základní myšlenky a informace		
Dle individuálních schopností se je schopen zapojit do slovní vrstevnické interakce	CJ-5-2-01	Slovní zásoba v kontextu vybraných témat
Na základě obrázků sestaví příběh a jednoduchými větami popíše jeho zápletku	CJ-5-2-02	Práce se slovníkem
Mluví o jemu/jí blízkých tématech		
Odpovídá na otevřené otázky: proč, kdo, co, kolik a kam?	CJ-5-2-03	
Formuluje jednoduché požadavky a otázky		
Skládá slova do vět a myšlenky vyjadřuje 3-5 krátkými větami a frázemi		
Vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	CJ-5-3-01	
Rozumí krátkému písemnému sdělení, nápisům a informačním tabulím	CJ-5-3-02	
Napíše krátký popis místa, osoby nebo věci	CJ-5-4-01	
Vyplní krátký osobní dotazník	CJ-5-4-02	

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

VÝCHOVA k MYŠLENÍ v EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

- Evropa a svět nás zajímá - zvyky a tradice národů Evropy

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

- Lidské vztahy - význam kvality lidských vztahů, tolerance, empatie

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- Komunikace - řeč zvuků a slov, pozorování a empatické naslouchání, sdělení v různých situacích, aktivní naslouchání

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

- Multikulturalita - specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- Poznávání lidí - vzájemné poznávání ve skupině a třídě, vyvarování se chyb při kontaktu s lidmi

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

- Občanská společnost a škola - participace žáků na životě školy a místní komunity

6.-7. ročník		
ŠVP výstupy	RVP výstupy	Učivo
Porozumí sdělením obsahujícím více různých informací	CJ-9-1-01	Pasivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (poslech) Aktivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (mluvený projev)
V konverzaci více osob dialogu zachytí klíčové informace		
Rozumí otázkám a odpovědím v běžné každodenní konverzaci		
Reaguje na otázky v každodenní vrstevnické konverzaci	CJ-9-2-01	Pasivní psaná forma jazyka v kontextu vybraných témat (čtení) Aktivní psaná forma jazyka v kontextu vybraných témat (psaní) Tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město
Reaguje na každodenní situace a používá v nich vhodné fráze		
Sděluje jednoduchými větami, co si myslí		
Klade vhodné otázky za účelem získání konkrétních informací		
Porozumí autentickému textu přiměřené náročnosti	CJ-9-3-01	Slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím Práce se slovníkem
Pracuje s dětským výkladovým slovníkem		
Odvozuje význam neznámých frází a slov z kontextu		
Ovládá základy technik skimming a scanning a využívá je při vyhledávání informací v jednoduchém textu		
Vyplní základní údaje o sobě nebo blízké osobě do formuláře	CJ-9-4-01	
Napíše krátké formální sdělení (dopis, e-mail)	CJ-9-4-02	
Napíše stručný popis události, situace nebo osoby		
Napíše jednoduchý příběh o		

Průřezová témata, přesahy, souvislosti**OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA**

- Mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy, empatie, pohled na svět očima druhého

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- Komunikace - vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogu

VÝCHOVA K MYŠLENÍ EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

- Evropa a svět nás zajímá - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z cestování

VÝCHOVA K MYŠLENÍ v EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

- Objevujeme Evropu a svět - styl života v evropských rodinách

8.-9. ročník		
ŠVP výstupy	RVP výstupy	Učivo
V krátké diskuzi na běžné téma rozumí ostatním, když vyjadřují svůj názor	CJ-9-1-02	Pasivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (poslech) Aktivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (mluvený projev)
Rozlišuje modalitu a chápe postoje a vztahy mezi mluvčími		
Porozumí složitějším sdělením, případně rozezná rozpory ve sdělení		
Vysvětluje a upřesňuje své myšlenky a názory, vyjadřuje souhlas a nesouhlas	CJ-9-2-02	Pasivní psaná forma jazyka v kontextu vybraných témat (čtení) Aktivní psaná forma jazyka v kontextu vybraných témat (psaní) Tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí
Formuluje otázky ke konkrétním tématům včetně doplňujících otázek		
Odpovídá na otázky vyžadující delší a komplexnější odpovědi		
Je schopný vyjádřit libost a nelibost, pravděpodobnost, možnost či nutnost		
Vypráví příběhy ze známého prostředí	CJ-9-2-03	
Orientuje se v časovém ději příběhu	CJ-9-3-02	Slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a
Porozumí autentickému textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům		
V textu nachází obecné i konkrétní informace s použitím technik skimming a scanning		
Píše souvislé, delší texty, ve kterých popisuje například své zážitky, pocity	CJ-9-4-03	

nebo plány		komunikačním situacím
Popíše stručně děj knihy nebo filmu včetně charakteristiky hlavních postav		Práce se slovníkem
Odpoví na jednoduchý e-mail		

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek, význam ochrany

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

- Občanská společnost a škola - škola jako model otevřeného partnerství

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- Komunikace - otevřená pozitivní komunita

3.9 Další cizí jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika předmětu:

Konkrétním cílem výuky dalšího cizího jazyka je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa. Dále také poskytnout širší porozumění kulturní a lingvistické různorodosti a nabídnout žákům nejen náhled na fungování jazyka ale i povědomí o jiných kulturách a lidech z různých prostředí. Prioritou výuky je rozvíjení schopnosti žáka dorozumět se v reálných situacích běžného života. Žáci jsou vedeni k samostatnému učení sebehodnocením, plánováním a sledováním vlastního pokroku. I zde mají možnost využívat ICT jako prostředku, který umožňuje rychlý přístup k informacím, umožňuje snadnou a pohotovou komunikaci a tím dává prostor k rozvoji jazykových dovedností v autentickém prostředí. Vyučovací předmět Další cizí jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Cizí jazyk a patří svým obsahem do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět se zaměřuje především na rozvoj dovednosti poslechu a mluvení, v menší míře pak i dovednost psaní. Učivo se zaměřuje především na přibližování tematických celků, se kterými se žák v daném období setkává i v jiných předmětech. Skrze tematické celky se žák přirozeně setkává i s gramatickými jevy jazyka a postupně si tyto jevy osvojuje (z tohoto důvodu nejsou jednotlivé gramatické jevy zařazeny v učivu - každý žák si je totiž osvojuje individuálně). Výčet zařazených tematických celků je pouze orientační a průvodce zařazuje do učiva tematické celky s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální potřeby žáků. Ve výuce jsou používány autentické materiály nebo adaptované materiály pro danou jazykovou úroveň. Žáci jsou vedeni k rostoucí samostatnosti při plánování a realizaci svých vzdělávacích cílů v rámci předmětu.

Organizační vymezení vyučovacího předmětu:

Výuka dalšího cizího jazyka probíhá na různých místech (učebny školy, venkovní prostory, tělocvična, muzea, atd.), která nejlépe odpovídají metodám zvoleným pro konkrétní vyučovací hodinu. Standardní délka vyučovací hodiny je 45 minut, přičemž pro výuku cizího jazyka se v ročníkových skupinách využívají dělené hodiny. Žáci mají možnost zařadit se do studijní skupinky, která nejlépe odpovídá jejich úrovni a potřebám. Ve vyučovacím procesu se využívá různých organizačních forem (frontální výuka, skupinová práce s prvky individualizované výuky, práce ve dvojicích), zohledňují se odlišné učební styly žáků a volí se vhodné učební strategie, na jejichž formulování se podílejí i žáci.

Časové vymezení vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Další cizí jazyk se realizuje v 8.-9. ročníku ZŠ v této hodinové dotaci:

8. ročník - 3 hodiny týdně

9. ročník - 3 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

Průvodce:

- pracuje s žáky různými metodami a organizačními formami a tím je vede k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu
- za účelem rozšíření slovní zásoby umožňuje žákům pracovat s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě
- při hledání neznámých výrazů vede žáky k používání různých druhů tištěných i elektronických slovníků
- využíváním kompenzačních strategií (odhadování z kontextu, používání synonym a opisů, využívání gest a pauz) rozvíjí u žáků efektivní komunikaci v cizím jazyce
- Představuje techniky, které mohou žáci využívat při tvoření jazyka založené na rozdílech a podobnostech mezi českým, anglickým a dalším jazykem

Žák:

- seznamuje se se svým učebním stylem a umí s ním pracovat za účelem dosahování vytyčených vzdělávacích cílů
- pracuje efektivně s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě
- při vyhledávání neznámých výrazů používá různé druhy elektronických i tištěných slovníků
- ovládá kompenzační strategie za účelem efektivní komunikace v cizím jazyce (odhadování z kontextu, používání synonym a opisů, využívání gest a pauz)
- Je si vědom podobností a rozdílů mezi anglickým, českým a dalším jazykem a je schopen s nimi zacházet

Kompetence k řešení problémů

Průvodce:

- poskytuje žákům příležitost k samostatnému řešení jazykových problémů
- výběrem různorodých cizojazyčných textů rozvíjí u žáků kritické myšlení
- navozováním problémových situací z reálného života učí žáky vhodně reagovat (metoda hraní rolí, simulace)

Žák:

- samostatně řeší jazykové problémy
- myslí kriticky při čtení různorodých cizojazyčných textů
- vhodně reaguje při navozovaných problémových situacích z reálného života

Kompetence komunikativní

Průvodce:

- dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebe prezentaci
- podporuje uplatnění znalostí cizího jazyka žáků v praxi, např. v rámci mimoškolní výměny
- metodou hraní rolí a simulace reálných situací rozvíjí u žáků schopnost započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma

Žák:

- srozumitelně se prezentuje písemnou i ústní formou
- uplatňuje znalosti z cizího jazyka při komunikaci v praxi
- při hraní rolí a simulacích reálných situací je schopen započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma

Kompetence sociální a personální

Průvodce:

- při řešení různých jazykových úkolů využívá skupinovou práci k nastavení pravidel

- práce v týmu;
- využívá každou vhodnou příležitost ke komunikaci v cizím jazyce a k diskusím žáků na aktuální témata v každodenním životě
- zařazováním vhodných konverzačních témat vede žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu.
- představuje žákům ostatní kultury a různé pohledy na svět

Žák:

- řeší jazykové úkoly ve skupině a dokáže nastavovat pravidla práce v týmu
- diskutuje aktuální témata v každodenním životě
- spolupracuje, pomáhá svým spolužákům a respektuje je
- si je vědom multikulturality a potřebné tolerance

8.-9. ročník		
ŠVP výstupy	RVP výstupy	Učivo
Vyslovuje slova s přijatelnou správností	DCJ-9-1-01	Pasivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (poslech)
Identifikuje otázku		
Porozumí jednoduchým mluveným instrukcím		
V příběhu zachytí základní dějové události	DCJ-9-1-02	Aktivní mluvená forma jazyka v kontextu vybraných témat (mluvený projev)
S vizuální oporou rozumí obsahu jednoduchého krátkého projevu		Pasivní psaná forma jazyka v kontextu vybraných témat (čtení)
V mluveném projevu rozezná osvojovaná slova		Aktivní psaná forma jazyka v kontextu vybraných témat (psaní)
Vyrovňuje se s neznámými slovy a rozumí základním frázím	DCJ-9-1-03	Tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí
V reprodukováném projevu zachytí základní myšlenky a informace		
Zapojuje se do slovní vrstevnické interakce	DCJ-9-2-01	Slovní zásoba – slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů
Mluví o jemu/jí blízkých tématech	DCJ-9-2-02	
Skládá slova do vět a myšlenky vyjadřuje 3-5 krátkými větami a frázemi		
Formuluje jednoduché	DCJ-9-2-03	Práce se slovníkem

požadavky a otázky		
Odpovídá na otázky: proč, kdo, co kolik a kam?		
Na osvojované jednoduché otázky odpoví jedním či dvěma slovy		
Rozumí krátkému písemnému sdělení, nápisům a informačním tabulím	DCJ-9-3-01	
Rozumí otázkám a odpovědím v běžné každodenní konverzaci	DCJ-9-3-02	
S vizuální oporou rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu	DCJ-9-3-03	
Vyplní krátký osobní dotazník	DCJ-9-4-01	
Napíše krátký popis místa, osoby nebo věci	DCJ-9-4-02	
Sděluje jednoduchými větami, co si myslí	DCJ-9-4-03	
Porozumí jednoduchým písemným sdělením		

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek, význam ochrany

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- Komunikace - otevřená pozitivní komunita

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

- Občanská společnost a škola - škola jako model otevřeného partnerství

3.10 Matematika

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Charakteristika předmětu:

Matematiku chápeme především jako prostředí pro intelektuální a sociální rozvoj dítěte. Cílem výuky matematiky je, aby se žáci rozvíjeli v následujících oblastech:

- schopnost autonomně přemýšlet, samostatně řešit problém, vytvářet vlastní originální řešitelské strategie
- schopnost diskutovat, používat při diskusi relevantní argumenty a přesné pojmy
- schopnost vysvětlit svůj způsob řešení, schopnost pomoci druhému při řešení problému
- zvládnutí základních početních dovedností, schopnost použít matematické nástroje na řešení problémů z reálného světa

Výuka je koncipovaná převážně tak, že žáci samostatně nebo ve skupinách řeší úlohy z různých matematických prostředí či z běžného života, logické úlohy, nestandardně zadané úlohy. Žáci diskutují o možných řešeních, vymýšlejí úlohy vlastní. Žáci se učí také manipulativní činností, používají, kdykoliv to potřebují, různé prostředky a pomůcky pro vizualizaci (prsty, korálky, krokovací pás, modely těles), ve vyšších ročnících se učí efektivně používat výpočetní techniku.

Klademe důraz spíše na vlastní intelektuální činnost dítěte než na nácvik a reprodukování modelových postupů řešení, upřednostňujeme co nejhlubší porozumění problémů před rychlostí počítání. Možnost vlastní tvůrčí práce na úrovni obtížnosti přiměřené konkrétnímu dítěti umožňuje žákům zažít radost z intelektuální práce.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

1. stupeň ZŠ

Vyučovací předmět Matematika je v 1. – 2. ročníku dotován v každém ročníku čtyřmi hodinami týdně. v 3. – 5. ročníku je dotován v každém ročníku třemi hodinami týdně.

Obsahem tohoto předmětu je především zvládnutí základních početních operací, práce s číselnou osou, vytvoření představy o záporných číslech, desetinných číslech a zlomcích, porozumění jednotkám času a délky, práce se základními geometrickými pojmy, rozvoj prostorové představivosti. Žáci budou řešit různorodé spektrum problémů a slovních úloh.

2. stupeň ZŠ

Vyučovací předmět Matematika je v 6. – 9. ročníku dotován v každém ročníku třemi hodinami týdně.

Obsahem tohoto předmětu bude především prohlubování pochopení racionálních čísel, operace s nimi, záporná čísla, mocniny a odmocniny, práce s jednotkami, rovnice, úměrnosti, geometrie v 2D i ve 3D, algebraické výrazy, práce s daty, využití výpočetní techniky. Žáci budou řešit různorodé spektrum problémů a slovních úloh.

Výchovné a vzdělávací strategie:

společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

Pestrá paleta podnětů umožňuje žákovi intelektuální seberealizaci, která je základem jeho poznání smyslu této práce a jádrem motivace k další práci.

Kompetence k řešení problémů

Série úloh a problémů různé náročnosti dovoluje žákovi budovat vlastní řešitelské strategie i meta-strategie a tyto dále obohacovat, upřesňovat a rozvíjet. Zdůrazněn je spekulativní přístup, který kultivuje kritické myšlení žáka.

Kompetence komunikativní

Podporována je vzájemná interakce žáků, zejména schopnost porozumět různým typům písemné informace, schopnost artikulovat vlastní myšlenku, interpretovat myšlenku spolužáka a efektivně pracovat ve skupině.

Kompetence sociální a personální

Úspěšným řešením problémů narůstající obtížnost získává žák sebedůvěru a poznání, že jeho radost je závislá na klimatu třídy, jej vede k sociálně pozitivnímu chování. Buduje vlastní autonomii s tendencí k příští autokonceptci.

Kompetence pracovní

Radost, kterou žák zažívá z úspěšného intelektuálního rozvoje, buduje jeho potřebu smysluplné práce. Dovede si vážit času, vyhledává možnosti dalšího růstu.

Matematika

1. - 3. ročník

Číslo a početní operace		
Výstupy ŠVP Žák:	Výstupy RVP Žák:	Učivo
Používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	
Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	-práce s čísly do 1000, jejich osvojení přes poznání v realitě -uchopení přirozených čísel pomocí číselné osy
Užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	-úvod do užití čísel v běžném životě
Provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	-počítání z paměti pomocí rozvoje práce s představivostí
Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a	M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje	-pochopení slovních úloh s důrazem na poznání vhodné

modeluje osvojené početní operace	osvojené početní operace	početní operace -nalézání slovních úloh v běžném životě, jejich tvoření na základě podobnosti
Závislosti, vztahy a práce s daty		
Výstupy ŠVP Žák:	Výstupy RVP Žák:	Učivo
Orientuje se v čase, rozumí jednotkám času	M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	-objevování času (hodiny i lidský věk), objevování hodnoty peněz -objevování smyslu jednotek a jejich převody
Popisuje jednoduché závislosti z praktického života	M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života	-porozumění jevům v okolí pomocí zápisu do tabulky
Doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	-čtení z jednoduchých diagramů -první setkání s pojmem pravděpodobnost
Geometrie v rovině a prostoru		
Výstupy ŠVP Žák:	Výstupy RVP Žák:	Učivo
Rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	-poznávání plošných útvarů -zkoumání jednotlivých prostorových útvarů, jejich vlastností a využití v realitě -osvojení si zobrazení prostorových krychlových staveb na papír (sít', půdorys, nárys...)
Porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	-tvoření krychlových staveb, jejich přestavba se zápisem na papír
Rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	-vztah mezi 2D a 3D zobrazením (krychle a její sít') -geometrické logické úlohy, puzzle

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání

Cvičení soustředění, paměti, schopnosti řešit problémy při řešení matematických úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita

Vymýšlení originálních způsobů řešení matematických problémů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy

Respektování odlišností v uvažování, vhléd do myšlenkového světa druhého člověka při prezentaci různých způsobů řešení úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace

Cvičení naslouchání, přesného vyjadřování, používání přesných argumentů při diskusích o řešení úloh, pravidla kultivovaného dialogu, vysvětlování myšlenkových postupů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice

Rozvoj dovedností potřebných pro kooperaci při skupinové práci.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Rozvoj dovedností potřebných pro řešení problémů při řešení nestandardních logických úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika

Pomáhající a prosociální chování - žáci si navzájem vysvětlují svoje myšlenkové postupy, podle svých vloh a schopností se v různých matematických prostředích střídají v roli pomáhajícího a přijímajícího pomoc.

Matematika 4. - 5. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie:

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence pracovní

Číslo a početní operace		
Výstupy ŠVP Žák:	Výstupy RVP Žák:	Učivo
Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	
Provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	-osvojení si uchopení kvantitativních jevů pomocí čísel -ovládání početních operací v oboru přirozených čísel
Zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	-zkoumání různých strategií výpočtu jednotlivých úloh, volení vhodné strategie na základě predikce
Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	-uchopení reality vhodným slovním pojmenováním s využitím sčítání, odčítání, násobení či dělení
Modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	-osvojení desetinných čísel a zlomků -hledání situací, kdy je vhodné

Porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	použití zlomku pro popis daného jevu
Přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	-hledání výhod počítání se zlomky oproti počítání s desetinnými čísly
Porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	-hrátky s číselou osou v celém jejím rozsahu (v rámci přímký)

Závislosti, vztahy a práce s daty

Výstupy ŠVP Žák:	Výstupy RVP Žák:	Učivo
Vyhledává, sbírá a třídí data	M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data	-určení aritmetického průměru -hledání statistických jevů v realitě, jejich základní popis
Čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	-používání základních tabulek a diagramů k lepšímu pochopení fungování reality, případně k její predikci -zkoumání různých souborů dat, jejich systematizace, třídění se zaměřením k pochopení a následnému užití

Geometrie v rovině a v prostoru

Výstupy ŠVP Žák:	Výstupy RVP Žák:	Učivo
Narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	-rozvoj prostorového vnímání pomocí představivosti a konkrétních úloh s tělesy -motivace pro rýsování v návaznosti na praktický projekt; hledání toho, co vše potřebujeme znát pro dobré uchopení reality na papír
Sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	-hledání vlastností speciálních množin bodů (kolmice, rovnoběžka) a jejich použití v praxi
Sestrojí rovnoběžky a kolmice	M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice	-zkoumání využití znalosti úhlu a rozměrů jednotlivých rovinných i prostorových útvarů; využití os souměrnosti
Určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	-hrátky s logickými grafickými úlohami v 2D i 3D
Rozpozná a znázorní ve	M-5-3-05 rozpozná a znázorní	

čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	
Nadstandarní aplikační úlohy a problémy		
Výstupy ŠVP	Výstupy RVP	
Žák:	Žák:	Učivo
Řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	-tvořivé hledání řešení atypických úloh s důrazem na radost a krásu -úlohy z matematické olympiády či jiných soutěží

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita

Vymýšlení originálních způsobů řešení matematických problémů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání

Cvičení soustředění, paměti, schopnosti řešit problémy při řešení matematických úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace

Cvičení naslouchání, přesného vyjadřování, používání přesných argumentů při diskusích o řešení úloh, pravidla kultivovaného dialogu, vysvětlování myšlenkových postupů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice

Rozvoj dovedností potřebných pro kooperaci při skupinové práci.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika

Pomáhající a prosociální chování - žáci si navzájem vysvětlují svoje myšlenkové postupy, podle svých vloh a schopností se v různých matematických prostředích střídají v roli pomáhajícího a přijímajícího pomoc.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy

Respektování odlišností v uvažování, vzhled do myšlenkového světa druhého člověka při prezentaci různých způsobů řešení úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Rozvoj dovedností potřebných pro řešení problémů při řešení nestandardních logických úloh.

Matematika 6. - 9. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie

- Kompetence k učení

- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence pracovní

Číslo a početní operace		
Výstupy ŠVP Žák:	Výstupy RVP Žák:	Učivo
Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	-hledání jak popsat svět čísla (smysl poměru, zlomku, úměry, procenta, mocniny, odmocniny a rovnice) -zamýšlení se nad proměnou, hledání její podoby v reálném světě
Zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	-exkurze na vysokou školu za hledáním významu matematiky pro aplikaci
Modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	-objevování možností matematiky v oboru přirozených a celých čísel
Užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek–část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek–část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	
Řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	
Řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	
Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	
Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	

Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	
Závislosti, vztahy a práce s daty		
Výstupy ŠVP Žák:	Výstupy RVP Žák:	Učivo
Vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	-hledání vztahů mezi věcmi ve světě, sestavování jednoduchých lineárních funkcí, nepřímých úměr, grafů, diagramů
Porovnává soubory dat	M-9-2-02 porovnává soubory dat	-čtení grafů v běžném životě; poznání kdy je graf zavádějící, tak aby žák v běžném životě nebyl manipulován grafy
Určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	-základní finanční gramotnost
Vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	-aritmetický průměr a jiné základní v běžném životě užití statistické údaje - jejich hledání, pojmenování ve běžném životě a poznání jejich významu (poznat, kdy je údaj vhodný a kdy zavádějící)
Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	
Geometrie v rovině a v prostoru		
Výstupy ŠVP Žák:	Výstupy RVP Žák:	Učivo
Zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	-zkoumání rovinných útvarů, jejich konstrukce a užití v praxi -zkoumání těles, jejich konstrukce a užití v praxi -Pythagorova věta, věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
Charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	-Thaletova kružnice
Určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	
Odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	
Využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k	M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice	

řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	útvary a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	
Načrtne a sestrojí rovinné útvary	M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary	
Užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	
Načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	
Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	
Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	
Načrtne a sestrojí síť základních těles	M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles	
Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	
Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	
Nadstandární aplikační úlohy a problémy		
Výstupy ŠVP	Výstupy RVP	
Žák:	Žák:	Učivo
Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	
Řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	-příprava na matematickou olympiádu, účast na klokanovi a jiných soutěžích -hledání více řešení jednoho problému

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání

Cvičení soustředění, paměti, schopnosti řešit problémy při řešení matematických úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita

Vymýšlení originálních způsobů řešení matematických problémů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Rozvoj dovedností potřebných pro řešení problémů při řešení nestandardních logických úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace

Cvičení naslouchání, přesného vyjadřování, používání přesných argumentů při diskusích o řešení úloh, pravidla kultivovaného dialogu, vysvětlování myšlenkových postupů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy

Respektování odlišností v uvažování, vzhled do myšlenkového světa druhého člověka při prezentaci různých způsobů řešení úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika

Pomáhající a prosociální chování - žáci si navzájem vysvětlují svoje myšlenkové postupy, podle svých vloh a schopností se v různých matematických prostředích střídají v roli pomáhajícího a přijímajícího pomoc.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice

Rozvoj dovedností potřebných pro kooperaci při skupinové práci.

Svět v souvislostech

Vzdělávací oblast:

Český jazyk a literatura , Člověk a svět práce, Člověk a zdraví, Umění a kultura, Člověk a příroda, Člověk a společnost, Člověk a jeho svět, Informační a komunikační technologie, Matematika a její aplikace

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Svět v souvislostech integruje na prvním stupni očekávané výstupy vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět, Umění a kultura, Informační technologie, Člověk a svět práce, část očekávaných výstupů oblasti Matematika a její aplikace a část očekávaných výstupů oboru Český jazyk a literatura. Z oblasti Matematika a její aplikace je do předmětu Svět v souvislostech vyčleněno učivo, které se zaměřuje na praktickou aplikaci matematických operací. Z oboru Český jazyk a literatura obsahuje část očekávaných výstupů, které jsou rozvedením jejich uplatnění v odděleném předmětu Český jazyk, ten má vydělené hodiny pro celý první stupeň. V předmětu Svět v souvislostech

Na druhém stupni pak integrovaný předmět zahrnuje navíc očekávané výstupy ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost, Člověk a příroda a vzdělávacího oboru Člověk a zdraví.

Tematická šíře předmětu umožňuje vyučovat ho prostřednictvím realizací dlouhodobých interdisciplinárních metod výuky (například projektů). Ve výuce je kladen důraz na praktickou aplikaci získaných vědomostí, aktivní zapojení žáků a hledání souvislostí mezi informacemi napříč vzdělávacími obory.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Obsahové vymezení

Při plánování výuky předmětu Svět v souvislostech jsou reflektovány návrhy žáků, jejich podíl na tvorbě obsahu je úměrně vysoký jejich schopnostem, věku a možnostem. Při výuce předmětu Svět v souvislostech jsou žáci prováděni následujícími tématy/tematickými oblastmi a osvojují si následující dovednosti:

Tematická oblast Kdo jsem

emocionalita člověka

moje povaha

jak se učím

neverbální komunikace

první pomoc

duševní a tělesná hygiena

sexuální výchova

prezentační dovednosti

finanční gramotnost a chod domácnosti

právní gramotnost

mediální gramotnost

pracovní návyky

informační, komunikační a digitální technologie

společenské chování

pohyb - fyzická zdatnost a odolnost
zdravý životní styl
soužití v komunitě
komunikační techniky
krizové situace a řešení konfliktů

orientace v dopravě
svět práce
kreativita a inovace
kritické myšlení

Tematická oblast Český jazyk

poslech, naslouchání
mluvený projev
čtení, porozumění textu
psaní, gramatika, písemné vyjadřování

schopnost porozumění druhému/empatie
kreativní/tvůrčí psaní
psaní hudebních a básnických textů

Tematická oblast Život ve společnosti

práce historika
historická chronologie
20. století v Čechách
velké tradice Evropy
mimoevropské náboženské tradice
spiritualita člověka
já, umělec
percepce umění, uměnovědy
dějiny umění

normy, instituce, politický systém
kritická reflexe uspořádání společnosti
já, občan (osobní občanská odpovědnost)
etika
ontologie
noetika
česká geografie
globální svět
stejnost a jinakost ve světě

Tematická oblast Člověk a příroda

elementární částice hmoty
prvky, sloučeniny, chemické reakce
chemie v praxi
jak vznikly věci kolem nás
pobyt v přírodě
hodnota přírody
šetrné chování k přírodě
chov zvířat, pěstování rostlin
systematika, příběhy živých organismů
jak vznikl život
ekologie, přírodní prostředí

lidské tělo
neviditelná příroda (mikroorganizmy, buňka)
vesmír
planeta Země
fyzická geografie, mapy
fyzikální zákony
jak fungují přístroje
vědecká práce
aplikovaná matematika
sběr a analýza dat
finanční matematika

Časové vymezení

Vyučovací předmět Svět v souvislostech je v 1. a 2. ročníku dotován 12 vyučovacími hodinami

týdně. Ve 3. -5. ročníku je to hodin 18 , v 6. Hodiny 20, v 7. ročníku 21, v 8. a 9. je předmět dotován 21 vyučovacími hodinami týdně.

Organizační vymezení

Předmět je vyučován projektovou formou. Je kladen důraz na možnost žáka naplánovat průběh projektu společně s průvodcem a ostatními dětmi. Popřípadě si může zvolit témata připravená průvodcem nebo jinými dětmi či externími spolupracovníky z řad rodičů či expertů. Využíváno je vrstevnické učení a týmová práce. Možností je také práce na projektu individuálním, po dohodě se zodpovědným průvodcem, který zohledňuje míru studijní autonomie jednotlivého dítěte. Délka projektu je různá a pohybuje se v délce v délce 2 – 8 týdnů. S tématy probíranými ve zvolených projektech se žák seznámuje důkladně a do podrobnosti. V projektech je kladen důraz na týmovou práci, řešení praktických úkolů a propojování učiva z různých vzdělávacích oborů. Po ukončení projektu žáci vhodnou prezentací seznamují své spolužáky s výstupy projektu a učivem, které probrali. Žáci, kteří se daného projektu nezúčastnili, získávají díky prezentaci svých spolužáků základní přehled o učivu a žáci účastníci se projektu si díky své aktivní roli při výkladovém procesu vědomosti a dovednosti ještě prohlubují. Na rozvoji schopnosti prezentovat je kladen velký důraz.

Integrace předmětů:

- Člověk a svět práce
- Výchova ke zdraví
- Výtvarná výchova
- Hudební výchova
- Zeměpis (Geografie)
- Přírodopis
- Chemie
- Fyzika
- Výchova k občanství
- Dějepis
- Člověk a jeho svět
- Informační a komunikační technologie
- Matematika a její aplikace
- Český jazyk a literatura

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž průvodci cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

Žáci pracují ve skupinách kontinuálně delší dobu na projektu spojujícím několik oborů vzdělávání. Dostávají tak komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy a jejich vzájemné vztahy. Mohou se podílet na výběru projektu i na jeho obsahu tak, aby ho vnímali jako smysluplný, kladou otázky a hledají na ně odpovědi. Žáci pracují s různými informačními zdroji a kriticky hodnotí získané informace. Přebírají ve skupině různé role, plánují práci. Smysluplná práce na tématech, které žáky zajímají, je podněcuje k dalšímu studiu a celoživotnímu učení.

Kompetence k řešení problémů

Při práci na projektech jsou žáci postaveni před řešení různých dílčích problémů, přičemž bereme ohled na jejich věk a stupeň samostatnosti. Jsou povzbuzováni k vytváření vlastních

originálních postupů řešení, k tomu, aby vytrvali a dotahovali své nápady do konce. Pracujeme s chybou jako s prostředkem učení, vedeme žáky k reflexi svých činů a k přijímání odpovědnosti za svá rozhodnutí. Některé projekty se zabývají aktuálními problémy ve společnosti. Žáci se učí přejímat svůj díl zodpovědnosti a podílet se například na řešení sociálních nebo ekologických problémů v místě, kde žijí.

Kompetence komunikativní

Většina práce probíhá ve větších nebo menších skupinkách. Žáci jsou přitom motivováni spolu komunikovat v nejrůznějších situacích. Učí se výstižně vyjadřovat, formulovat svoje myšlenky, naslouchat druhým lidem. Při prezentování vlastní práce se učí kultivovanému ústnímu i písemnému projevu, využívají informační a komunikační technologie.

Kompetence sociální a personální

Při týmové práci žáci vytváří pravidla fungování skupiny. Učí se respektovat názory druhých, přebírají zodpovědnost za své chování. Průvodci svými vlastními postoji a chováním mezi sebou a k žákům přirozeně ovlivňují vzorce chování v celé škole. Motivujeme žáky k vyjadřování jejich názorů a postojů, podporujeme jejich sebedůvěru.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni k tomu, aby se aktivně podíleli na fungování školy. Spolupracují na nastavování pravidel společného soužití. v praxi se tak na úrovni příslušné svému věku přirozeně seznamují s fungováním společnosti, učí se chápat společenské normy a pravidla. Žáci se učí respektovat druhé lidi. Povzbuzujeme je k tomu, aby se podíleli na projektech prospěšných společnosti a přírodě.

Kompetence pracovní

Součástí projektů, na kterých žáci pracují, je často i praktická činnost. Učí se bezpečně používat různé nástroje, chránit zdraví svoje i spolužáků, brát ohled na ochranu životního prostředí. Žáci provádějí finanční rozvahu svých projektů, nakupují materiál, rozvíjejí podnikatelské myšlení. Tím, že mají prostor na to, aby si vybrali projekty podle svého zájmu, v kterých se do hloubky věnují různým tématům, jsou motivováni přemýšlet o tom, co je zajímavé, a zvažovat svoje budoucí profesní zaměření.

Svět v souvislostech - přehled učiva pro 1. a 2. ročník

ŠVP výstupy	RVP výstupy	Učivo
Rozeznává, jaké strategie využívá při učení Rozvíjí pozornost Rozvíjí představivost		Techniky učení Vizualizace Paměť

Umí hospodařit s kapacitou své paměti		
Umí rozeznávat neverbální signály u druhých lidí Umí rozeznávat rozdílné emoce u druhých lidí		Mimika Gestika Posturika Haptika Kinetika Oční kontakt Výrazy emocí ve tváři
Zná nouzová telefonní čísla	ČJS-3-5-02, ČJS-3-5-03, ČJS-3-5-04, ČSP-5-1-04, ČSP-5-2-03	Bezpečné chování v různém prostředí; Telefonní čísla na nouzové linky.
Umí přivolat pomoc		Zásady bezpečného chování při skupinových akcích
Zná bezpečnostní zásady		
Ošetří drobná poranění		Ošetření drobných poranění (oděrka, klíště, popálenina, říznutí)
Ví, jak správně dýchat relaxovat za účelem lepší koncentrace	ČJS-3-5-01, ČSP-5-1-04	Relaxační a dýchací techniky
Ovládá základní návyky hygieny zraku	ČJL-3-1-01	Hygiena zraku
Zná základní cesty přenosu nákaz a ví, jak jim preventivně předcházet	ČJL-3-1-01, ČSP-5-1-04, ČSP-5-2-03	Cesty přenosu nákaz
Seznamuje se s rozdíly mezi mužem a ženou	ČJS-3-5-01, ČJS-5-5-08	Primární a sekundární sexuální znaky
Rozumí lidské reprodukci	ČJS-5-5-08	Reprodukce
Rozpozná podezřelé chování cizích lidí	ČJS-5-5-05, ČJS-3-5-03	Rizikové chování druhých osob
Rozvíjí zdravý životní styl – ví, co mu škodí a co mu prospívá	ČJS-3-5-01	Složení a výživová hodnota potravin; základní hygienické návyky
Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje je vhodným chováním a činnostmi		
Dodržuje pitný režim		Pitný režim
Umí přiznat stejná práva druhým a respektovat je; je schopen spolupracovat s ostatními	ČJS-3-2-01	Pravidla diskuze a spolupráce v menších i větších skupinách

Respektuje základní komunikační pravidla v diskuzi a rozhovoru		
Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, chápe role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi; umí navazovat a udržovat přátelství na svojí úrovni		Rodina a příbuzenské vztahy
Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům		Vnímání a přijímání odlišností
Umí odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná	ČJS-3-5-03	Žádost a odmítání, podávání zpětné vazby, řešení problémů
Rozpozná a pochopí problém, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů		
Umí požádat druhého o pomoc pro sebe i pro jiné	ČJL-5-5-04, ČJS-5-4-06	Rizikové chování a šikana
Umí dát i přijmout zpětnou vazbu		
Rozeznává rizikové situace a chování; rozeznává znaky šikany a ví, jak se zachovat v případě její existence		Principy řešení konfliktů
Přistupuje aktivně k řešení konfliktů; zná základní vyjednávací strategie a ví, kdy je kterou v konfliktu vhodné využít.		Modelové krizové situace
Rozeznává fyzické a psychické zneužívání a ví, co dělat v případě jejího výskytu; reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech		
Volí vhodné verbální i neverbální prostředky k prezentaci	ČJL-3-1-05, ČJL-3-1-06	Neverbální komunikace; základy prezentačních dovedností Neverbální komunikace; základy prezentačních dovedností
Seznamuje se s penězi a formami placení		Mechanismus nákupu a prodeje; možnosti spoření; hodnota peněz; princip výměnného obchodu
Zná demokratické principy naší školy		Školní ústava
Kriticky přistupuje k mediálními		Mediální informace

informacím (přiměřeně svému věku)		
Poznává možnosti vlastní vůle		Práce s vůlí; umění rozhodovat se
Umí se soustředit na činnost a její dokončení		
Je si vědom rizik práce s IT	ICT-5-1-01, ICT-5-1-02, ICT-5-1-03	Základy bezpečnosti práce na počítači/tabletu; digitální technika
Ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením		
Zná pravidla stolování	ČSP-5-4-03	Pravidla stolování
Orientuje se ve způsobech formální a neformální komunikace a jejich vhodném uplatnění; vede správně dialog a telefonický rozhovor	ČJL-3-1-02, ČJL-3-1-03	Formální a neformální komunikace; Telefonování
Dodržuje dopravní bezpečnost jako chodec i cyklista	ČJS-3-5-02	Pravidla silničního provozu
Rozpozná základní dopravní značky		
Mluví srozumitelně	ČJL-3-1-05, ČJL-3-2-05	Základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost) Spisovný jazyk
Pečlivě vyslovuje, opraví svou nesprávnou výslovnost		
Rozpozná hlavní informace v textu nebo mluveném slovu	ČJS-3-1-02, ČJL-3-1-03	Základní komunikační pravidla
Na otázky dokáže odpovědět celou větou		
Používá přiměřenou slovní zásobu	ČJL-3-1-06	Rozvíjení slovní zásoby Formulace a sdílení myšlenek Popis a dialog na základě obrazového materiálu
Vypráví o tom, co prožil/a, viděl/a, slyšel/a	ČJL-3-1-07	Koherence a koheze textu
Seřadí věty podle obrázkové osnovy	ČJL-3-1-11	
Popisuje, co vidí na obrázku		
Porozumí tomu, co slyší (poslech přiměřené délky a náročnosti)	ČJL-3-1-02	Praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem)
Na základě svých zkušeností porozumí i tomu, co není přímo řečené		Věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
Zopakuje i detailní informace		

Seznamuje se s rodinnou historií, rozvíjí paměť, rozpoznává příběh jako základní zdroj historie	ČJS-3-3-02, ČJS-3-3-03	Rodokmen-moji předci a jejich vzpomínky
Mapuje a poznává svou rodinnou tradici	ČJS-5-3-05	Vánoce/Velikonoce - význam, tradice, místo v lidové kultuře.
Zná význam svátků z perspektivy lidové kultury		
Svobodně tvoří/tvoří uměleckými prostředky	HV-3-1-01, HV-3-1-02, HV-3-1-03, HV-3-1-04, HV-3-1-05, HV-3-1-06, VV-3-1-01, VV-3-1-02, VV-3-1-03, VV-3-1-04, VV-3-1-05	Písně/Malba/Tanec Hraní na jednoduché rytmické nástroje (podle individuálních možností dítěte)
Rozvíjí estetickou vnímavost, smysl pro krásu, naslouchání		
Aktivně svojí činností přispívá k zlepšení životního prostředí v lokalitě školy nebo svého bydliště	ČJS-5-2-05	Lokální ekologická aktivita
Aktivně se zapojuje do veřejného života v nejbližším okolí bydliště a školy	ČJS-5-2-05	Spolupráce s libovolnou místní organizací (vyjma politické strany)
Osvojuje si základní zvyky, etiketu, je schopen elementární volby z více možností		Zvyky; etiketa; volba
Rozlišuje chaos a řád zná jednotlivé smysly		Řád smyslů
Žák se orientuje ve škole a jejím okolí	ČJS-5-2-01	Mapa školy
Zná zásady bezpečného pobytu v přírodě	ČJS-5-2-01, ČJS-5-2-02	Zásady pobytu v přírodě
Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě		Tvary, barvy, zvuky, vůně přírody
Vnímá přírodu všemi smysly		
Má základní návyky šetrného chování v přírodě, v domácnosti a ve škole		Základní návyky šetrného chování v přírodě, v domácnosti a ve škole
Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin,	ČJS-5-4-04	Příběhy živých organismů

využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy		
Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	ČSP-3-3-01	Jednoduché experimenty

Svět v souvislostech 3. - 5. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Učivo	ŠVP výstupy
Základy ontogeneze člověka	Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
Průzkum českých ekosystémů	Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
RVP výstupy	ŠVP výstupy
ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození

Učivo	ŠVP výstupy
Různé typy emocí	Rozpoznává emoce u sebe i ostatních Mluví o svých pocitech
Empatie	Umí přiměřeně reagovat na emoce druhých
Seberefektivní techniky	Pracuje se svými emocemi (nachází rovnováhu mezi emocionalitou a racionalitou)
Osobnostní typologie	Uvědomuje si specifika své osobnosti
Sebe-refektivní techniky	Rozpoznává a respektuje různé osobnostní specifika
Silné stránky	Reflektuje a rozvíjí své silné stránky a zájmy
Techniky kritického myšlení; Metody práce s textem	Umí aplikovat techniky, které mu vyhovují při učení Vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné

	způsoby, metody a strategie
	Učí se pracovat s různými způsoby získávání informací
Plánování času, řízení času a priorit	Osvojuje si techniky time-managementu a dokáže je v praxi použít; vyvažuje studium a odpočinek
Mimika	Reflektuje svou neverbalitu a umí s ní pracovat u sebe i u druhých lidí
Gestika	
Posturika	Vnímá rozdíly ve verbálním a neverbálním sdělení
Haptika	
Kinetika	
Oční kontakt	
Základy první pomoci	Umí poskytnout první pomoc u drobných zranění a úrazů
Rozpoznání potenciálních bezpečnostních rizik	Umí předcházet drobným úrazům a poraněním
Zásady bezpečného chování při skupinových akcích	
Stabilizovaná poloha	Zná stabilizovanou polohu a umí zkontrolovat základní životní funkce
Základní životní funkce	Rozpozná život ohrožující zranění a zajistí lékařskou pomoc
Relaxační techniky	Rozšiřuje zásobu různých relaxačních technik
Prevence infekčních onemocnění	Má nastaven denní režim
	Chápe význam pohybu pro své zdraví
	Zná nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
Reprodukční orgány	Je informován o reprodukčních orgánech a psychosociálních aspektech lidské sexuality
Sexuální chování	Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
Sexuální zneužívání	Rozumí tomu, co je sexuální zneužívání, a umí se tomu bránit
Typy stravy a její skladba	Umí zvolit vhodnou skladbu stravy
Uchovávání a trvanlivost potravin	Rozumí výběru potravin a způsobu jeho uchovávání
Základní postupy při vaření	Připraví samostatně jednoduchý pokrm; při vaření udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch; dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce
Návykové látky, různé typy závislostí, závislostní chování	Ví, co jsou návykové látky, jaké je riziko hracích automatů a závislosti na počítačích; zná nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
Mediální bezpečnost	
Týmové a společenské role, spolupráce	Uvědomuje si role, které je schopen v týmu nebo ve společnosti zastávat a které zastávají ostatní
	Je schopen sledovat společný cíl, zaměřit na něj své jednání a přibližovat se k němu

Sociální skupiny a jejich pravidla	Chápe vztahy a vyvozuje a dodržuje pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, mezi chlapci a dívkami, v obci, spolku
Druhy rozhodovacího procesu	Zná různé druhy rozhodovacího procesu
Parafrázování	Parafrázuje prezentované názory a informace
Typy a kladení otázek	Zná základní druhy otázek a dokáže je vhodně pokládat; nebojí se ptát
Empatie	Umí aktivně naslouchat Umí empaticky reagovat
Odmítání návykových látek	Umí odmítat a přijmout odmítnutí
Příprava na jednání s protistranou	Umí vyjednávat způsobem odpovídajícím situaci
Argumentační dovednosti	Vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky Umí vhodně argumentovat ve prospěch navrhovaného řešení Umí obhájit a odůvodnit své názory
Pravidla tvorby dohod	Umí uzavírat vyjednávání konkrétní dohodou a je si vědom závaznosti a důsledků těchto dohod Konflikty uzavírá dohodou o dalším postupu řešení
Práce s chybou	Nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá řešení problému
Mimořádné události	Přivolá pomoc v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví zná postup v případě ohrožení
Situace ohrožující zdraví	
Služby odborné pomoci	
Číslo tísňového volání	
Správný způsob volání na tísňovou linku, varovný signál, evakuace, zkouška sirén; požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); Integrovaný záchranný systém	
Demokratické principy a lidská práva	Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
Neverbální komunikace	Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
Příprava prezentace	Je schopen samostatně připravit krátkou prezentaci s využitím dostupných prezentačních nástrojů
Hospodaření domácnosti	Umí hospodařit s kapesným
Ceny vs. hodnota zboží	Orientuje se v cenách základního zboží
Formy platebního styku	Provádí jednoduché operace platebního styku
Postupy v základních činnostech v domácnostech	Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti
Teorie práva	Zná základní teorii práva ; rozlišuje legální a ilegální jednání

Práva a povinnosti vyplývající z kupní smlouvy	Seznamuje se s obchodními podmínkami
Mediální informace	Kriticky přistupuje k mediálním informacím (přiměřeně svému věku)
Bezpečnost na sociálních sítích; mediální etika	Rozlišuje různé typy medií
	Bezpečně používá sociální sítě a media
Volba správného editoru vzhledem k typu práce	Ovládá základní funkce textového, tabulkového editoru a prezentačních softwarů
Formátování v editorech	
Možnosti zálohování práce na počítači	Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím
Používání internetového vyhledávače	Umí používat internetový vyhledávač
Mail, chat, skype	Umí komunikovat online
Řešení základních problémů při provozu digitální techniky	Ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní poruchy
Osobní a neosobní vztahy	Rozlišuje osobní a neosobní vztahy
Kultivovaný projev	Umí aplikovat zásady kultivovaného projevu
Pravidla silničního provozu	Vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
	Uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
Veřejná hromadná doprava	Orientuje se v jízdních řádech a pravidlech přepravy
Poštovní služby	Umí používat poštovní služby
Povolání a jejich význam pro společnost	Z každodenního života odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
	Zná společenskou hodnotu práce
Kreativní dovednosti (storytelling, design, empatie, syntéza)	Myslí kreativně; navrhuje netradiční řešení problémů
	Využívá příležitosti k rozvíjení osobní a skupinové kreativity
Práce s chybou	Pracuje konstruktivně s vlastní chybou a dokáže ji využít jako motivaci k dalšímu učení
Změna	Umí pracovat se změnou
Řešení problémů	Rozlišuje podstatné a vedlejší při řešení problému
	Kriticky přistupuje k samozřejmosti
Technika čtení	Rozezná nesprávně přečtené slovo a sám se opraví
	Všímá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace
	Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je
Kritické čtení	Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
	Všímá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace
	Všímá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže to vysvětlit

	<p>Popíše pocity, které v něm čtení vyvolalo; podle zadání dokáže najít vhodný text, knihu</p> <p>Umí porovnat různé texty, najde shody a rozdíly</p> <p>Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je</p> <p>Samostatně řekne, o čem kniha je</p> <p>Převypráví klíčové detaily příběhu</p> <p>Rozezná v knize skutečné od neskutečného</p> <p>Všimá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže říct, proč to tak je</p> <p>Odhalí prvky vedoucí k rozuzlení zápletky</p>
Slovní zásoba	<p>Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</p> <p>Používá vhodná slova</p> <p>Slovní zásobu rozšiřuje o nová slova, jejichž význam se snaží zjistit</p> <p>Volí a používá vhodná slova vzhledem ke kontextu</p> <p>Při vlastním psaní zkouší používat zajímavá slova, slovní spojení, souvětí</p>
Funkce textu	<p>Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</p>
Nepřímá pojmenování	<p>Rozumí jednoduché metafoře</p>
Zážitkové čtení	<p>Všimá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace</p> <p>Všimá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže to vysvětlit</p> <p>Formuluje podstatné vlastními slovy</p>
Práce s textem	<p>Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</p> <p>Všimá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace</p> <p>Převypráví klíčové detaily příběhu</p> <p>Všimá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže říct, proč to tak je</p> <p>Odhalí prvky vedoucí k rozuzlení zápletky</p> <p>Dělá si výpisky</p> <p>Formuluje podstatné vlastními slovy</p> <p>Z textu vypíše známou i pro něj novou informaci</p>
Tvorba příběhu	<p>Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je</p>
Žánr fantasy	<p>Rozezná v knize skutečné od neskutečného</p>
Klíčová slova	<p>Všimá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace</p> <p>Umí porovnat různé texty, najde shody a rozdíly</p> <p>Převypráví klíčové detaily příběhu</p> <p>Odhalí prvky vedoucí k rozuzlení zápletky</p> <p>Dělá si výpisky</p> <p>Dokáže písemně reagovat, odpovědět na otázky</p> <p>Formuluje podstatné vlastními slovy</p> <p>Z textu vypíše známou i pro něj novou informaci</p>
Principy vyhledávání informací	<p>Všimá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se</p>

	děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace
	Dokáže písemně reagovat, odpovědět na otázky
	Z textu vypíše známou i pro něj novou informaci
Interpunkce	Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty
Poslech literárních textů	Všimá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže to vysvětlit
Pásmo vypravěče a pásmo postav	Pracuje s jednoduchou osnovou
	Rozezná přímou řeč
	Zapíše přímou řeč
Velká písmena	Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty
Mezery	Má základní návyky psaní na počítači
Odsazení	Má základní návyky psaní na počítači
Grafické znaky	Má základní návyky psaní na počítači
Elektronická komunikace	Má základní návyky psaní na počítači
Jádro výpovědi	Dokáže písemně reagovat, odpovědět na otázky
	Formuluje podstatné vlastními slovy
Slovtvorba	Rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
	Pracuje s ohebnými slovními druhy; rozumí stavbě slova
	Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty
Tvorba otázky	Formuluje otázku
Tvůrčí psaní	Pracuje s jednoduchou osnovou
	Napíše text přiměřeného rozsahu na dané téma, k obrázku
Tvarosloví	Rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
	Pracuje s ohebnými slovními druhy; rozumí stavbě slova
	Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty
Pravopis tvrdých, měkkých a obojetných souhlásek,	Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty
Pravopis ě/je,	Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě,

	ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty
Psaní se zaměřením na pravopis,	Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty
Věta, souvětí, shoda podmětu s přísudkem	Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu Gramatické znalosti aplikuje při větěné skladbě (věta, souvětí, shoda)
Technika mluveného projevu	Umí se v mluveném projevu sám/sama opravit. Mluví srozumitelně se správnou intonací
Spisovný jazyk	Umí se v mluveném projevu sám/sama opravit. Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
Funkce projevu	Umí se v mluveném projevu sám/sama opravit.
Význam slov	Všímá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace
Koherence a koheze textu	Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je
Persvaze v médiích	Rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
Spisovná a správná výslovnost	Umí se v mluveném projevu sám/sama opravit. Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary Mluví srozumitelně se správnou intonací Mluví spisovně a přiměřeně nahlas
Reprodukce	Samostatně řekne, o čem kniha je Převypráví klíčové detaily příběhu Formuluje podstatné vlastními slovy
Interpretace textu	Interpretuje přiměřeně náročný text, porozumí jeho hlavní myšlence
Dialog	Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz
Literární pojmy	Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy
Lokální historické památky, materiální historie, mýty, symboly	Orientuje se v různých pojetích času a v elementárním běhu věků - periodizace Navštěvuje lokální historické památky Využívá různé historické zdroje Zná základní chronologickou kostru českých dějin a některé velké příběhy české historie; kriticky reflektuje české národní mýty
Sakrální stavby; Pohřební nebo svatební rituály Evropy	Zachycuje stopy náboženství ve veřejném prostoru (architektura), má elementární znalost křesťanství Zná různé přírodní náboženské tradice a jejich stručnou charakteristiku Rozlišuje posvátné a profánní, poznává význam náboženství v životaběhu a v konfrontaci se smrtí
Múzy / Antické drama	Tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry; vnímá místo umění ve veřejném prostoru
Volební systémy / Vláda a parlament v ČR	Zná základní státní instituce a jejich souvislosti Kriticky reflektuje možnosti základních principů demokracie (většinová volba, obecná občanská práva)

Soudní proces	Číní rozhodnutí a dohlíží jejich důsledky
Smysly a jejich limity	Nachází limity smyslového poznání - zdání, omyl, smyslový klam
Orientace v našem městě	Zná své město, orientuje se na jeho plánu
Přírodní zdroje	Seznamuje se s rozdělením přírodních zdrojů a jejich využíváním, používá geopolitickou mapu světa
Stejnost vs. jinakost	Poznává a respektem rozlišuje motivy stejnosti a jinakost
Umění a řemeslo – jejich vztah; pojetí, díla, formy práce	Pracuje s různými materiály, osvojuje si základní pracovní postupy
Orientace v terénu	Orientuje se v terénu
Výstroj na výpravu	Umí se samostatně obléct a zabalit si věci na jednodenní výpravu
Roční období	Všimá si příběhů, které se v přírodě a krajině odehrávají
Životní cyklus rostliny a zvířete	Prakticky si prožije růst rostliny od semínka do plodu Všimá si příběhů, které se v přírodě a krajině odehrávají
Životní cyklus běžných výrobků	Popíše životní cyklus běžných výrobků denní spotřeby
Základy péče o rostlinu/zvíře	Chápe, že s chováním zvířete je spojená starost a zodpovědnost
Proměny přírody a krajiny	Všimá si příběhů, které se v přírodě a krajině odehrávají Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
Orgánové soustavy a jejich význam	Využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
Země jako součást sluneční soustavy	Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
Pozorování počasí	Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
Jednoduché fyzikální, chemické a biologické experimenty a jejich vyhodnocování	Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
Živelné katastrofy	Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
Vzdálenost a rychlost – měření a odhady	Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
RVP výstupy	ŠVP výstupy
ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i	Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích

mimoškolních situacích	
ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	Odhalí prvky vedoucí k rozuzlení zápletky
	Samostatně řekne, o čem kniha je
	Rozumí jednoduché metafoře
	Všimá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže to vysvětlit
	Všimá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace
	Rozezná nesprávně přečtené slovo a sám se opraví
	Interpretuje přiměřeně náročný text, porozumí jeho hlavní myšlence
ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	Z textu vypíše známou i pro něj novou informaci
	Zapíše přímou řeč
	Dělá si výpisky
	Umí porovnat různé texty, najde shody a rozdíly
	Všimá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace
ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	Formuluje podstatné vlastními slovy
	Převypráví klíčové detaily příběhu
ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	Převypráví klíčové detaily příběhu
	Používá vhodná slova
	Mluví spisovně a přiměřeně nahlas
	Mluví srozumitelně se správnou intonací
	Umí se v mluveném projevu sám/sama opravit.
	Samostatně řekne, o čem kniha je
	Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz
ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	Rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	Mluví srozumitelně se správnou intonací
ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	Mluví spisovně a přiměřeně nahlas
	Mluví srozumitelně se správnou intonací
	Umí se v mluveném projevu sám/sama opravit.
	Volí a používá vhodná slova vzhledem ke kontextu
ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	Formuluje otázku
	Formuluje podstatné vlastními slovy
	Dokáže písemně reagovat, odpovědět na otázky
	Má základní návyky psaní na počítači
ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti	Pracuje s jednoduchou osnovou
	Napiše text přiměřeného rozsahu na dané téma, k obrázku
	Při vlastním psaní zkouší používat zajímavá slova, slovní spojení, souvětí
	Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je
ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova	Slovní zásobu rozšiřuje o nová slova, jejichž význam se snaží zjistit

vícevýznamová	Používá vhodná slova
	Všímá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže to vysvětlit
ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	Rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	Pracuje s ohebnými slovními druhy; rozumí stavbě slova
ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary Mluví spisovně a přiměřeně nahlas
ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty Gramatické znalosti aplikuje při větěné skladbě (věta, souvětí, shoda)
ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu Gramatické znalosti aplikuje při větěné skladbě (věta, souvětí, shoda)
ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	Všímá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže říct, proč to tak je Převypráví klíčové detaily příběhu Z textu vypíše známou i pro něj novou informaci Zapíše přímou řeč Rozezná přímou řeč Samostatně řekne, o čem kniha je Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je Umí porovnat různé texty, najde shody a rozdíly Popíše pocity, které v něm čtení vyvolalo; podle zadání dokáže najít vhodný text, knihu Rozumí jednoduché metafoře Všímá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže to vysvětlit
ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	Převypráví klíčové detaily příběhu Napiše text přiměřeného rozsahu na dané téma, k obrázku Formuluje podstatné vlastními slovy Zapíše přímou řeč Dělá si výpisky Samostatně řekne, o čem kniha je Všímá si už v textu, kde se příběh odehrává, co se děje, jaké jsou postavy, dokáže najít v jednoduchém delším textu jasné informace
ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	Všímá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže říct, proč to tak je Rozezná přímou řeč

	Rozezná v knize skutečné od neskutečného
ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	Rozumí jednoduché metafoře Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy
ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	Žák zná své město, orientuje se na jeho plánu Žák se seznamuje s rozdělením přírodních zdrojů a jejich využíváním, používá geopolitickou mapu světa Poznává a respektem rozlišuje motivy stejnosti a jinakost
ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	Z každodenního života odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností Zná společenskou hodnotu práce
ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	Žák se orientuje v různých pojetích času, navštíví lokální historickou památku, tvoří příběh, využívá různé historické zdroje Žák se orientuje v elementárním běhu věků - periodizace Zná základní chronologickou kostru českých dějin a některé velké příběhy české historie, kriticky reflektuje české národní mýty
ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	Umí zvolit vhodnou skladbu stravy Rozumí výběru potravin a způsobu jeho uchování Připraví samostatně jednoduchý pokrm Při vaření udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce
ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	Přivolá pomoc v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví zná postup v případě ohrožení Umí obhájit a odůvodnit své názory Konflikty uzavírá dohodou o dalším postupu řešení Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy Orientuje se v jízdách řádech a pravidlech přepravy Umí používat poštovní služby Uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných Vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	Umí poskytnout první pomoc u drobných zranění a úrazů Umí předcházet drobným úrazům a poraněním Zná stabilizovanou polohu a umí zkontrolovat základní životní funkce Rozpozná život ohrožující zranění a zajistí lékařskou pomoc Přivolá pomoc v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví zná postup v případě ohrožení Umí obhájit a odůvodnit své názory Konflikty uzavírá dohodou o dalším postupu řešení Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují

<p>ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>	<p>základní lidská práva nebo demokratické principy</p> <p>Umí poskytnout první pomoc u drobných zranění a úrazů</p> <p>Umí předcházet drobným úrazům a poraněním</p> <p>Zná stabilizovanou polohu a umí zkontrolovat základní životní funkce</p> <p>Rozpozná život ohrožující zranění a zajistí lékařskou pomoc</p> <p>Přivolá pomoc v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví zná postup v případě ohrožení</p> <p>Umí obhájit a odůvodnit své názory</p> <p>Konflikty uzavírá dohodou o dalším postupu řešení</p> <p>Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p>
<p>ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p>	<p>Žák zná své město, orientuje se na jeho plánu</p> <p>Žák se seznamuje s rozdělením přírodních zdrojů a jejich využíváním, používá geopolitickou mapu světa</p> <p>Poznává a respektem rozlišuje motivy stejnosti a jinakost</p>
<p>ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p>	<p>Žák zná své město, orientuje se na jeho plánu</p> <p>Žák se seznamuje s rozdělením přírodních zdrojů a jejich využíváním, používá geopolitickou mapu světa</p> <p>Poznává a respektem rozlišuje motivy stejnosti a jinakost</p> <p>Orientuje se v terénu</p> <p>Umí se samostatně obléct a zabalit si věci na jednodenní výpravu</p>
<p>ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí</p>	<p>Žák zná své město, orientuje se na jeho plánu</p> <p>Žák se seznamuje s rozdělením přírodních zdrojů a jejich využíváním, používá geopolitickou mapu světa</p>
<p>ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p>	<p>Žák zná své město, orientuje se na jeho plánu</p> <p>Žák se seznamuje s rozdělením přírodních zdrojů a jejich využíváním, používá geopolitickou mapu světa</p> <p>Poznává a respektem rozlišuje motivy stejnosti a jinakost</p>
<p>ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p>	<p>Žák zná své město, orientuje se na jeho plánu</p> <p>Žák se seznamuje s rozdělením přírodních zdrojů a jejich využíváním, používá geopolitickou mapu světa</p> <p>Poznává a respektem rozlišuje motivy stejnosti a jinakost</p>
<p>ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p>	<p>Zná základní instituce a jejich souvislosti</p> <p>Kriticky reflektuje možnosti základních principů demokracie (většinová volba, obecná občanská práva)</p>
<p>ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p>	<p>Chápe vztahy a vyvozuje a dodržuje pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, mezi chlapci a dívkami, v obci, spolku</p>

ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení	Zná různé druhy rozhodovacího procesu Uvědomuje si role, které je schopen v týmu zastávat a které zastávají ostatní Je schopen sledovat společný cíl, zaměřit na něj své jednání a přibližovat se k němu
ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	Umí hospodařit s kapesným Orientuje se v cenách základního zboží Provádí jednoduché operace platebního styku Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti
ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	Popíše životní cyklus běžných výrobků denní spotřeby
ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	Orientuje se v elementárním běhu věků - periodizace
ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	Využívá různé historické zdroje, navštíví lokální historickou památku
ČJS-5-3-03 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	Orientuje se v různých pojetích času, Zná základní chronologickou kostru českých dějin a některé velké příběhy české historie, kriticky reflektuje české národní mýty
ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	Orientuje se v různých pojetích času, navštíví lokální historickou památku, využívá různé historické zdroje Orientuje v elementárním běhu věků - periodizace Zná základní chronologickou kostru českých dějin a některé velké příběhy české historie, kriticky reflektuje české národní mýty
ČJS-5-3-05 objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	Orientuje se v různých pojetích času, navštíví lokální historickou památku, tvoří příběh, využívá různé historické zdroje Žák se orientuje v elementárním běhu věků - periodizace Zná základní chronologickou kostru českých dějin a některé velké příběhy české historie, kriticky reflektuje české národní mýty
ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	Všimá si příběhů, které se v přírodě a krajině odehrávají
ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve	Všimá si příběhů, které se v přírodě a krajině

vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	odehrávají
ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	Všimá si příběhů, které se v přírodě a krajině odehrávají
ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	Všimá si příběhů, které se v přírodě a krajině odehrávají
ČJS-5-4-06 stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
ČJS-5-4-07 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	Využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob Umí aplikovat techniky, které mu vyhovují při učení Vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie Rozvíjí soustředění Učí se pracovat s různými způsoby získávání informací
ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	Přivolá pomoc v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví zná postup v případě ohrožení Umí obhájit a odůvodnit své názory Konflikty uzavírá dohodou o dalším postupu řešení Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	Umí aktivně naslouchat Umí empaticky reagovat Umí zformulovat konstruktivní zpětnou vazbu Umí odmítat a přijmout odmítnutí Umí vyjednávat způsobem odpovídajícím situaci Vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky Umí vhodně argumentovat ve prospěch navrhovaného řešení Umí uzavírat vyjednávání konkrétní dohodou a je si vědom závaznosti a důsledků těchto dohod Nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá řešení problému
ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	Umí poskytnout první pomoc u drobných zranění a úrazů Umí předcházet drobným úrazům a poraněním Zná stabilizovanou polohu a umí zkontrolovat

	základní životní funkce Rozpozná život ohrožující zranění a zajistí lékařskou pomoc
ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	Umí poskytnout první pomoc u drobných zranění a úrazů Umí předcházet drobným úrazům a poraněním Zná stabilizovanou polohu a umí zkontrolovat základní životní funkce Rozpozná život ohrožující zranění a zajistí lékařskou pomoc Přivolá pomoc v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví zná postup v případě ohrožení Umí obhájit a odůvodnit své názory Konflikty uzavírá dohodou o dalším postupu řešení Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	Chápe vztahy a vyvozuje a dodržuje pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, mezi chlapci a dívkami, v obci, spolku Zná různé druhy rozhodovacího procesu Uvědomuje si role, které je schopen v týmu zastávat a které zastávají ostatní Je schopen sledovat společný cíl, zaměřit na něj své jednání a přibližovat se k němu Přivolá pomoc v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví zná postup v případě ohrožení Umí obhájit a odůvodnit své názory Konflikty uzavírá dohodou o dalším postupu řešení Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru Pracuje s různými materiály, osvojuje si základní pracovní postupy Z každodenního života odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností Zná společenskou hodnotu práce
ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy	Umí hospodařit s kapesným Orientuje se v cenách základního zboží Provádí jednoduché operace platebního styku Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru Pracuje s různými materiály, osvojuje si základní pracovní postupy Z každodenního života odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností Zná společenskou hodnotu práce
ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry

	<p>Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru</p> <p>Pracuje s různými materiály, osvojuje si základní pracovní postupy</p> <p>Z každodenního života odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností Zná společenskou hodnotu práce</p>
ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročnou rostlinu	Prakticky si prožije růst rostliny od semínka do plodu
ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování	<p>Umí zvolit vhodnou skladbu stravy</p> <p>Rozumí výběru potravin a způsobu jeho uchování</p> <p>Připraví samostatně jednoduchý pokrm</p> <p>Při vaření udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce</p> <p>Ví, co jsou návykové látky, jaké je riziko hracích automatů a závislosti na počítačích, zná nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p>
ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování	<p>Umí zvolit vhodnou skladbu stravy</p> <p>Rozumí výběru potravin a způsobu jeho uchování</p> <p>Připraví samostatně jednoduchý pokrm Při vaření udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce</p> <p>Ví, co jsou návykové látky, jaké je riziko hracích automatů a závislosti na počítačích, zná nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p>
ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	<p>Žák tvoří v rámci žánrů</p> <p>Rozeznává druhy umění a žánry</p> <p>Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru</p>
ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	<p>Žák tvoří v rámci žánrů</p> <p>Rozeznává druhy umění a žánry</p> <p>Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru</p>
ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	<p>Žák tvoří v rámci žánrů</p> <p>Rozeznává druhy umění a žánry</p> <p>Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru</p>
ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	<p>Rozšiřuje zásobu různých relaxačních technik</p> <p>Vyvažuje studium a odpočinek</p> <p>Má nastaven denní režim</p> <p>Chápe význam pohybu pro své zdraví</p> <p>Zná nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty</p> <p>Umí poskytnout první pomoc u drobných zranění a úrazů</p> <p>Umí předcházet drobným úrazům a poraněním</p> <p>Zná stabilizovanou polohu a umí zkontrolovat základní životní funkce</p> <p>Rozpozná život ohrožující zranění a zajistí lékařskou pomoc</p>
ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi	Pracuje s různými materiály, osvojuje si základní

jednoduchou montáž a demontáž	pracovní postupy
ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	Pracuje s různými materiály, osvojuje si základní pracovní postupy
ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	Umí poskytnout první pomoc u drobných zranění a úrazů Umí předcházet drobným úrazům a poraněním Zná stabilizovanou polohu a umí zkontrolovat základní životní funkce Rozpozná život ohrožující zranění a zajistí lékařskou pomoc
ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	Prakticky si prožije růst rostliny od semínka do plodu
ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	Prakticky si prožije růst rostliny od semínka do plodu
ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	Prakticky si prožije růst rostliny od semínka do plodu
ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	Umí poskytnout první pomoc u drobných zranění a úrazů Umí předcházet drobným úrazům a poraněním Zná stabilizovanou polohu a umí zkontrolovat základní životní funkce Rozpozná život ohrožující zranění a zajistí lékařskou pomoc
ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně	Umí zvolit vhodnou skladbu stravy Rozumí výběru potravin a způsobu jeho uchování Připraví samostatně jednoduchý pokrm Při vaření udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce Ví, co jsou návykové látky, jaké je riziko hracích automatů a závislosti na počítačích, zná nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm	Umí zvolit vhodnou skladbu stravy Rozumí výběru potravin a způsobu jeho uchování Připraví samostatně jednoduchý pokrm Při vaření udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce Ví, co jsou návykové látky, jaké je riziko hracích automatů a závislosti na počítačích, zná nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	Umí zvolit vhodnou skladbu stravy Rozumí výběru potravin a způsobu jeho uchování Připraví samostatně jednoduchý pokrm Při vaření udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce Ví, co jsou návykové látky, jaké je riziko hracích automatů a závislosti na počítačích, zná nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií Rozlišuje osobní a neosobní vztahy

	Umí aplikovat zásady kultivovaného projevu Umí svoje jednání přizpůsobit situaci
ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	Orientuje se v jízdnicích řádech a pravidlech přepravy Umí používat poštovní služby Uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných Vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-5-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-5-1-03 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-5-1-05 vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
ICT-5-1-01 využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie	Ovládá základní funkce textového, tabulkového editoru a prezentačních softwarů

	<p>Umí používat internetový vyhledávač</p> <p>Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje</p> <p>Základní problémy při provozu digitální techniky</p> <p>Umí komunikovat online</p>
ICT-5-1-02 respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady	<p>Ovládá základní funkce textového, tabulkového editoru a prezentačních softwarů</p> <p>Umí používat internetový vyhledávač</p> <p>Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje</p> <p>Základní problémy při provozu digitální techniky</p> <p>Umí komunikovat online</p>
ICT-5-1-03 chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	<p>Ovládá základní funkce textového, tabulkového editoru a prezentačních softwarů</p> <p>Umí používat internetový vyhledávač</p> <p>Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje</p> <p>Základní problémy při provozu digitální techniky</p> <p>Umí komunikovat online</p>
ICT-5-2-01 při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	<p>Ovládá základní funkce textového, tabulkového editoru a prezentačních softwarů</p> <p>Umí používat internetový vyhledávač</p> <p>Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje</p> <p>Základní problémy při provozu digitální techniky</p> <p>Umí komunikovat online</p>
ICT-5-2-02 vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	<p>Pracuje s různými materiály, osvojuje si základní pracovní postupy</p> <p>Ovládá základní funkce textového, tabulkového editoru a prezentačních softwarů</p> <p>Umí používat internetový vyhledávač</p> <p>Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje</p> <p>Základní problémy při provozu digitální techniky</p> <p>Umí komunikovat online</p> <p>Umí aplikovat techniky, které mu vyhovují při učení</p> <p>Vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie</p> <p>Rozvíjí soustředění</p> <p>Učí se pracovat s různými způsoby získávání informací</p>
ICT-5-2-03 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	<p>Ovládá základní funkce textového, tabulkového editoru a prezentačních softwarů</p> <p>Umí používat internetový vyhledávač</p> <p>Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje</p> <p>Základní problémy při provozu digitální techniky</p> <p>Umí komunikovat online</p>
ICT-5-3-01 pracuje s textem a obrázkem	<p>Ovládá základní funkce textového, tabulkového</p>

v textovém a grafickém editoru	editoru a prezentačním softwaru Umí používat internetový vyhledávač Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje Základní problémy při provozu digitální techniky Umí komunikovat online
VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-3-1-03 vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-5-1-02 užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-5-1-03 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-5-1-04 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-5-1-05 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-5-1-06 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru
VV-5-1-07 nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či	Žák tvoří v rámci žánrů Rozeznává druhy umění a žánry Žák vnímá místo umění ve veřejném prostoru

Výchovné a vzdělávací strategie

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Učivo	ŠVP výstupy
Techniky aktivního naslouchání	Při jednání využívá vhodně techniky aktivního naslouchání
Pozitivní myšlení	Rozvíjí pozitivní přístup k sobě i druhým
Seberefektivní techniky	Je schopen realistického sebehodnocení a sebedpřijetí Vědomě přizpůsobuje své chování v různých situacích s různými lidmi
Specifické duševní změny v dospívání	Uvědomuje si duševní změny v období dětství, puberty, dospívání
Plánování času	Plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, aby dosahoval výsledků a odpovídalo individuálnímu nastavení
Práce s informacemi	Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích
Reakce na změnu	Umí se adaptovat na životní změny
Zdroje vnitřní motivace	Využívá nástrojů vnitřní motivace
Paměťové techniky	Seznamuje se s paměťovými technikami Umí využívat paměťové techniky Ví, jaký způsob retence informací je pro něho nejvhodnější
Zásady život zachraňujících úkonů	Aplikuje před-lékařskou první pomoc
Praktický nácvik KPR	
Techniky zvyšující soustředěnost; Relaxační techniky	Využívá relaxačních technik k regeneraci organismu, zvýšení soustředěnosti, překonání únavy a předcházení stresovým situacím
Intimní a duševní hygiena	Zná zásady osobní, intimní a duševní hygieny
Pohlavně přenosné choroby	Má zodpovědný vztah k sexualitě
Tělesné změny v pubertě	Respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje
Sexuální diverzita	Rozlišuje a respektuje různé sexuální orientace, je schopen je rozlišit od sexuální patologie Kultivovaně se chová k osobám opačného pohlaví
Druhy antikoncepce	Chápe význam a rizika různých druhů antikoncepce
Civilizační nemoci	Dává do souvislosti složení potravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
Poruchy příjmu potravy	Orientuje se v problematice poruch stravování
Jednoduché recepty	Připraví samostatně teplé jídlo v souladu se

	zásadami zdravé výživy
Psychosociální dopady používání návykových látek	Chápe psychosociální dopady používání návykových látek
Krizová centra	Ví, kde vyhledat pomoc pro sebe i pro ostatní v případě problémů s návykovými látkami
Kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství	Rozumí vztahům ve dvojici i vztahům mezi rodiči a dětmi
Kulturní zvláštnosti - názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí v menšinách; netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí	Objasní potřebu tolerance ve společnosti a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
Pravidla práce ve skupině	Je schopen zorganizovat práci skupiny Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi
Win – win strategie	Umí vyjednávat
Vyjednávací strategie	
Empatie	Umí vědomě používat empatii ke zklidnění emocí
Evakuační a invakuační pravidla	Je obeznámen s možnostmi ohrožení školy a státu
Násilné chování	Ví, co je násilné chování a jak v případě jeho existence reagovat
Šikana	Ví, co je šikana a jiné projevy násilí a jak se jim bránit
Principy a postupy řešení konfliktů	Případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší odpovídajícím způsobem
Manipulace a obrana proti manipulaci	Umí rozeznat různé formy manipulace a umí se manipulaci ubránit a druhými vědomě nemanipuluje
Spotřeba, úspora, investice	Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice)
Hospodaření v domácnosti	Rozumí domácímu účetnictví
Výroba, zacházení a údržba nástrojů a pomůcek v domácnosti	Správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízeními včetně údržby Orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
Základy právních norem; právní odpovědnost; lidská práva	Orientuje se v základních právních normách a lidských právech
Duševní vlastnictví	Respektuje duševní i osobní vlastnictví
Citační normy	
Persazivní funkce reklamy	Kriticky přistupuje k mediálním informacím
Mediální etika	Vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
Legislativa medií	Zná základní právní normy mediální komunikace Uvědomuje si rizika práce s internetem
Kritické čtení	Porovná různé texty, najde, v čem se shodují a v čem liší Už během čtení předvídá, jak se text bude vyvíjet i s ohledem na jeho žánr (např. v dobrodružné knize, dívčím románu, fantasy).

Práce s textem	Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je
	Už během čtení předvídá, jak se text bude vyvíjet i s ohledem na jeho žánr (např. v dobrodružné knize, dívčím románu, fantasy).
Klíčová slova	Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je
	Už během čtení předvídá, jak se text bude vyvíjet i s ohledem na jeho žánr (např. v dobrodružné knize, dívčím románu, fantasy).
	Během poslechu je schopen rozlišovat důležité informace od méně důležitých
Tvorba příběhu	Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je
	Už během čtení předvídá, jak se text bude vyvíjet i s ohledem na jeho žánr (např. v dobrodružné knize, dívčím románu, fantasy).
Interpretace textu	Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
	U některých textů dokáže říct, jaké byl autorův záměr (chtěl rozesmát, dojmout, donutit přemýšlet atd.)
	Interpretuje svými slovy i složitější text kratšího rozsahu
Reprodukce textu	Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
	Pamatuje si skoro celý obsah slyšeného a při poslechu si dělá poznámky
	Interpretuje svými slovy i složitější text kratšího rozsahu
Práce s informacemi a zdroji	Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích
	Zhodnotí webovou stránku z různých hledisek (kdo ji vytvořil a kdy, jaké informace na ní najdeme, jaký je její účel)
Zážitkové čtení	Využívá četbu/texty při studiu i pro relaxaci
Principy vyhledávání informací	Podle zadání vyhledává v textu potřebné informace
Literární druhy a žánry-rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; verš, rým, přirovnání	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě
	Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění
	Žák zná základní chronologii dějin umění
	Rozpozná druhy a žánry textu, vzájemně je porovnává
Funkce textu	U některých textů dokáže říct, jaké byl autorův záměr (chtěl rozesmát, dojmout, donutit přemýšlet atd.)
Jádro výpovědi	Během poslechu je schopen rozlišovat důležité informace od méně důležitých
Věcné naslouchání (soustředěné, aktivní)	Pamatuje si skoro celý obsah slyšeného a při poslechu si dělá poznámky
Členění textu	Text člení na odstavce
Koherence a koheze textu	Text člení na odstavce

	Samostatně napíše osnovu příběhu a dle osnovy text
	Správně sestaví text s logickou dějovou a časovou posloupností příběhu
Pravopis - automatické opravy	Samostatně píše na počítači
Písemná komunikace	Dokáže písemně reagovat, odpovědět na složitější otázky
	Vhodnou slovní zásobou dosáhne efektivní komunikace a porozumění v písemném projevu
Elektronická komunikace	Dokáže písemně reagovat, odpovědět na složitější otázky
Osnova	Samostatně napíše osnovu příběhu a dle osnovy text
Tvůrčí psaní	Při vlastním psaní zkouší používat zajímavá slova, slovní spojení, souvětí
	Samostatně napíše osnovu příběhu a dle osnovy text
	Vhodnou slovní zásobou dosáhne efektivní komunikace a porozumění v písemném projevu
	Píše vlastní krátké a srozumitelné příběhy a snažím se zachytit jejich atmosféru
	Napíše text přiměřeného rozsahu na dané téma, k obrázku (příběh, vyprávění, popis, úvahu...)
	Správně sestaví text s logickou dějovou a časovou posloupností příběhu
Jazykové příručky	Pracuje s jazykovými příručkami
Porozumění textu	Vhodnou slovní zásobou dosáhne efektivní komunikace a porozumění v písemném projevu
Větná skladba	Rozpozná větu jednoduchou a souvětí
	Rozumí vztahu větných členů ve větě
Zvuková podoba jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)	Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
	V mluveném projevu se sám/sama opraví
	Mluví spisovně a přiměřeně nahlas s ohledem na posluchače
Větná skladba v praxi	Vyjadřuje se v delších souvětích
Slovní zásoba a tvoření slov – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov	Při vlastním psaní zkouší používat zajímavá slova, slovní spojení, souvětí
	Vhodnou slovní zásobou dosáhne efektivní komunikace a porozumění v písemném projevu
	Používá vhodná slova
	Slovní zásobu rozšiřuje o nová slova, jejichž význam se snažím zjistit
	Volí a používá vhodná slova vzhledem ke kontextu
	Rozlišuje, kdy je vhodné co a jak říci
	Celými otázkami se bez problémů ptá
	Své otázky volí s ohledem na situaci
Vyprávění, popis	Vypravuje krátký příběh/provede popis
Diskuse, debata	Vyjádří svůj postoj k tématu
	Odpovídá k tématu
Situační komunikace	Rozlišuje, kdy je vhodné co a jak říci
	Celými otázkami se bez problémů ptá
	Své otázky volí s ohledem na situaci
Projev, proslov	Sestaví krátký projev na určité téma

Prezentace	Je schopen/schopna jednoduché prezentace před posluchači
Stylistika, autorský styl	Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
Spisovný jazyk	Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
Nářečí a obecná čeština	Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
Životní příběhy známých i neznámých postav; Důležité historické okamžiky v českých dějinách	Samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
Světová náboženství a tradice	Žák projevuje hlubší znalost základů křesťanství, judaismu, islámu, sekulárního humanismu a jejich vztahů Žák poznává některé mimoevropské náboženské systémy a tradice; kriticky promýšlí a diskutuje vztah náboženství a životních krizí Je seznámen s problematikou a riziky sekt
Dějiny umění	Vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Orientuje se v základní chronologii dějin umění
Politika; právo; hospodářství	Žák rozvíjí znalost v oblasti politiky, práva, hospodářství Zná základní terminologii a témata z oblasti politiky, práva a hospodářství Komparuje různé systémy uspořádání společnosti - jejich limity a pozitiva Aktivně se zapojuje do veřejného života ve své škole, ve městě
Filozofie, etika	Vstupuje do problematiky v historické chronologii: od antiky k dnešku – základní etická témata
	Vstupuje do problematiky v historické chronologii: od antiky k dnešku – svět, bytí
	Vstupuje do problematiky v historické chronologii: od antiky k dnešku – sebepoznání a poznání světa
Česká republika a její místo ve světě	Orientuje se na mapě ČR a Evropy Zná globální instituce a jejich význam; promýšlí problematiku ciziny a cizinců
Zásady bezpečného pohybu a přespání v přírodě	Uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy Ovládá tábornické dovednosti potřebné pro vícedenní pobyt v přírodě
Tábornické dovednosti	Ovládá tábornické dovednosti potřebné pro vícedenní pobyt v přírodě
Význam přírody pro člověka	Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka

Šetrné chování v přírodě i v domácnosti	Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění
	Rozumí tomu, kde se bere jídlo, které kupuje v obchodě
Proces vzniku potravin	Umí si vypěstovat ovoce/zeleninu a použít je v kuchyni
Výstroj na vícedenní výpravu	Umí si samostatně zabalit na výlet s přespáním v přírodě
Paleobiologie	Rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
	Rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
Biomy světa	Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
	Uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi
	Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
	Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
Stavba lidského těla	Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
Orgánové soustavy	Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
Prenatální a postnatální vývoj člověka	Objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
Infekční nemoci (viry, bakterie) - způsoby šíření a prevence	Uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
Chemické látky používané v domácnosti (chemické složení, funkce a bezpečnost)	Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka
Oheň, hasicí přístroje	Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
RVP výstupy	ŠVP výstupy
CH-9-2-06 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění
CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka
ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými	Během poslechu je schopen rozlišovat důležité informace od méně důležitých

informačními zdroji	
ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Kriticky přistupuje k mediálním informacím Vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí Uvědomuje si rizika práce s internetem Zná základní právní normy mediální komunikace
ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Používá vhodná slova
	Vyjadřuje se v delších souvětích
	Mluví spisovně a přiměřeně nahlas s ohledem na posluchače
	V mluveném projevu se sám/sama opraví
ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Rozlišuje, kdy je vhodné co a jak říci
	Používá vhodná slova
ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Mluví spisovně a přiměřeně nahlas s ohledem na posluchače
	V mluveném projevu se sám/sama opraví
ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Rozlišuje, kdy je vhodné co a jak říci
	Vyjádří svůj postoj k tématu
	Odpovídá k tématu
ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Interpretuje svými slovy i složitější text kratšího rozsahu
	U některých textů dokáže říct, jaké byl autorův záměr (chtěl rozesmát, dojmout, donutit přemýšlet atd.)
	Podle zadání vyhledává v textu potřebné informace
	Zhodnotí webovou stránku z různých hledisek (kdo ji vytvořil a kdy, jaké informace na ní najdeme, jaký je její účel)
	Už během čtení předvídá, jak se text bude vyvíjet i s ohledem na jeho žánr (např. v dobrodružné knize, dívčím románu, fantasy).
	Porovná různé texty, najde, v čem se shodují a v čem liší
	Dokáže písemně reagovat, odpovědět na složitější otázky
ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Vyjádřuje se v delších souvětích
	Rozumí vztahu větných členů ve větě
	Rozpozná větu jednoduchou a souvětí
	Správně sestaví text s logickou dějovou a časovou posloupností příběhu
	Text člení na odstavce
ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Podle zadání vyhledává v textu potřebné informace
	Sestaví krátký projev na určité téma
	Volí a používá vhodná slova vzhledem ke kontextu
	Používá vhodná slova
	Napiše text přiměřeného rozsahu na dané téma, k obrázku (příběh, vyprávění, popis, úvaha...)
	Pracuje s jazykovými příručkami
	Samostatně napíše osnovu příběhu a dle osnovy text
Při vlastním psaní zkouší používat zajímavá slova, slovní spojení, souvětí	

	Samostatně píše na počítači
	Text člení na odstavce
ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	V mluveném projevu se sám/sama opraví
ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	Slovní zásobu rozšiřuje o nová slova, jejichž význam se snažím zjistit
	Pracuje s jazykovými příručkami
	Vhodnou slovní zásobou dosáhne efektivní komunikace a porozumění v písemném projevu
ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Pracuje s jazykovými příručkami
ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Používá vhodná slova
	Vhodnou slovní zásobou dosáhne efektivní komunikace a porozumění v písemném projevu
ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Volí a používá vhodná slova vzhledem ke kontextu
ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Vyjadřuje se v delších souvětích
	Rozumí vztahu větných členů ve větě
	Rozpozná větu jednoduchou a souvětí
ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Mluví spisovně a přiměřeně nahlas s ohledem na posluchače
	Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Je schopen/schopna jednoduché prezentace před posluchači
	Sestaví krátký projev na určité téma
	Vypravuje krátký příběh/provede popis
	Už během čtení předvídá, jak se text bude vyvíjet i s ohledem na jeho žánr (např. v dobrodružné knize, dívčím románu, fantasy).
	Dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je
	Porovná různé texty, najde, v čem se shodují a v čem liší
	Interpretuje svými slovy i složitější text kratšího rozsahu
ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	U některých textů dokáže říct, jaké byl autorův záměr (chtěl rozesmát, dojmout, donutit přemýšlet atd.)
	Porovná různé texty, najde, v čem se shodují a v čem liší
	Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	U některých textů dokáže říct, jaké byl autorův záměr (chtěl rozesmát, dojmout, donutit přemýšlet atd.)
	Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
	Sestaví krátký projev na určité téma
	Vypravuje krátký příběh/provede popis
ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí	Vypravuje krátký příběh/provede popis
	Píše vlastní krátké a srozumitelné příběhy a

základů literární teorie	<p>snažím se zachytit jejich atmosféru</p> <p>Samostatně napíše osnovu příběhu a dle osnovy text</p> <p>Rozpozná druhy a žánry textu, vzájemně je porovnává</p>
ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	<p>Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</p> <p>Porovná různé texty, najde, v čem se shodují a v čem liší</p>
ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	<p>Rozpozná druhy a žánry textu, vzájemně je porovnává</p> <p>Už během čtení předvídá, jak se text bude vyvíjet i s ohledem na jeho žánr (např. v dobrodružné knize, dívčím románu, fantasy).</p> <p>Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění</p>
ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích
ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	<p>Má zodpovědný vztah k sexualitě</p> <p>Rozlišuje a respektuje různé sexuální orientace, je schopen je rozlišit od sexuální patologie</p> <p>Respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje</p> <p>Kultivovaně se chová k osobám opačného pohlaví</p> <p>Chápe význam a rizika antikoncepce</p> <p>Aplikuje před-lékařskou první pomoc</p> <p>Vědomě přizpůsobuje své chování v různých situacích s různými lidmi Je schopen realistického sebehodnocení a sebezříjetí</p> <p>Rozvíjí pozitivní přístup k sobě i druhým</p> <p>Uvědomuje si duševní změny v období dětství, puberty, dospívání</p>
ČSP-9-2-04 dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu	Aplikuje před-lékařskou první pomoc
ČSP-9-3-05 dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty	<p>Aplikuje před-lékařskou první pomoc</p> <p>Zná zásady osobní, intimní a duševní hygieny</p> <p>Využívá relaxačních technik k regeneraci organismu a překonání únavy a předcházením stresovým situacím</p>
ČSP-9-4-04 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	Aplikuje před-lékařskou první pomoc
ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	<p>Dává do souvislosti složení potravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p> <p>Ví o poruchách stravování</p> <p>Připraví samostatně teplé jídlo v souladu se zásadami zdravé výživy</p>
ČSP-9-5-02 připraví jednoduché pokrmy	Dává do souvislosti složení potravy a způsob

v souladu se zásadami zdravé výživy	stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky Ví o poruchách stravování Připraví samostatně teplé jídlo v souladu se zásadami zdravé výživy
ČSP-9-5-03 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	Dává do souvislosti složení potravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky Ví o poruchách stravování Připraví samostatně teplé jídlo v souladu se zásadami zdravé výživy
ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Aplikuje před-lékařskou první pomoc
ČSP-9-6-05 poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři	Aplikuje před-lékařskou první pomoc
D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-2-03 uvede příklady archeologických kultur na našem území	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání.

zemědělských civilizací	Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-3-03 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-4-02 porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-4-03 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-4-04 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-4-05 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-5-01 vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost.

	Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-5-03 popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-5-06 na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-5-07 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti

D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků	Orientuje se na mapě ČR Zná globální instituce a jejich význam Promýšlí problematiku ciziny a cizinců
D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	Orientuje se na mapě ČR Zná globální instituce a jejich význam Promýšlí problematiku ciziny a cizinců
D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí	Orientuje se na mapě ČR Zná globální instituce a jejich význam Promýšlí problematiku ciziny a cizinců
D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa	Orientuje se na mapě ČR Zná globální instituce a jejich význam Promýšlí problematiku ciziny a cizinců
HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
HV-9-1-04 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
HV-9-1-05 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
HV-9-1-06 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	Rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
P-9-1-07 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	Uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka Uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy
P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až	Objasní vznik a vývin nového jedince od početí až

početí až do stáří	do stáří
P-9-5-05 aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla	Aplikuje před-lékařskou první pomoc
P-9-6-05 rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	Rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
P-9-6-06 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	Uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi
P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
P-9-7-02 rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	Ovládá tábornické dovednosti potřebné pro vícedenní pobyt v přírodě Umí si samostatně zabalit na výlet s přespáním v přírodě
P-9-8-02 dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	Ovládá tábornické dovednosti potřebné pro vícedenní pobyt v přírodě
VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	Žák samostatně a kriticky pracuje se zdroji a metodami historického bádání. Žák rozlišuje historii orientovanou na události vs. všednodennost. Rozumí tématům nacionalismu a zápasu o politicko-hospodářské uspořádání společnosti
VO-9-1-03 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje	Je obeznámen s možnostmi ohrožení státu Ví, co je násilné chování a jak v případě jeho existence reagovat Případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší odpovídajícím způsobem Ví, co je šikana a jiné projevy násilí a jak se jim bránit Umí rozeznat různé formy manipulace a umí se manipulaci ubránit a druhými vědomě nemanipuluje
VO-9-1-06 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	Je obeznámen s možnostmi ohrožení státu Ví, co je násilné chování a jak v případě jeho existence reagovat Případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší odpovídajícím způsobem Ví, co je šikana a jiné projevy násilí a jak se jim bránit Umí rozeznat různé formy manipulace a umí se manipulaci ubránit a druhými vědomě nemanipuluje
VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	Umí vyjednávat Při jednání využívá vhodně techniky aktivního naslouchání Umí vědomě používat empatii ke zklidnění emocí

<p>VO-9-1-08 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</p>	<p>Rozumí vztahům ve dvojici Je schopen zorganizovat práci skupiny Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi Objasní potřebu tolerance ve společnosti a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p>
<p>VO-9-1-09 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p>	<p>Rozumí vztahům ve dvojici Je schopen zorganizovat práci skupiny Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi Objasní potřebu tolerance ve společnosti a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p>
<p>VO-9-1-10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</p>	<p>Umí vyjednávat Při jednání využívá vhodně techniky aktivního naslouchání Umí vědomě používat empatii ke zklidnění emocí</p> <p>Rozumí vztahům ve dvojici Je schopen zorganizovat práci skupiny Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi Objasní potřebu tolerance ve společnosti a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p>
<p>VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p>	<p>Vědomě přizpůsobuje své chování v různých situacích s různými lidmi Je schopen realistického sebehodnocení a sebedřívětí Rozvíjí pozitivní přístup k sobě i druhým Uvědomuje si duševní změny v období dětství, puberty, dospívání</p>
<p>VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p>	<p>Vědomě přizpůsobuje své chování v různých situacích s různými lidmi Je schopen realistického sebehodnocení a sebedřívětí Rozvíjí pozitivní přístup k sobě i druhým Uvědomuje si duševní změny v období dětství, puberty, dospívání</p>
<p>VO-9-2-03 rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p>	<p>Vědomě přizpůsobuje své chování v různých situacích s různými lidmi Je schopen realistického sebehodnocení a sebedřívětí Rozvíjí pozitivní přístup k sobě i druhým Uvědomuje si duševní změny v období dětství, puberty, dospívání</p>
<p>VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p>	<p>Vědomě přizpůsobuje své chování v různých situacích s různými lidmi Je schopen realistického sebehodnocení a sebedřívětí Rozvíjí pozitivní přístup k sobě i druhým</p>

	Uvědomuje si duševní změny v období dětství, puberty, dospívání
VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvládne nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi	Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) Správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby Rozumí domácímu účetnictví Orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) Správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby Rozumí domácímu účetnictví Orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) Správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby Rozumí domácímu účetnictví Orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) Správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby Rozumí domácímu účetnictví Orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) Správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby Rozumí domácímu účetnictví Orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	Žák rozvíjí znalost v oblasti politiky, práva, hospodářství Zná základní terminologii a témata těchto oblastí Komparuje různé systémy uspořádání společnosti - jejich limity Aktivně se zapojuje do veřejného života ve svém městě
VO-9-3-08 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	Žák rozvíjí znalost v oblasti politiky, práva, hospodářství Zná základní terminologii a témata těchto oblastí Komparuje různé systémy uspořádání společnosti - jejich limity Aktivně se zapojuje do veřejného života ve svém městě

VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	Žák rozvíjí znalost v oblasti politiky, práva, hospodářství Zná základní terminologii a témata těchto oblastí Komparuje různé systémy uspořádání společnosti - jejich limity Aktivně se zapojuje do veřejného života ve svém městě
VO-9-4-02 rozlišuje a porovná úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	Žák rozvíjí znalost v oblasti politiky, práva, hospodářství Zná základní terminologii a témata těchto oblastí Komparuje různé systémy uspořádání společnosti - jejich limity Aktivně se zapojuje do veřejného života ve svém městě
VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	Žák rozvíjí znalost v oblasti politiky, práva, hospodářství Zná základní terminologii a témata těchto oblastí Komparuje různé systémy uspořádání společnosti - jejich limity Aktivně se zapojuje do veřejného života ve svém městě
VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	Žák rozvíjí znalost v oblasti politiky, práva, hospodářství Zná základní terminologii a témata těchto oblastí Komparuje různé systémy uspořádání společnosti - jejich limity Aktivně se zapojuje do veřejného života ve svém městě
VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu	Orientuje se v základních právních normách Respektuje duševní i osobní vlastnictví
VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	Orientuje se v základních právních normách Respektuje duševní i osobní vlastnictví
VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci	Orientuje se v základních právních normách Respektuje duševní i osobní vlastnictví Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) Správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby Rozumí domácímu účetnictví Orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	Orientuje se v základních právních normách Respektuje duševní i osobní vlastnictví
VO-9-4-09 rozlišuje a porovná úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	Orientuje se v základních právních normách Respektuje duševní i osobní vlastnictví
VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	Orientuje se v základních právních normách Respektuje duševní i osobní vlastnictví
VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	Orientuje se v základních právních normách Respektuje duševní i osobní vlastnictví

VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Orientuje se na mapě ČR Zná globální instituce a jejich význam Promýšlí problematiku ciziny a cizinců
VO-9-5-02 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	Orientuje se na mapě ČR Zná globální instituce a jejich význam Promýšlí problematiku ciziny a cizinců
VO-9-5-03 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory	Orientuje se na mapě ČR Zná globální instituce a jejich význam Promýšlí problematiku ciziny a cizinců
VO-9-5-04 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva	Žák vstupuje do problematiky v historické chronologii: od antiky k dnešku – základní etická témata Žák vstupuje do problematiky v historické chronologii: od antiky k dnešku – svět, bytí Žák vstupuje do problematiky v historické chronologii: od antiky k dnešku – sebepoznání a poznání světa Žák rozvíjí znalost v oblasti politiky, práva, hospodářství Zná základní terminologii a témata těchto oblastí Komparuje různé systémy uspořádání společnosti - jejich limity Aktivně se zapojuje do veřejného života ve svém městě
VO-9-5-05 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu	Orientuje se na mapě ČR Zná globální instituce a jejich význam Promýšlí problematiku ciziny a cizinců
VO-9-5-06 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	Je obeznámen s možnostmi ohrožení státu Ví, co je násilné chování a jak v případě jeho existence reagovat Případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší odpovídajícím způsobem Ví, co je šikana a jiné projevy násilí a jak se jim bránit Umí rozeznat různé formy manipulace a umí se manipulaci ubránit a druhými vědomě nemanipuluje Žák rozvíjí znalost v oblasti politiky, práva, hospodářství Zná základní terminologii a témata těchto oblastí Komparuje různé systémy uspořádání společnosti - jejich limity Aktivně se zapojuje do veřejného života ve svém městě
VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich	Orientuje se na mapě ČR Zná globální instituce a jejich význam Promýšlí problematiku ciziny a cizinců Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění

vztahů pro získání osobitých výsledků	
VV-9-1-02 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
VV-9-1-03 užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků	Žák vnímá a rozvíjí umění ve vztahu k své identitě Žák poznává svět umění (instituce) a mimoestetické funkce umění Žák zná základní chronologii dějin umění
VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	Rozumí vztahům ve dvojici Je schopen zorganizovat práci skupiny Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi Objasní potřebu tolerance ve společnosti a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	Rozumí vztahům ve dvojici Je schopen zorganizovat práci skupiny Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi Objasní potřebu tolerance ve společnosti a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	Je obeznámen s možnostmi ohrožení státu Ví, co je násilné chování a jak v případě jeho existence reagovat Případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší odpovídajícím způsobem Ví, co je šikana a jiné projevy násilí a jak se jim bránit Umí rozeznat různé formy manipulace a umí se manipulaci ubránit a druhými vědomě nemanipuluje
VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	Dává do souvislosti složení potravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky Ví o poruchách stravování Připraví samostatně teplé jídlo v souladu se zásadami zdravé výživy

<p>VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</p>	<p>Aplikuje před-lékařskou první pomoc</p> <p>Plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, aby dosahoval výsledků a odpovídalo individuálnímu nastavení</p> <p>Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</p> <p>Umí se adaptovat na životní změny</p> <p>Využívá nástrojů vnitřní motivace</p> <p>Seznamuje se s paměťovými technikami</p> <p>Umí využívat paměťové techniky</p> <p>Ví, jaký způsob retence informací je pro něho nejvhodnější</p> <p>Vědomě přizpůsobuje své chování v různých situacích s různými lidmi Je schopen realistického sebehodnocení a sebezřetiví</p> <p>Rozvíjí pozitivní přístup k sobě i druhým</p> <p>Uvědomuje si duševní změny v období dětství, puberty, dospívání</p>
<p>VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</p>	<p>Zná zásady osobní, intimní a duševní hygieny</p> <p>Využívá relaxačních technik k regeneraci organismu a překonání únavy a předcházením stresovým situacím</p>
<p>VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p>	<p>Má zodpovědný vztah k sexualitě</p> <p>Rozlišuje a respektuje různé sexuální orientace, je schopen je rozlišit od sexuální patologie</p> <p>Respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje</p> <p>Kultivovaně se chová k osobám opačného pohlaví</p> <p>Chápe význam a rizika antikoncepce</p>
<p>VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p>	<p>Má zodpovědný vztah k sexualitě</p> <p>Rozlišuje a respektuje různé sexuální orientace, je schopen je rozlišit od sexuální patologie</p> <p>Respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje</p> <p>Kultivovaně se chová k osobám opačného pohlaví</p> <p>Chápe význam a rizika antikoncepce</p>
<p>VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>	<p>Chápe psychosociální dopady používání návykových látek</p> <p>Ví, kde vyhledat pomoc pro sebe i pro ostatní v případě problémů s návykovými látkami</p>
<p>Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</p>	<p>Orientuje se na mapě ČR</p> <p>Zná globální instituce a jejich význam</p> <p>Promýšlí problematiku ciziny a cizinců</p>
<p>Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</p>	<p>Ovládá tábornické dovednosti potřebné pro vícedenní pobyt v přírodě</p>
<p>Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného</p>	<p>Ovládá tábornické dovednosti potřebné pro vícedenní pobyt v přírodě</p>

Výchovné a vzdělávací strategie

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Učivo	ŠVP výstupy
Hmyz - systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	<p>Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů</p> <p>Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek</p> <p>Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</p> <p>Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin</p> <p>Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí</p>
Bezobratlí živočichové vyjma hmyzu - systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	<p>Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů</p> <p>Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek</p> <p>Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</p> <p>Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin</p> <p>Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí</p>
Ryby - systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	<p>Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů</p> <p>Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek</p> <p>Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</p> <p>Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin</p> <p>Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení</p>

	danému prostředí
Obojživelníci - systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů
	Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
	Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
	Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
	Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
Plazi - systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů
	Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
	Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
	Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
	Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
Ptáci - systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů
	Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
	Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
	Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
	Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
Savci - systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů
	Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
	Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
	Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
	Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení

	danému prostředí
Houby - systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	Rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
	Vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
	Objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků
	Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
Bezcévné rostliny - systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin
	Objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků
	Porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
	Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
	Odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí
Cévnaté rostliny - sytematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin
	Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
	Odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
	Porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
	Vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
	Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
	Odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí
Průzkum českých ekosystémů	Uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi
	Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
	Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
	Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
	Uvede příklady kladných i záporných vlivů

	člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému
Vesmír	zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
Sféry Země	Objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života Porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
Endogenní a exogenní procesy v litosféře	Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
Živelné katastrofy	Uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí
Podnebné pásy, střídání ročních období v mírném pásu	Uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi Prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
Základní příklady nerostů a hornin	Rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
Orientace v mapě světa	Lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
Fyzická geografie České republiky	Hodnotí a porovná na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
Využití online mapy, GPS souřadnice	Lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
Atomy, molekuly	Používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
Silové působení a pohyb částic	Určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici Předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní Uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí

	<p>Určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa</p> <p>Objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet</p>
Periodická soustava prvků	<p>Rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech</p> <p>Orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti</p>
Významné anorganické sloučeniny a jejich vlastnosti	<p>Určí společné a rozdílné vlastnosti látek</p> <p>Rozlišuje směsi a chemické látky</p> <p>rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití</p> <p>Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění</p> <p>Rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech</p> <p>Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí</p> <p>Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy</p>
Významné organické sloučeniny a jejich vlastnosti	<p>Určí společné a rozdílné vlastnosti látek</p> <p>Rozlišuje směsi a chemické látky</p> <p>Rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech</p> <p>Rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</p> <p>Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</p>
Důležité chemické reakce, rovnice	<p>Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání</p> <p>Přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu</p> <p>Aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu</p>
pH	<p>Orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi</p>
Směsi	<p>Rozlišuje směsi a chemické látky</p>
Práce, energie a její přeměny	<p>Využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem</p> <p>Využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh</p> <p>Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých</p>

	energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí
Pohyb (vzdálenost, rychlost)	Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu Využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
Hmotnost, objem, hustota	Změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa Využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů
Síla (příklady sil – gravitace, magnetismus, Newtonovy zákony)	Aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní Změří velikost působící síly Využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
Mechanika vody a vzduchu (tlak, Archimédův zákon)	Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
Teplota, teplo a skupenství látek	Určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem Předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
Elektřina	Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu Rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností Využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní Zapojí správně polovodičovou diodu
Světlo a zvuk	Rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku Posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí Využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh Rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Fungování přístrojů a spotřebičů s důrazem na fyzikální zákony, které se přitom uplatňují	Rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
	Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
	Zapojí správně polovodičovou diodu
Základní objekty ve vesmíru (planety, hvězdy, komety, galaxie...)	Odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností
RVP výstupy	ŠVP výstupy
CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek	Určí společné a rozdílné vlastnosti látek
CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky	Rozlišuje směsi a chemické látky
CH-9-2-05 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití	rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech	Používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
CH-9-3-02 rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech	Rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
CH-9-3-03 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	Orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti
CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
CH-9-4-02 přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	Přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
CH-9-4-03 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	Aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu
CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
CH-9-5-03 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	Orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi
CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	Rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	Změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	Uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	Předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi	Využívá s porozuměním vztah mezi hustotou,

hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	hmotností a objemem při řešení praktických problémů
F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
F-9-2-02 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	Využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
F-9-2-03 změří velikost působící síly	Změří velikost působící síly
F-9-2-04 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	Určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
F-9-2-05 využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	Využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
F-9-2-06 aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	Aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů
F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
F-9-3-02 předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	Předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní
F-9-4-01 určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa	Určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
F-9-4-02 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	Využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
F-9-4-03 využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	Využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
F-9-4-04 určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem	Určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
F-9-4-05 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí
F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	Rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	Posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí
F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
F-9-6-02 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	Rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
F-9-6-04 využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů	Využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
F-9-6-05 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
F-9-6-06 zapojí správně polovodičovou diodu	Zapojí správně polovodičovou diodu
F-9-6-07 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a	Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem

zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh	a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
F-9-6-08 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	Rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami
F-9-7-01 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	Objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
F-9-7-02 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	Odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností
P-9-1-03 rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů
P-9-1-04 třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
P-9-2-01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	Rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
P-9-2-02 vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích	Vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
P-9-2-03 objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů Objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků
P-9-3-01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	Odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
P-9-3-02 porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku	Porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
P-9-3-03 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	Vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
P-9-3-04 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
P-9-3-05 odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	Odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí
P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
P-9-6-01 objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	Objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
P-9-6-02 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	Porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě

	Rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
P-9-6-03 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
P-9-6-04 porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	Porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí
Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	Prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů

Svět v souvislostech 8. - 9. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Učivo	ŠVP výstupy
Empatie a techniky aktivního naslouchání	Dokáže druhým pomáhat se zvládnutím emocionálních výkyvů
	Neupírá právo druhým na jejich emoce
	Ovládá techniky aktivního naslouchání
Relaxační techniky a techniky mentální hygieny	Umí využít nástrojů mentální hygieny
Techniky osobnostně – sociálního rozvoje Techniky dramatické výchovy	Reflektuje svoje silné stránky při výběru dalšího vzdělávání
	Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru
	Rozvíjí svou autenticitu
Práce s různorodými zdroji informací; Systematická práce s informacemi; Práce s poznámkami	Umí využívat různá média jako zdroje informací
	Umí rozpoznat důvěryhodnost zdrojů
	Vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace
	Efektivně využívá informace v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
Neverbalita při prezentacích; Aplikovaná neverbalita; Seberefektivní techniky	Volí vhodné neverbální prostředky v různých situacích
	Reflektuje a přijímá svůj neverbální projev

Úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě	Prokazuje odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů; v případě psychické nebo fyzické újmy vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
Přenosné choroby; Vnější faktory ovlivňující zdraví (kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota)	Přijímá odpovědnost za své zdraví
	Přizpůsobuje své chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami
	Svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
Rodičovství	Je obeznámen s riziky nezralého rodičovství
Pohlavně přenosné nemoci	Ví o nemocech přenosných pohlavním stykem
Sexuální orientace, promiskuita, prostituce, pornografie; předsudky a diskriminace; deviantní chování - sexuální zneužívání a způsoby ochrany před ním	Reflektuje postoje k sexualitě a sexuálnímu chování
Psychosociální dopady používání návykových látek	Chápe psychosociální dopady používání návykových látek
Krizová centra	Ví, kde vyhledat pomoc pro sebe i pro ostatní v případě problémů s návykovými látkami
Týmové role	Umí využít své týmové role při spolupráci s ostatními
Mechanismy podporující funkčnost rodiny	Rozumí fungování rodiny a chápe mechanismy podporující funkčnost rodiny
Riziko totality kolektivu	Umí obhájit autonomii ve vztahu ke kolektivu
Práce s agresivitou	Umí vhodně reagovat na agresivitu protistrany při jednání; uklidní emoce při konfliktním jednání
Rozhodovací strategie	Umí aplikovat různé rozhodovací strategie
Křivka prožívání změny a techniky vyrovnávání se se změnou	Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí
Vyjednávací a mediační dovednosti	Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné
Základy první pomoci; pomoc druhým v krizových situacích	Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí
Manipulace	Vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
Nástroje přesvědčivé prezentace	Formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu
	Vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
	Umí prezentovat připravený i nepřípravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek
	Umí připravit a vést interaktivní prezentaci
Veřejné a státní finance	Objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny
	Popíše vliv inflace na hodnotu peněz
	Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu

Praktická práva a povinnosti vyplývající z dosažení věku 15 let	Orientuje se v právních normách vztahujících se k 15leté osobě
Spotřebitelská práva	Má přehled o svých spotřebitelských právech
Mezinárodní právo	Orientuje se v problematice mezinárodního práva
Mediální informace; mediální etika	Kriticky přistupuje k mediálním informacím (přiměřeně svému věku); rozeznává mediální žánry
Techniky a nástroje pro organizaci času a dosahování cílů	Umí reflektovat a plánovat životní cíle, je schopen nahlédnout svou životní perspektivu
	Organizuje svůj čas a plánuje si učení
	Stanovuje si osobní cíle a kroky k jejich dosažení
Posilování vůle	Reguluje svoje vlastní jednání a posiluje svoji vůli
	Objasní význam vůle při dosahování cílů a zvědomuje si překonávání překážek
Operační systémy	Orientuje se v základních operačních systémech, umí si nainstalovat program, změnit základní nastavení, nainstalovat ovladače na hardware
Nástroje textového editoru	Rozvíjí své dovednosti v práci s textovými, tabulkovými i grafickými editory
Vyhledávání na internetu	Při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty k informacím
	Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost
Duševní vlastnictví a citace	Pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
Základy grafiky na PC	Zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě
Ukládání, sdílení a zálohování dat	Umí používat cloudové nástroje, zvládá zásady online spolupráce a bezpečného ukládání a zálohování dat
Tvorba prezentací	Sestaví prezentaci pomocí prezentačních softwarů
Hardware	Ví, k čemu slouží základní hardware; propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení
Nové trendy v IT	Orientuje se v nových trendech v IT
Zvyky, mravy a etika	Přemýšlí o vztahu mezi etikou a zásadami společenského chování
	Vnímá kulturní kontext společenského chování
Doprava lidí a materiálu	Orientuje se ve způsobech dopravy a ví, jak je využít
Pravidla silničního provozu	Zná pravidla silničního provozu
Historie, přítomnost i futurologický výhled trhu práce	Orientuje se ve vývoji trhu práce
	Orientuje se v možnostech na pracovním trhu (závislá, nezávislá činnost atd.)
Pracovní právo	Zná základy pracovního práva
Typy a formy pracovních činností	Orientuje se v dělbě práce a činnostech, chápe výhody spolupráce lidí i individuální práce
Aplikace kreativních technik při řešení problémů	Používá kreativní techniky při řešení problémů

	Uplatňuje postupné kroky v inovativním procesu
Realizace inovativních projektů	Je schopen/na realizovat inovativní projekty
Improvizační techniky	V případě nutnosti dokáže improvizovat
Autenticita	Nebojí se použít netradiční řešení
Techniky zvládání změn	Umí pracovat se změnou
Metody kritického myšlení	Využívá metody rozvíjející kritické myšlení
Komplexita světa	Umí se na věc podívat z různých úhlů pohledu Reflektuje komplexní povahu skutečnosti
Technika čtení	Při tichém čtení dokáže rychle přelétnout text a rozpoznat důležité informace. Přizpůsobí techniku čtení svému záměru
Kritické čtení	Dokáže porovnat, jak jsou stejné věci nebo myšlenky popsány v různých textech. Usuzuje, jaké myšlenky text obsahuje, třídí je na hlavní a vedlejší, propojuje je a hledá, jak spolu souvisejí Porovná různé webové stránky, vybírá si podle své potřeby ty nejvhodnější Kombinuje, porovnává a kriticky hodnotí informace z různých zdrojů. Uplatňuje zásady kritického čtení: dokáže ověřit předpokládané závěry, dokáže zaujmout kritické stanovisko ke čtenému a svůj názor zdůvodnit
Literární kontext	S pomocí návodných otázek dokáže říct, co text ovlivnilo (doba, společnost...).
Principy vyhledávání informací	Porovná různé webové stránky, vybírá si podle své potřeby ty nejvhodnější Kombinuje, porovnává a kriticky hodnotí informace z různých zdrojů. Podle zadání vyhledává v delším a složitějším textu potřebné informace Informace si ověřuje z různých zdrojů
Klíčová slova	Při tichém čtení dokáže rychle přelétnout text a rozpoznat důležité informace. Podle zadání vyhledává v delším a složitějším textu potřebné informace Sumarizuje hlavní body textu dělá si poznámky
Argumentace	Uplatňuje zásady kritického čtení: dokáže ověřit předpokládané závěry, dokáže zaujmout kritické stanovisko ke čtenému a svůj názor zdůvodnit Logicky formuluje a argumentuje
Práce se zdroji a aplikacemi	Využívá všech možností internetu pro práci na projektech
Interpretace textu	Pamatuje si téměř celý obsah přečteného/slyšeného a interpretuje ho Na základě četby/poslechu je schopen/schopna jasné a smysluplné interpretace textu
Reprodukce textu	Pamatuje si téměř celý obsah přečteného/slyšeného a interpretuje ho Na základě četby/poslechu je schopen/schopna jasné a smysluplné interpretace textu
Grafická úprava textu	Grafická podoba a forma sdělení je v souladu s obsahem/cílem Vyjadřuje se srozumitelně, čitelně, gramaticky správně, účelně a přehledně

Pravopis, automatické opravy	Všimá si oprav při psaní na počítači
	Opraví svůj text
Jádro výpovědi	Sumarizuje hlavní body textu
	Dělá si poznámky
Jazykové příručky	Pracuje s jazykovými příručkami
	Běžně a efektivně pracuje s tištěnými i elektronickými jazykovými příručkami
Tvůrčí psaní	Ve vlastních textech se snaží používat takový jazyk a styl, aby byla obsahová stránka textu v souladu s jeho formou
	Píše tak, že účel textu je patrný na první pohled a text je zcela srozumitelný
	Samostatně napíše náročný slohový útvar (úvaha, esej) v písemném projevu formuluje a vyjadřují své názory, myšlenky, prožitky, používá vlastní fantazii, tvořivost i získané vědomosti a znalosti
	Píše různé slohové útvary na zadané či volné téma, vlastní příběhy, texty
Diskuse, debata	Logicky formuluje a argumentuje
Složitější slohové útvary	Samostatně napíše náročný slohový útvar (úvaha, esej) v písemném projevu formuluje a vyjadřují své názory, myšlenky, prožitky, používá vlastní fantazii, tvořivost i získané vědomosti a znalosti
Slovní zásoba	Samostatně napíše náročný slohový útvar (úvaha, esej) v písemném projevu formuluje a vyjadřují své názory, myšlenky, prožitky, používá vlastní fantazii, tvořivost i získané vědomosti a znalosti
	Smysluplně se vyjádří a vhodným výběrem obrátů zaujme posluchače
	Bohatou slovní zásobu používá v mluveném i psaném projevu
Práce s textem	Samostatně sestaví výtah i výpisky z textu
Funkce textu	Text přizpůsobí účelu a cílové skupině
	Vyjadřuje se srozumitelně, čitelně, gramaticky správně, účelně a přehledně
Pravopis	Vyjadřuje se srozumitelně, čitelně, gramaticky správně, účelně a přehledně
Prezentace	Prezentuje
	Improvizuje
	Přizpůsobuje prezentaci posluchačům, situaci, prostředí, reaguje na zpětnou vazbu
Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu	Zpaměti cituje, parafrázuje
Technika mluveného projevu	Mluví zřetelně, plynule a s patřičnou dikcí
Spisovný/nespisovný jazyk	Zná rysy mateřského jazyka, jazyk umí vhodně použít
Vrstvy jazyka	Zná rysy mateřského jazyka, jazyk umí vhodně použít
Koheze a koherence	Vyjadřuje se srozumitelně, čitelně, gramaticky správně, účelně a přehledně
	Smysluplně se vyjádří a vhodným výběrem obrátů zaujme posluchače

	Improvizovaný ústní projev má logiku a smysl
Komunikace	Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru Přizpůsobuje prezentaci posluchačům, situaci, prostředí, reaguje na zpětnou vazbu
Pravopis lexikální	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
Pravopis slovtvorný	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
Pravopis morfologický	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
Pravopis syntaktický	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
České (Československé) dějiny 20. století	Osvojuje si a kriticky hodnotí různé pohledy na historii Zná význam historie pro současnost Komparuje motivy trvalého a mizejícího – co z historie zůstává a co mizí? Proč? Seznamuje se s problematikou národních vztahů a jejich proměn
Současná religiozita	Žák se seznamuje s dnešní podobou velkých náboženských tradic Rozumí pojmu New Age Žák rozlišuje různou hloubku spirituality v konfrontaci s konzumní spiritualitou
Dějiny umění	Tvoří komplexní dílo, projevuje osobní preference v tvorbě a percepci Žák mapuje přesahy a spojnice druhů a žánrů Žák prohlubuje znalost chronologie dějin umění Odpovídá na otázku "Co je umění?"
Tištěné masové médium / digitální masové médium	Žák používá různá média, hodnotí jejich možnosti a přínos Sleduje proměny a směřování společnosti Rozumí pojmům občanská společnost a občanská neposlušnost Aktivně se zapojuje do veřejného života na úrovni státu – občanská společnost, neziskový sektor, vztahy mezi školami...
Dějiny myšlení (od Platóna po virtuální realitu)	Žák zná základní chronologii dějin myšlení od antiky k dnešku - rozvinutí
Mapa ČR	Žák se orientuje na mapě ČR
Světová a mezinárodní témata	Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Krizové situace v přírodě	Umí řešit krizové situace, které mohou nastat na výpravě do přírody
Význam přírody pro člověka	Umí formulovat, v čem je pro něj příroda důležitá
Zásahy člověka do přírody	Posoudí dopad konkrétních zásahů člověka do přírody a krajiny
Trvale udržitelný rozvoj	Posoudí dopad konkrétních zásahů člověka do přírody a krajiny

Uhlíková stopa	Dokáže analyzovat, jaké důsledky má jeho chování na přírodu u nás i ve světě
Skleníkový efekt	Dokáže analyzovat, jaké důsledky má jeho chování na přírodu u nás i ve světě
Příčiny znečištění životního prostředí (uhlíková stopa, kyselá dešť, ...)	Dokáže analyzovat, jaké důsledky má jeho chování na přírodu u nás i ve světě Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění Vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
základní evoluční principy	Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
Fylogeneze člověka	Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti Rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
Klíčové druhy a jejich vliv na globální ekosystém	Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
Stavba lidského těla, orgánové soustavy	Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
Fyziologie člověka	Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
Základní biomolekuly a jejich význam (proteiny, tuky, sacharidy...)	Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů
Běžné nemoci a léčebné postupy	Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
Chování u doktora, práva pacienta	Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
Význam mikroorganismů pro člověka	Uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
Stavba buňky (rostlinná, živočišná, bakteriální)	Popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
Chemická výroba	Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy

	Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka
	Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
Základní laboratorní dovednosti (příprava roztoků, jednoduché chemické reakce, bezpečnost práce)	Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
	Objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek
	Vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
	Vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
	Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
Fotosyntéza	Určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
	Orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů
RVP výstupy	ŠVP výstupy
CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
CH-9-1-03 objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	Objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek
CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky	Vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	Vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
CH-9-2-03 vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	Vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
CH-9-2-04 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
CH-9-2-06 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění
CH-9-5-02 vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet	Vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
CH-9-6-04 orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů	Orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů

biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.	biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů
CH-9-6-05 určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu	Určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
CH-9-6-06 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů	Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů
CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Usuzuje, jaké myšlenky text obsahuje, třídí je na hlavní a vedlejší, propojuje je a hledá, jak spolu souvisejí
	Porovná různé webové stránky, vybírá si podle své potřeby ty nejvhodnější
	Kombinuje, porovnává a kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.
	Podle zadání vyhledává v delším a složitějším textu potřebné informace
	Informace si ověřuje z různých zdrojů
	Uplatňuje zásady kritického čtení: dokáže ověřit předpokládané závěry, dokáže zaujmout kritické stanovisko ke čtenému a svůj názor zdůvodnit
ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Přizpůsobuje prezentaci posluchačům, situaci, prostředí, reaguje na zpětnou vazbu
	Mluví zřetelně, plynule a s patřičnou dikcí
	Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Píše tak, že účel textu je patrný na první pohled a text je zcela srozumitelný
	Smysluplně se vyjádří a vhodným výběrem obrátů zaujme posluchače
ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Ve vlastních textech se snaží používat takový jazyk a styl, aby byla obsahová stránka textu v souladu s jeho formou
	Zná rysy mateřského jazyka, jazyk umí vhodně použít
ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Volí vhodné neverbální prostředky v různých situacích
	Reflektuje a přijímá svůj neverbální projev
	Prezentuje Improvizuje Improvizovaný ústní projev má logiku a smysl
ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Logicky formuluje a argumentuje
ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Při tichém čtení dokáže rychle přelétnout text a rozpoznat důležité informace.
	Přizpůsobí techniku čtení svému záměru
	Usuzuje, jaké myšlenky text obsahuje, třídí je na hlavní a vedlejší, propojuje je a hledá, jak spolu souvisejí
	Uplatňuje zásady kritického čtení: dokáže ověřit předpokládané závěry, dokáže zaujmout kritické stanovisko ke čtenému a svůj názor zdůvodnit
	Sumarizuje hlavní body textu Dělá si poznámky

	Samostatně sestaví výtah i výpisky z textu
ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Ve vlastních textech se snaží používat takový jazyk a styl, aby byla obsahová stránka textu v souladu s jeho formou
	Píše tak, že účel textu je patrný na první pohled a text je zcela srozumitelný
	Text přizpůsobí účelu a cílové skupině
	Vyjadřuje se srozumitelně, čitelně, gramaticky správně, účelně a přehledně
ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémehch	Bohatou slovní zásobu používá v mluveném i psaném projevu
ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Všímá si oprav při psaní na počítači
	Opraví svůj text
	Pracuje s jazykovými příručkami
	Běžně a efektivně pracuje s tištěnými i elektronickými jazykovými příručkami
ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Bohatou slovní zásobu používá v mluveném i psaném projevu
ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Píše tak, že účel textu je patrný na první pohled a text je zcela srozumitelný
	Ve vlastních textech se snaží používat takový jazyk a styl, aby byla obsahová stránka textu v souladu s jeho formou
ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
	Všímá si oprav při psaní na počítači
	Opraví svůj text
	Vyjadřuje se srozumitelně, čitelně, gramaticky správně, účelně a přehledně
ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Ve vlastních textech se snaží používat takový jazyk a styl, aby byla obsahová stránka textu v souladu s jeho formou
	Píše tak, že účel textu je patrný na první pohled a text je zcela srozumitelný
	Zná rysy mateřského jazyka, jazyk umí vhodně použít
ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Pamatuje si téměř celý obsah přečteného/slyšeného a interpretuje ho
	Zpaměti cituje, parafrázuje
	Na základě četby/poslechu je schopna/schopný jasné a smysluplné interpretace textu
ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Samostatně napíše náročný slohový útvar (úvaha, esej) v písemném projevu formuluje a vyjadřují své názory, myšlenky, prožitky, používá vlastní fantazii, tvořivost i získané vědomosti a znalosti
	Improvizovaný ústní projev má logiku a smysl
ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Píše různé slohové útvary na zadané či volné téma, vlastní příběhy, texty
ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a	Dokáže porovnat, jak jsou stejné věci nebo

žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	myšlenky popsány v různých textech. Píše různé slohové útvary na zadané či volné téma, vlastní příběhy, texty
ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	Tvoří komplexní dílo, projevuje osobní preference v tvorbě a percepci Žák mapuje přesahy a spojnice druhů a žánrů, umění a moc Odpovídá na otázku "Co je umění?" Žák prohlubuje znalost chronologie dějin umění
ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	Dokáže porovnat, jak jsou stejné věci nebo myšlenky popsány v různých textech.
ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Porovná různé webové stránky, vybírá si podle své potřeby ty nejvhodnější Kombinuje, porovnává a kriticky hodnotí informace z různých zdrojů. Podle zadání vyhledává v delším a složitějším textu potřebné informace Informace si ověřuje z různých zdrojů Využívá všech možností internetu pro práci na projektech
ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost	Objasní význam vůle při dosahování cílů a zvědomuje si překonávání překážek Umí reflektovat a plánovat životní cíle, je schopen nahlédnout svou životní perspektivu Reguluje svoje vlastní jednání a posiluje svoji vůli Organizuje svůj čas a plánuje si učení Stanovuje si osobní cíle a kroky k jejich dosažení Používá kreativní techniky při řešení problémů Uplatňuje postupné kroky v inovativním procesu Je schopen/na realizovat inovativní projekty Nebojí se použít netradiční řešení Umí pracovat se změnou Umí využít své týmové role při spolupráci s ostatními Rozumí fungování rodiny a chápe mechanismy podporující funkčnost rodiny Umí obhájit autonomii ve vztahu ke kolektivu
ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Přijímá odpovědnost za své zdraví Přizpůsobuje své chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami Svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
ČSP-9-6-04 dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci	Ví, jak předcházet kardiovaskulárním a metabolickým onemocněním Prokazuje odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů v případě psychické nebo fyzické újmy vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
ČSP-9-6-05 poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři	Ví, jak předcházet kardiovaskulárním a metabolickým onemocněním Prokazuje odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů v případě psychické nebo fyzické újmy vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým Přijímá odpovědnost za své zdraví

	<p>Přizpůsobuje své chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami</p> <p>Svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</p>
ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	<p>Objasní význam vůle při dosahování cílů a zvědomuje si překonávání překážek</p> <p>Umí reflektovat a plánovat životní cíle, je schopen nahlédnout svou životní perspektivu</p> <p>Reguluje svoje vlastní jednání a posiluje svoji vůli</p> <p>Organizuje svůj čas a plánuje si učení</p> <p>Stanovuje si osobní cíle a kroky k jejich dosažení</p>
ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě	<p>Objasní význam vůle při dosahování cílů a zvědomuje si překonávání překážek</p> <p>Umí reflektovat a plánovat životní cíle, je schopen nahlédnout svou životní perspektivu</p> <p>Reguluje svoje vlastní jednání a posiluje svoji vůli</p> <p>Organizuje svůj čas a plánuje si učení</p> <p>Stanovuje si osobní cíle a kroky k jejich dosažení</p>
ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	<p>Objasní význam vůle při dosahování cílů a zvědomuje si překonávání překážek</p> <p>Umí reflektovat a plánovat životní cíle, je schopen nahlédnout svou životní perspektivu</p> <p>Reguluje svoje vlastní jednání a posiluje svoji vůli</p> <p>Organizuje svůj čas a plánuje si učení</p> <p>Stanovuje si osobní cíle a kroky k jejich dosažení</p>
ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	<p>Objasní význam vůle při dosahování cílů a zvědomuje si překonávání překážek</p> <p>Umí reflektovat a plánovat životní cíle, je schopen nahlédnout svou životní perspektivu</p> <p>Reguluje svoje vlastní jednání a posiluje svoji vůli</p> <p>Organizuje svůj čas a plánuje si učení</p> <p>Stanovuje si osobní cíle a kroky k jejich dosažení</p>
D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	<p>Osvojuje si a kriticky hodnotí různé pohledy na historii</p> <p>Zná význam historie pro současnost</p> <p>Žák komparuje motivy trvalého a mizejícího – co z historie zůstává a co mizí? Proč?</p> <p>Žák se seznamuje s problematikou národních vztahů a jejich proměn</p>
D-9-6-04 charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích	<p>Žák používá různá média, hodnotí jejich možnosti a přínos</p> <p>Sleduje proměny a směřování společnosti</p> <p>Rozumí pojmem občanská společnost a občanská neposlušnost</p> <p>Aktivně se zapojuje do veřejného života na úrovni státu – občanská společnost, neziskový sektor, vztahy mezi školami...</p>
D-9-6-05 na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy	<p>Žák používá různá média, hodnotí jejich možnosti a přínos</p> <p>Sleduje proměny a směřování společnosti</p> <p>Rozumí pojmem občanská společnost a občanská neposlušnost</p> <p>Aktivně se zapojuje do veřejného života na úrovni státu – občanská společnost, neziskový sektor, vztahy mezi školami...</p>

<p>D-9-6-06 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií</p>	<p>Žák používá různá média, hodnotí jejich možnosti a přínos Sleduje proměny a směřování společnosti Rozumí pojmům občanská společnost a občanská neposlušnost Aktivně se zapojuje do veřejného života na úrovni státu – občanská společnost, neziskový sektor, vztahy mezi školami...</p>
<p>D-9-7-01 na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</p>	<p>Žák používá různá média, hodnotí jejich možnosti a přínos Sleduje proměny a směřování společnosti Rozumí pojmům občanská společnost a občanská neposlušnost Aktivně se zapojuje do veřejného života na úrovni státu – občanská společnost, neziskový sektor, vztahy mezi školami...</p>
<p>D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</p>	<p>Žák používá různá média, hodnotí jejich možnosti a přínos Sleduje proměny a směřování společnosti Rozumí pojmům občanská společnost a občanská neposlušnost Aktivně se zapojuje do veřejného života na úrovni státu – občanská společnost, neziskový sektor, vztahy mezi školami...</p>
<p>D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</p>	<p>Žák používá různá média, hodnotí jejich možnosti a přínos Sleduje proměny a směřování společnosti Rozumí pojmům občanská společnost a občanská neposlušnost Aktivně se zapojuje do veřejného života na úrovni státu – občanská společnost, neziskový sektor, vztahy mezi školami...</p>
<p>D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</p>	<p>Žák používá různá média, hodnotí jejich možnosti a přínos Sleduje proměny a směřování společnosti Rozumí pojmům občanská společnost a občanská neposlušnost Aktivně se zapojuje do veřejného života na úrovni státu – občanská společnost, neziskový sektor, vztahy mezi školami...</p>
<p>D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</p>	<p>Žák používá různá média, hodnotí jejich možnosti a přínos Sleduje proměny a směřování společnosti Rozumí pojmům občanská společnost a občanská neposlušnost Aktivně se zapojuje do veřejného života na úrovni státu – občanská společnost, neziskový sektor, vztahy mezi školami...</p>
<p>HV-9-1-07 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami</p>	<p>Tvoří komplexní dílo, projevuje osobní preference v tvorbě a percepci Žák mapuje přesahy a spojnice druhů a žánrů, umění a moc Odpovídá na otázku "Co je umění?" Žák prohlubuje znalost chronologie dějin umění</p>
<p>HV-9-1-08 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</p>	<p>Tvoří komplexní dílo, projevuje osobní preference v tvorbě a percepci Žák mapuje přesahy a spojnice druhů a žánrů,</p>

	<p>umění a moc</p> <p>Odpovídá na otázku "Co je umění?"</p> <p>Žák prohlubuje znalost chronologie dějin umění</p>
ICT-9-1-01 ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	<p>Umí využívat různá média jako zdroje informací</p> <p>Umí rozpoznat důvěryhodnost zdrojů</p> <p>Vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě</p> <p>Reflektuje svoje silné stránky při výběru dalšího vzdělávání</p> <p>Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru Rozvíjí svou autenticitu</p> <p>Rozvíjí své dovednosti v práci s textovými, tabulkovými i grafickými editory</p> <p>Sestaví prezentaci pomocí prezentačních softwarů</p> <p>Při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty</p> <p>Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost Orientuje se v základních operačních systémech, umí si nainstalovat program, změnit základní nastavení, nainstalovat ovladače na hardware ví k čemu slouží základní hardware</p> <p>Orientuje se v nových trendech v IT</p> <p>Dokáže si samostatně poradit při řešení IT problémů</p> <p>Umí používat cloudové nástroje, zvládá zásady online spolupráce</p> <p>Propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení</p> <p>Pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví</p> <p>Zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</p> <p>Využívá všech možností internetu pro práci na projektech</p>
ICT-9-2-01 ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací	<p>Rozvíjí své dovednosti v práci s textovými, tabulkovými i grafickými editory</p> <p>Sestaví prezentaci pomocí prezentačních softwarů</p> <p>Při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty</p> <p>Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</p> <p>Orientuje se v základních operačních systémech, umí si nainstalovat program, změnit základní nastavení, nainstalovat ovladače na hardware ví k čemu slouží základní hardware</p> <p>Orientuje se v nových trendech v IT</p> <p>Dokáže si samostatně poradit při řešení IT problémů</p>

	<p>Umí používat cloudové nástroje, zvládá zásady online spolupráce Propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení Pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví Zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</p> <p>Grafická podoba a forma sdělení je v souladu s obsahem/cílem</p>
<p>ICT-9-2-02 uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem</p>	<p>Rozvíjí své dovednosti v práci s textovými, tabulkovými i grafickými editory Sestaví prezentaci pomocí prezentačních softwarů Při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost Orientuje se v základních operačních systémech, umí si nainstalovat program, změnit základní nastavení, nainstalovat ovladače na hardware ví k čemu slouží základní hardware Orientuje se v nových trendech v IT Dokáže si samostatně poradit při řešení IT problémů Umí používat cloudové nástroje, zvládá zásady online spolupráce Propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení Pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví Zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</p> <p>Grafická podoba a forma sdělení je v souladu s obsahem/cílem</p>
<p>ICT-9-2-03 pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví</p>	<p>Rozvíjí své dovednosti v práci s textovými, tabulkovými i grafickými editory Sestaví prezentaci pomocí prezentačních softwarů Při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost Orientuje se v základních operačních systémech, umí si nainstalovat program, změnit základní nastavení, nainstalovat ovladače na hardware ví k čemu slouží základní hardware Orientuje se v nových trendech v IT Dokáže si samostatně poradit při řešení IT problémů Umí používat cloudové nástroje, zvládá zásady online spolupráce Propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení Pracuje s informacemi v souladu se zákony</p>

	<p>o duševním vlastnictví</p> <p>Zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</p>
<p>ICT-9-2-04 používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji</p>	<p>Využívá všech možností internetu pro práci na projektech</p> <p>Rozvíjí své dovednosti v práci s textovými, tabulkovými i grafickými editory</p> <p>Sestaví prezentaci pomocí prezentačních softwarů</p> <p>Při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty</p> <p>Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</p> <p>Orientuje se v základních operačních systémech, umí si nainstalovat program, změnit základní nastavení, nainstalovat ovladače na hardware ví k čemu slouží základní hardware</p> <p>Orientuje se v nových trendech v IT</p> <p>Dokáže si samostatně poradit při řešení IT problémů</p> <p>Umí používat cloudové nástroje, zvládá zásady online spolupráce</p> <p>Propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení</p> <p>Pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví</p> <p>Zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</p> <p>Využívá všech možností internetu pro práci na projektech</p>
<p>ICT-9-2-05 zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</p>	<p>Rozvíjí své dovednosti v práci s textovými, tabulkovými i grafickými editory</p> <p>Sestaví prezentaci pomocí prezentačních softwarů</p> <p>Při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty</p> <p>Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</p> <p>Orientuje se v základních operačních systémech, umí si nainstalovat program, změnit základní nastavení, nainstalovat ovladače na hardware ví k čemu slouží základní hardware</p> <p>Orientuje se v nových trendech v IT</p> <p>Dokáže si samostatně poradit při řešení IT problémů</p> <p>Umí používat cloudové nástroje, zvládá zásady online spolupráce</p> <p>Propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení</p> <p>Pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví</p> <p>Zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</p>

	Využívá všech možností internetu pro práci na projektech
	Prezentuje Improvizuje
P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	Rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
P-9-1-02 popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel	Popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
P-9-1-05 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
P-9-1-06 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života	Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	Posoudí dopad konkrétních zásahů člověka do přírody a krajiny
VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí
VO-9-1-03 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje	Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí
VO-9-1-04 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají	Tvoří komplexní dílo, projevuje osobní preference v tvorbě a percepci Žák mapuje přesahy a spojnice druhů a žánrů, umění a moc Odpovídá na otázku "Co je umění?" Žák prohlubuje znalost chronologie dějin umění
VO-9-1-05 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a	Ví, jak předcházet kardiovaskulárním a metabolickým onemocněním Prokazuje odpovědné chování v situacích úrazu a

<p>chování lidí</p>	<p>život ohrožujících stavů v případě psychické nebo fyzické újmy vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>Umí využívat různá média jako zdroje informací Umí rozpoznat důvěryhodnost zdrojů Vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě</p> <p>Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p> <p>Kriticky přistupuje k mediálním informacím (přiměřeně svému věku) Rozeznává mediální žánry</p>
<p>VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p>	<p>Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>
<p>VO-9-1-09 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášlivosti</p>	<p>Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>
<p>VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p>	<p>Reflektuje svoje silné stránky při výběru dalšího vzdělávání Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru Rozvíjí svou autenticitu</p>
<p>VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p>	<p>Reflektuje svoje silné stránky při výběru dalšího vzdělávání Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní</p>

	přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru Rozvíjí svou autenticitu
VO-9-2-03 rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	Reflektuje svoje silné stránky při výběru dalšího vzdělávání Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru Rozvíjí svou autenticitu
VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	Reflektuje svoje silné stránky při výběru dalšího vzdělávání Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru Rozvíjí svou autenticitu
VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	Objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny Popíše vliv inflace na hodnotu peněz Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi	Objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny Popíše vliv inflace na hodnotu peněz Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	Objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny Popíše vliv inflace na hodnotu peněz Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	Objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny Popíše vliv inflace na hodnotu peněz Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	Objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny Popíše vliv inflace na hodnotu peněz Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	Objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny Popíše vliv inflace na hodnotu peněz Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu	Orientuje se v právních normách vztahujících se k 15leté osobě Vyjednává o svých spotřebitelských právech Orientuje se v problematice mezinárodního práva

VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	Orientuje se v právních normách vztahujících se k 15leté osobě Vyjednává o svých spotřebitelských právech Orientuje se v problematice mezinárodního práva
VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci	Orientuje se v právních normách vztahujících se k 15leté osobě Vyjednává o svých spotřebitelských právech Orientuje se v problematice mezinárodního práva
VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	Orientuje se v právních normách vztahujících se k 15leté osobě Vyjednává o svých spotřebitelských právech Orientuje se v problematice mezinárodního práva
VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	Orientuje se v právních normách vztahujících se k 15leté osobě Vyjednává o svých spotřebitelských právech Orientuje se v problematice mezinárodního práva
VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí Orientuje se v právních normách vztahujících se k 15leté osobě Vyjednává o svých spotřebitelských právech Orientuje se v problematice mezinárodního práva
VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	Orientuje se v právních normách vztahujících se k 15leté osobě Vyjednává o svých spotřebitelských právech Orientuje se v problematice mezinárodního práva
VO-9-5-05 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu	Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí
VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých	Tvoří komplexní dílo, projevuje osobní preference v tvorbě a percepci Žák mapuje přesahy a spojnice druhů a žánrů, umění a moc Odpovídá na otázku "Co je umění?"

hodnotových soudů	Žák prohlubuje znalost chronologie dějin umění
VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	Tvoří komplexní dílo, projevuje osobní preference v tvorbě a percepci Žák mapuje přesahy a spojnice druhů a žánrů, umění a moc Odpovídá na otázku "Co je umění?" Žák prohlubuje znalost chronologie dějin umění
VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí
VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	Přijímá odpovědnost za své zdraví Přizpůsobuje své chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami Svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc Ví, jak předcházet kardiovaskulárním a metabolickým onemocněním Prokazuje odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů v případě psychické nebo fyzické újmy vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	Přijímá odpovědnost za své zdraví Přizpůsobuje své chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami Svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	Přijímá odpovědnost za své zdraví Přizpůsobuje své chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami Svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	Přijímá odpovědnost za své zdraví Přizpůsobuje své chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami Svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	Přijímá odpovědnost za své zdraví Přizpůsobuje své chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami Svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními	Ví, jak předcházet kardiovaskulárním a metabolickým onemocněním Prokazuje odpovědné chování v situacích úrazu a

<p>a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</p>	<p>život ohrožujících stavů v případě psychické nebo fyzické újmy vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí</p> <p>Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>
<p>VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p>	<p>Je obeznámen s riziky nezralého rodičovství</p> <p>Ví o nemocech přenosných pohlavním stykem</p> <p>Reflektuje postoje ke své sexualitě a sexuálnímu chování</p>
<p>VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>	<p>Chápe psychosociální dopady používání návykových látek</p> <p>Ví, kde vyhledat pomoc pro sebe i pro ostatní v případě problémů s návykovými látkami</p> <p>Umí využít své týmové role při spolupráci s ostatními</p> <p>Rozumí fungování rodiny a chápe mechanismy podporující funkčnost rodiny</p> <p>Umí obhájit autonomii ve vztahu ke kolektivu</p> <p>Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí</p> <p>Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>
<p>VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p>	<p>Umí využít své týmové role při spolupráci s ostatními</p> <p>Rozumí fungování rodiny a chápe mechanismy podporující funkčnost rodiny</p> <p>Umí obhájit autonomii ve vztahu ke kolektivu</p> <p>Ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy</p> <p>Aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací</p> <p>Umí vhodně reagovat na agresivitu protistrany při jednání</p> <p>Uklidní emoce při konfliktním jednání</p> <p>Umí aplikovat různé rozhodovací strategie</p> <p>Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené</p>

	<p>dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresí</p> <p>Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí</p> <p>Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>
VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	<p>Ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy</p> <p>Aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací</p> <p>Umí vhodně reagovat na agresivitu protistrany při jednání</p> <p>Uklidní emoce při konfliktním jednání</p> <p>Umí aplikovat různé rozhodovací strategie</p>
VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	<p>Ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy</p> <p>Aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací</p> <p>Umí vhodně reagovat na agresivitu protistrany při jednání</p> <p>Uklidní emoce při konfliktním jednání</p> <p>Umí aplikovat různé rozhodovací strategie</p> <p>Při konfliktu reaguje pomocí win win strategie, kde je to vhodné vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresí</p> <p>Ví, co potřebuje, aby byl schopen akceptovat změny, nebo umí vyjednávat o jejich nepřijetí</p> <p>Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	<p>Žák se orientuje na mapě ČR</p> <p>Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...</p>
Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině	<p>Žák se orientuje na mapě ČR</p> <p>Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...</p>
Z-9-1-04 vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu	<p>Žák se orientuje na mapě ČR</p> <p>Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...</p>
Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	<p>Žák se orientuje na mapě ČR</p> <p>Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...</p>
Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	<p>Žák se orientuje na mapě ČR</p> <p>Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...</p>
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky	<p>Žák se orientuje na mapě ČR</p>

přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-3-01 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-3-03 porovná a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-4-04 porovná předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-4-05 porovná státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-5-01 porovná různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní,	Žák se orientuje na mapě ČR

hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům	Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...
Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	Žák se orientuje na mapě ČR Sleduje mezinárodní vztahy, témata, krize...

Svět v souvislostech 1. - 9. ročník

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Rozvoj schopností poznávání

Při častém pobytu v přírodě žáci od prvních ročníků poznávají přírodu všemi smysly, při práci na multidisciplinárních projektech se učí vyhledávat a kriticky hodnotit informace. Během studia reflektují vlastní způsob učení, mají možnost výběru z různých metod učení, jsou vedeni k autonomii v poznávacím procesu.

Sebepoznání a sebepojetí

Žáci se učí jak ve skupinách věkově blízkých dětí, tak ve věkově smíšených skupinách, dostávají se tak do rozličných sociálních interakcí. Využíváme principy zážitkové pedagogiky pro sebepoznání žáků i pro rozvoj dobrých vztahů. Žáci se učí reflektovat svoji práci i svoje interakce s druhými lidmi.

Seberegulace a sebeorganizace

Žáci mají příležitost vybírat si, jakému tematickému celku se budou věnovat. Při samostatné či skupinové práci na projektu se učí plánovat, dosahovat dílčích cílů a hodnotit výstupy svojí práce.

Psychohygiena

Žáci a průvodci společně plánují práci a učí se spolu komunikovat tak, aby vytvářeli bezpečné prostředí a předcházeli zbytečným stresovým situacím. Dbáme také na střídání práce a odpočinku, střídání různých druhů činností. Žáci se tak principy psychohygieny učí v praxi. Zároveň do výuky zařazujeme práci na konkrétních dovednostech potřebných při zvládnutí stresových situací.

Kreativita

Při práci na multidisciplinárních projektech mají žáci velkou možnost přinášet vlastní nápady, posuzovat jejich možnosti naplnění a přenášet je do reality. Zároveň zařazujeme hry a aktivity na rozvoj tvořivosti.

Poznávání lidí

Žáci mají možnost skupinové práce jak ve věkově homogenních, tak v heterogenních skupinách. Reflektují společnou práci.

Mezilidské vztahy

Při společné práci na projektech i při specifickém použití metod zážitkové pedagogiky ve škole i při výjezdech zařazujeme aktivity a hry zaměřené na vztahy mezi dětmi. Podporujeme společnou práci, vzájemnou pomoc a vrstevnické učení.

Komunikace

Efektivní, asertivní, nenásilné komunikaci se věnujeme napříč všemi vzdělávacími oblastmi - hlavně praktickým používáním při běžných denních situacích či při reflexi proběhlých aktivit. Zároveň se děti setkávají i s různými technikami a cvičením na rozvoj různých aspektů mezilidské komunikace.

Kooperace a kompetice

Při projektové výuce žáci spolupracují ve skupinách, učí se přinášet vlastní nápady, respektovat názory druhých, navazovat na myšlenky spolužáků. Reflektují svoji roli ve skupině.

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Žáci směřují ke studijní a pracovní autonomii a k tomu, aby byli schopni reagovat na problémy vzniklé při společné či individuální práci. Průvodci jim vytvářejí bezpečné prostředí a nabízejí jim pomoc tak, aby míra zodpovědnosti kladená na žáka odpovídala jeho možnostem a nabízela mu možnost adekvátního seberozvoje.

Hodnoty, postoje, praktická etika

Ve škole je prostor pro reflexi a analýzu vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich uplatňování v mezilidských situacích. Klademe větší důraz na společnou práci než na soutěživost a srovnávání dětí a rozvíjíme tak pomáhající a prosociální chování.

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

Žáci se zapojují do samosprávy školy, mají možnost ovlivnit život ve škole. Při práci na projektech interagují se správními orgány a ovlivňují život místní komunity.

Občan, občanská společnost a stát

Žáci reflektují základní principy demokratického společenského systému i jiných společenských uspořádání, znají základní lidská práva a přemýšlí o jejich uplatňování ve vztahu k sobě, spolužákům i dalším členům společnosti.

Formy participace občanů v politickém životě

Žáci se úměrně věku učí podílet na veřejném životě, aktivně ovlivňují svoje nejbližší okolí. Seznamují se s volebním systémem a s možností zapojení lidí do společenských organizací a hnutí.

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Při řešení konfliktů a problémů v životě školy se žáci učí používat demokratické principy. Seznamují se s principy demokracie jako protiváhy diktatury a anarchie.

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá

Žáci se dozvídají informace o evropských zemích při reflexi vlastních zážitků z cestování či na společných výjezdech.

Objevujeme Evropu a svět

Žáci zkoumají životní styl v různých státech Evropy a ve světě prostřednictvím vlastních cestovatelských zážitků i prostřednictvím internetu a sociálních sítí.

Jsme Evropané

Při výuce historie se seznamujeme s klíčovými mezníky evropské historie, zkoumáme přínosy a problémy evropské integrace.

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní diference

Při zkoumání historického vývoje i současného života ve společnosti se žáci učí vnímat jedinečnost každého člověka, poznávají kulturní zakotvení a zvláštnosti různých etnik.

Lidské vztahy

Při společné práci ve věkově smíšených i homogenních skupinách se žáci učí spolupracovat, vžít se do role druhého, zapojit do společného díla všechny děti s různými schopnostmi, názory, či pocházející z odlišného kulturního prostředí.

Etnický původ

Při práci na multidisciplinárních projektech se žáci seznamují s odlišností etnických skupin a kultur, s postavením národnostních menšin. Poznávají rovnocennost různých kultur a potřebu vzájemného respektu. Učí se rozeznat projevy rasové nesnášenlivosti.

Multikulturalita

Poznáváním specifik různých kultur současného světa a komunikací s příslušníky odlišných sociokulturních skupin žáci přijímají multikulturalitu jako prostředek vzájemného obohacování.

Princip sociálního smíru a solidarity

Tím, že řeší při skupinové práci projekty, které přispívají k pozitivním změnám v místě a v sociální skupině, kde žijí, získávají žáci sebedůvěru v tom, že mohou ovlivňovat věci kolem sebe. Mohou se snažit přispět k odstranění předsudků a diskriminace a přispívat k nekonfliktnímu životu v multikulturní společnosti.

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

Při práci v projektech žáci poznávají komplexní ekosystémy jak v okolí školy, tak v různých přírodních krajinách na výjezdech. Zkoumají vztahy a souvislosti mezi jednotlivými částmi ekosystémů.

Základní podmínky života

Při častých pobytech v přírodě si žáci uvědomují sepětí člověka s přírodou a svoji závislost na základních přírodních podmínkách.

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Žáci si uvědomují hodnotu přírody, jsou schopni posoudit různé aspekty vlivu člověka na stav planety Země.

Vztah člověka k prostředí

Přemýšlíme o životním cyklu výrobků, které používáme, o původu potravin, které jíme. Žáci se věnují tomu, jak se k přírodě šetrně chovat. Mají povědomí o různých ekologických problémech a o možnostech jejich řešení.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Žáci se učí analyzovat mediální sdělení, vnímat ho kriticky.

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Žáci se učí kriticky posuzovat mediální sdělení, učí se odlišit sdělení ovlivněné představami a předsudky od sdělení vycházející ze znalosti problematiky.

Stavba mediálních sdělení

Žáci analyzují mediální sdělení, rozeznávají principy používané při sestavování zpravodajství.

Vnímání autora mediálních sdělení

Při analýze mediálního sdělení se žáci učí rozeznávat postoje a názory autora, vyjádření hodnocení, manipulativní prvky.

Fungování a vliv médií ve společnosti

Při práci na projektech týkajících se problémů ve společnosti žáci kriticky hodnotí vliv médií.

Tvorba mediálního sdělení

Výstupy z projektů žáci prezentují nejrůznějšími mediálními prostředky jak pro komunitu lidí spojenou se školou, tak pro širší publikum.

Práce v realizačním týmu

Žáci se zapojují do věkově smíšených realizačních týmů, v kterých prezentují výsledky svých bádání v projektech prostřednictvím různých mediálních sdělení.

3.11 Tělesná výchova

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Tělesná výchova je nástrojem rozvoje pohybových dovedností žáků, osvojování zdravého životního stylu a některých etických norem, které se projevují i v oblasti sportu – například smysl fair play. Předmět směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů a na druhé straně k poznávání konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je prožitek žáků z pohybu. Žáci jsou vedeni k vědomí nutnosti pohybu pro zdraví.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

1. stupeň

V průběhu vyučování na prvním stupni zařazujeme dle únavy žáků krátké rozhýbání těla. Učí se správně držet tělo, kolektivním hrám a dodržovat pravidla vybraných her. Seznamujeme žáky s různými funkcemi pohybu (sebepoznávací, společenská zkušenost, smyslová zkušenost, poznávání světa, způsob vyjadřování, výraz kreativity, emocionální prožitek) a možnostmi zvyšování jejich fyzické zdatnosti a odolnosti.

2. stupeň

Výuka Tělesné výchovy na 2. stupni se zaměřuje na udržení fyzické zdatnosti, podpory principu fair play a schopnosti spolupráce. Klademe důraz na tělesný pohyb jako nástroj psychohygieny a prostředek prevence sociálně patologických jevů a nástroj zvýšení fyzického zdraví.

Týdenní hodinová dotace vyučovacího předmětu Tělesná výchova je tato:

1. stupeň základní školy (1. – 5. třída): 2-2-2-2-2

2. stupeň základní školy (6. – 9. třída): 2-2-3-3

Výuka se uskutečňuje v tělocvičně.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

Žák:

- Poznává vlastní pohybové schopnosti a jejich individuální rozvoj.
- Prožívá souvislostí mezi tělesnou kondicí a psychickou pohodou.

Průvodce:

- Představuje široké spektrum pohybových aktivit.
- Nabízí tělesnou výchovu jako nástroj psychohygieny.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- Řeší, co je zdraví prospěšné a problémové situace ve hře.
- Promýšlí strategii hry.

Průvodce:

- Vytváří žákovi problémové situace, vede ho k jejich řešení.
- Podporuje žáky v tom, aby pozitivně prožívali osvojené pohybové činnosti a využívali je jako prostředek k překonávání aktuálních negativních tělesných či duševních stavů.
- Učí žáky vyrovnat se s prohrou.

Kompetence komunikativní

Žák:

- Učí se správně vyjadřovat v daných termínech Tělesné výchovy.
- Komunikuje slušně se spoluhráči.
- Podporuje u sebe i druhých, zdraví, fyzickou a duševní pohodu.

Průvodce:

- Dbá o slušnou mluvu při sportu a v rámci možností při kolektivních hrách.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- Upevňuje zdravé mezilidské vztahy při kolektivní hře.

Průvodce:

- Učí žáky k tomu, aby si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a v jiných pohybových aktivitách a uměli je využít pro hodnotné pohybové vyžití i přátelské vztahy.

Kompetence občanské

Žák:

- Dodržuje pravidla chování ve škole.
- Zúčastňuje se zdravotně prospěšných aktivit.

Průvodce:

- Nabízí žákům příležitosti ke sportu, motivujeme je ke zdravému pohybu.

Kompetence pracovní

Žák:

- Dodržuje bezpečnostní zásady při cvičení v tělocvičně při všech činnostech.

Průvodce:

- Důsledně učí žáky dodržovat, organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečně sportovní či jiné pohybové činnosti ve známém i méně známém prostředí.

Tělesná výchova

1. - 2. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů

- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Učivo	ŠVP výstupy
Správné držení těla	Rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém
Korekce držení těla	Rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém
Rozvoj obratnosti, rychlosti, síly, vytrvalosti a dynamiky přiměřeně svému věku a dispozicím	Zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením
Rozvoj obratnosti, rychlosti, síly, vytrvalosti a dynamiky přiměřeně svému věku a dispozicím	Je seznámen s různými funkcemi pohybu (sebepoznávací, společenská zkušenost, smyslová zkušenost, poznávání světa, způsob vyjadřování, výraz kreativity, emocionální prožitek)
Specifikum pohybu ve školní budově	Uplatňuje hlavní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
Pravidla vybraných individuálních a kolektivních sportů	Praktikuje vybrané individuální a kolektivní sporty; zná a respektuje jejich pravidla
Hry v přírodě	Umí se zapojit a aplikovat pravidla různých venkovních sportů a her
RVP výstupy	ŠVP výstupy
TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	Rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém
TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	Je seznámen s různými funkcemi pohybu (sebepoznávací, společenská zkušenost, smyslová zkušenost, poznávání světa, způsob vyjadřování, výraz kreativity, emocionální prožitek)
TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	Umí se zapojit a aplikovat pravidla různých venkovních sportů a her
TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	Uplatňuje hlavní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	Umí se zapojit a aplikovat pravidla různých sportů
ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy	Rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém
ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	Zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity

- - zohlednění potřeb minoritních skupin

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygienu

- - dobrý vztah k sobě samému

- - sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
- - dovednosti zvládnání stresových situací

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace

- - moje tělo
- - moje psychika

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy

- - udržovat tolerantní vztahy
- - rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
- - důležitost integrace jedince ve vrstevnických vztazích
- - uplatňování principu slušného chování, solidarita

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy

- - chování podporující dobré vztahy
- - empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
- OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice
- - rozvoj dovedností pro spolupráci a zvládnání soutěže

Tělesná výchova 3. - 5. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Učivo	ŠVP výstupy
Správné držení těla	Vědomě přenáší pravidla správného držení těla do běžného života
Korekce držení těla	Ví, jak má samostatně rozvíjet a udržovat fyzickou kondici
Korektivní cvičení	Zná korektivní cvičení při fyzickém oslabení nebo jednostranné zátěži
Pohybové hry	Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti
Kreativita a samostatnost v pohybových hrách	Vytváří varianty osvojených pohybových her
První pomoc při sportovních úrazech	Adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
Pravidla vybraných individuálních a kolektivních sportů	Umí se zapojit a aplikovat pravidla různých sportů
Názvosloví TV	Užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
Nástroje měření výkonu	Změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
Zdroje informací o pohybových činnostech	Orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace
Vlastní zdravotní kondice, typy zdravotního	Upozorní samostatně na činnosti (prostředí),

oslabení	kteře jsou v rozporu s jeho oslabením
RVP výstupy	ŠVP výstupy
TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	Ví, jak má samostatně rozvíjet a udržovat fyzickou kondici
TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	Ví, jak má samostatně rozvíjet a udržovat fyzickou kondici
TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	Vytváří varianty osvojených pohybových her
	Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti
TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	Adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti
TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	Umí se zapojit a aplikovat pravidla různých sportů
TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	Užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	Umí se zapojit a aplikovat pravidla různých sportů
TV-5-1-09 změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	Změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	Orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace
ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování	Vědomě přenáší pravidla správného držení těla do běžného života
	Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti
ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele	Ví, jak má samostatně rozvíjet a udržovat fyzickou kondici
ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením	Upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy

- - udržovat tolerantní vztahy
- - rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
- - důležitost integrace jedince ve vrstevnických vztazích
- - uplatňování principu slušného chování, solidarita

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity

- - zohlednění potřeb minoritních skupin

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice

- - rozvoj dovedností pro spolupráci a zvládnání soutěže

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy

- - chování podporující dobré vztahy
- - empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygienu

- - dobrý vztah k sobě samému
- - sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
- - dovednosti zvládnání stresových situací

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace

- - moje tělo
- - moje psychika

Tělesná výchova 6. - 7. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Učivo	ŠVP výstupy
Cviky na podporu fyzické kondice	Snaží se o udržení své fyzické zdatnosti
Taktika a kooperace ve sportu	Dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
Olympismus – olympijská charta	Naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
Fair play	Hraje fair play
Organizace jednoduchých turnajů, závodů, turistických akcí na úrovni školy	Zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
Zpracování měřených data a informací o pohybových aktivitách	Sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
Nástroje měření výkonu	Zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

RVP výstupy	ŠVP výstupy
TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	Snaží se o udržení své fyzické zdatnosti
TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	Naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
	Hraje fair play
TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	Dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	Sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	Zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	Zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci
ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení	Snaží se o udržení své fyzické zdatnosti
ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení	Snaží se o udržení své fyzické zdatnosti

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy

- - udržovat tolerantní vztahy
- - rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
- - důležitost integrace jedince ve vrstevnických vztazích
- - uplatňování principu slušného chování, solidarita

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity

- - zohlednění potřeb minoritních skupin

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice

- - rozvoj dovedností pro spolupráci a zvládnání soutěže

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy

- - chování podporující dobré vztahy
- - empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygienu

- - dobrý vztah k sobě samému
- - sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
- - dovednosti zvládnání stresových situací

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace

- - moje tělo
- - moje psychika

Tělesná výchova

8. - 9. ročník

Výchovné a vzdělávací strategie

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence pracovní

Učivo	ŠVP výstupy
Drogy a jiné škodliviny, sportovní etika	Odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím
Práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	Rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
Pravidla různých sportů	Umí se zapojit a aplikovat pravidla různých sportů
Bezpečné chování, prevence vzniku úrazu	Uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
Pozitivní vztah k pohybu, organizace vlastního sportovního vyžití	Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
Rozcvičení, příprava na pohybovou aktivitu, individuální míra zatížení svalů	Samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
Sebehodnocení ve vztahu k pohybové aktivitě, práce s chybou, korekce pohybu	Posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
Názvosloví sportu	Užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
Kontraindikace a zdravotní oslabení, vlastní kondice	Aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení
RVP výstupy	ŠVP výstupy
TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	Samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	Odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím
TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody,	Uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního

silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
	Umí se zapojit a aplikovat pravidla různých sportů
TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	Umí se zapojit a aplikovat pravidla různých sportů
TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	Posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	Užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	Rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	Aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

Průřezová témata, přesahy, souvislosti

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy

- - udržovat tolerantní vztahy
- - rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
- - důležitost integrace jedince ve vrstevnických vztazích
- - uplatňování principu slušného chování, solidarita

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity

- - zohlednění potřeb minoritních skupin

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice

- - rozvoj dovedností pro spolupráci a zvládání soutěže

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy

- - chování podporující dobré vztahy
- - empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygienu

- - dobrý vztah k sobě samému
- - sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
- - dovednosti zvládání stresových situací

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace

- - moje tělo
- - moje psychika

4. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

4.1 Způsoby hodnocení

Průběžné ústní hodnocení a vzájemná zpětná vazba

Proces hodnocení se odehrává v první řadě průběžným poskytováním ústní zpětné vazby mezi průvodcem a žákem. Tento proces je neformální a vzájemný - zpětnou vazbu poskytuje průvodce žákovi stejně jako žák průvodci. Ústní hodnocení a zpětná vazba je nedílnou součástí každodenního života školy a odehrává se pomocí různých metod a technik. Cílem tohoto typu hodnocení je bezprostřední poskytnutí informací a postřehů ke konkrétním aktivitám žáka.

Písemné slovní hodnocení po ukončení každého vzdělávacího cyklu.

Na konci každého vyučovacího cyklu (po 2. – 8. týdnech výuky) sestavují průvodci stručné písemné slovní hodnocení pro každý z vyučovaných předmětů. U předmětu "Svět v souvislostech" je písemné hodnocení vytvářeno zvlášť pro každý z realizovaných projektů v rámci tohoto předmětu.

Pozorovací list průvodce (PLP)

Pozorovací list průvodce je pomůcka, kterou může průvodce využít při sestavování slovního hodnocení žáka v daném předmětu či projektu. Toto hodnocení je v elektronické podobě vkládáno do informačního systému školy. Pozorovací list navádí průvodce na zhodnocení následujících okruhů:

- forem žákovy práce ve skupině
- žákovy motivace k práci
- výstupů, kterých žák dosáhl - co se naučil
- dalšího možného rozvoje žáka

Zpětná vazba od žáka

Zpětná vazba od žáka probíhá průběžně po skončení výukových celků formou společné reflexe a na konci každého z navštěvovaných projektů i formou písemnou. Konkrétní forma reflexe je přizpůsobena věku a schopnostem žáka a v případě potřeby s vyhotovením zpětné vazby pomáhá žákovi průvodce. Zpětná vazba obsahuje informace týkající se:

- zpětné vazby k obsahu předmětu, metodám a vedení průvodce
- sebereflexe a hodnocení vlastního výkonu v rámci předmětu nebo projektu (např. vizuální znázornění míry splnění předem stanovených cílů projektu či předmětu)

Tripartitní setkání

Po uplynutí dvou vyučovacích cyklů se žák, průvodce a rodič(e) (zákonní zástupci) schází k osobnímu setkání, na kterém společně reflektují dosavadní vzdělávací proces žáka, plánují jeho další cíle a vzájemně si poskytují zpětnou vazbu a důležité informace. Toto osobní setkání se odehrává minimálně třikrát během jednoho školního roku.

K této aktualizaci Školního vzdělávacího programu „Škola pro měnící se svět“ se podle zákona 561/2004 Sb., školský zákon, § 168, odst 1 a) vyjádřila 12. 10. 2016 školská rada, která s jeho zněním jednomyslně souhlasí.

V Olomouci dne 15. 10. 2016

Michal Vodička
ředitel školy